

การใช้หลักสาราณียธรรมในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครพัฒนาสังคม และความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครศรีธรรมราช

กรณ์ภูกฤษณ์ ธีรโรจนวงศ์

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต
คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
พุทธศักราช 2567
(ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย)

การใช้หลักสาราณียธรรมในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครพัฒนาสังคม และความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครศรีธรรมราช

กรณ์ภูกฤษณ์ ธีรโรจนวงศ์

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต
คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
พุทธศักราช 2567
(ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย)

THE APPLICATION OF SARANIYADHAMMA PRINCIPLES IN THE WORK OF VOLUNTEERS FOR SOCIAL DEVELOPMENT AND HUMAN SECURITY IN NAKHON SI THAMMARAT PROVINCE

KORNPHUKRIT TEERAROCHJANAWONG

A THEMATIC PAPER SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE REQUIREMENTS
FOR THE DEGREE OF MASTER OF POLITICAL SCIENCE
FACULTY OF SOCIAL SCIENCES
MAHAMAKUT BUDDHIST UNIVERSITY
2024

(COPYRIGHT OF MAHAMAKUT BUDDHIST UNIVERSITY)

หัวข้อสารนิพนธ์	:	**การใช้หลักสาราณียธรรมในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช**
ชื่อนักศึกษา	:	**กรณ์ภูกฤษณ์ ธีรโรจนวงศ์**
ชื่อปริญญา	:	**รัฐศาสตรมหาบัณฑิต**
ปีพุทธศักราช	:	2567
อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก	:	**รองศาสตราจารย์ ดร. กันตภณ หนูทองแก้ว**

คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย อนุมัติให้นับสารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต

คณบดีคณะสังคมศาสตร์ .....

(พระมหาสุรไกร ชินพุทธิสิริ, ผศ.)

คณะกรรมการสอบสารนิพนธ์ :

ประธานกรรมการ .....

(พระครูอรุณสุตาลังการ, รศ.ดร.)

กรรมการ (อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก) .....

(รองศาสตราจารย์ ดร. กันตภณ หนูทองแก้ว)

กรรมการ .....

(พระครูปลัด อธิษฐ์ สุวฑฺโฒ, ดร.)

กรรมการ .....

(พระมหาเอกกวิน ปิยวีโร, ดร.)

กรรมการ .....

(ดร. สิทธิพงษ์ สิทธิภัทรประภา)

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

Thematic Topic	:	The Application of Saraniyadhamma Principles in the Work of Volunteers for Social Development and Human Security in Nakhon Si Thammarat Province
Student's Name	:	Kornphukrit Teerarochjanawong
Degree Sought	:	Master of Political Science
Anno Domini	:	2024
Advisor	:	Assoc. Prof. Dr. Kantaphon Nuthongkaew

Accepted by the Faculty of Social Sciences, Mahamakut Buddhist University in Partial Fulfillment of the Requirements for the Master of Political Science.

Dean of Faculty of Social Sciences .....
(Phramaha Surakrai Jinabuddhisiri, Asst. Prof.)

Thematic Committee :
Chairman .....
(Phrakhruarunsutalangkarn, Assoc. Prof. Dr.)

Member (Advisor) .....
(Assoc. Prof. Dr. Kantaphon Nuthongkaew)

Member .....
(Phrakhrupalad Athit Suvaddho, Dr.)

Member .....
(Phramaha Ekkawin Piyaweero, Dr.)

Member .....
(Dr. Sitthipong Sitthiphataraprabha)

Copyright of Mahamakut Buddhist University

บทคัดย่อ

หัวข้อสารนิพนธ์ : **การใช้หลักสาราณียธรรมในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครศรีธรรมราช**

ชื่อนักศึกษา : **กรณ์ภูกฤษณ์ ธีรโรจนวงศ์**

ชื่อปริญญา : **รัฐศาสตรมหาบัณฑิต**

ปีพุทธศักราช : **2567**

อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก : **รองศาสตราจารย์ ดร. กันตภณ หนูทองแก้ว**

สารนิพนธ์นี้ มีวัตถุประสงค์ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาการใช้หลักสาราณียธรรมในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครศรีธรรมราช และ 2) เพื่อศึกษาแนวทางการส่งเสริมการใช้หลักสาราณียธรรมในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครพัฒนาสังคม และความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครศรีธรรมราช กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ อาสาสมัครพัฒนาสังคม และความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 388 คน ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 6 คน เลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์เชิงลึก วิเคราะห์ข้อมูลด้วยความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่า

1. การใช้หลักสาราณียธรรมในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$ = 4.20, S.D. = 0.47) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ หลักเมตตามโนกรรม ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$ = 4.41, S.D. = 0.51) รองลงมาคือ หลักเมตตากายกรรม ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$ = 4.37, S.D. = 0.54) หลักสีลสามัญญตา ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$ = 4.33, S.D. = 0.48) หลักเมตตาวจีกรรม ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$ = 4.24, S.D. = 0.58) หลักทิฏฐิสามัญญตา ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$ = 4.18, S.D. = 0.54) และ หลักสาธารณโภคี ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$ = 3.66, S.D. = 0.73) ตามลำดับ

2. แนวทางการส่งเสริมการใช้หลักสาราณียธรรมในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครศรีธรรมราช สรุปเป็นองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย (MMW Model) ได้แก่ 1. M (Morality) ศีล หมายถึง ข้อควรปฏิบัติในการปฏิบัติงาน คือ หลักเมตตากายกรรมหลักเมตตาวจีกรรม และหลักสีลสามัญญตา 2. M (Meditation) สมาธิ หมายถึง การสำรวมจิตใจ ตั้งมั่น ปรารถนาดี คือ หลักเมตตามโนกรรม และ 3. W (Wisdom) ปัญญา หมายถึง ความเข้าใจ การรู้ตน รู้งาน คือ หลักสาธารณโภคี และหลักทิฏฐิสามัญญตา

คำสำคัญ : การปฏิบัติงาน, หลักสาราณียธรรม, อาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคง

ABSTRACT

Thematic Topic : **The Application of Saraniyadhamma Principles in The Work of Volunteers for Social Development and Human Security in Nakhon Si Thammarat Province**

Student's Name : **Kornphukrit Teerarochjanawong**

Degree Sought : **Master of Political Science**

Anno Domini : **2024**

Advisor : **Assoc. Prof. Dr. Kantaphon Nuthongkaew**

The objectives of this research were 1) To study using Saraniyadhamma principles in work of Volunteers for Social Development and Human Security in Nakhon Si Thammarat Province and 2) To study the guidelines for promoting the use of Saraniyadhamma principles in work of volunteers for social development and human security in Nakhon Si Thammarat Province. The sample group included 388 social development and human security volunteers in Nakhon Si Thammarat Province, 6 key informants. The statistics employed for the data analysis were frequency, percentage, standard deviation and content analysis by descriptive method.

The research finding were as follows:

1. Using Saraniyadhamma principles in the work of social development volunteers and human security in Nakhon Si Thammarat Province Overall, every aspect was at a high level, with an average value ($\overline{X}$ = 4.20, S.D. = 0.47) When considering each aspect, it was found that the aspect with the highest average was the principle of Metta Manokam, average value ($\overline{X}$ = 4.41, S.D. = 0.51), followed by the principle of Metta Kayakam average value ($\overline{X}$ = 4.37, S.D. = 0.54), the principle of Silasamaññata value, average value ($\overline{X}$ = 4.33, S.D. = 0.48), the principle of mettavajikam, the average value ($\overline{X}$ = 4.24, S.D. = 0.58), the principle of ditthisamanñata, the average value ($\overline{X}$ = 4.18, S.D. = 0.54), and the principle of Sadhranabogi, the average value ($\overline{X}$ = 3.66, S.D. = 0.73), respectively.

2. Guidelines for promoting the use of Saraniyadhamma principles in the work of social development and human security volunteers in Nakhon Si Thammarat Province

Summary of knowledge obtained from research (MMW Model) Including 1. M (Morality) Sila refers to the rules that should be followed in performing work, namely the principles of loving - kindness. Principles of Mettavajikarma and the principles of Silasamaññata. 2. M (Meditation) Samadhi means the concentration of the mind, determination, good desire, which is the principle of loving - kindness. And 3. W (Wisdom), wisdom means understanding, knowing oneself, knowing one's work, which is the principle of public welfare. and the principles of the common view.

Keywords: Work operations, Saraniyadhamma principles, social development and security volunteers

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความอนุเคราะห์จากรองศาสตราจารย์ ดร. กันตภณ หนูทองแก้ว อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก และคณะกรรมการสอบปากเปล่าทุกท่าน ขอขอบพระคุณที่ได้ให้คำชี้แนะและแนะนำในการทำสารนิพนธ์ให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ขอขอบพระคุณคณาจารย์ในสาขาวิชารัฐศาสตรมหาบัณฑิตที่ได้ให้ความเมตตาชี้แนะแนวทางในการศึกษาตลอดถึงในการทำสารนิพนธ์ครั้งนี้ให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี และขอบขอบคุณเพื่อนนักศึกษาทุกคนที่ให้ความเมตตาช่วยเหลือในด้านการเรียนพร้อมทั้งคำแนะนำเพิ่มเติมที่เป็นประโยชน์ ตลอดถึงให้กำลังใจในการทำสารนิพนธ์ในครั้งนี้

ขอขอบพระคุณต่อคณาจารย์และเจ้าหน้าที่บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช ที่ได้อำนวยความสะดวกในการศึกษาตลอดหลักสูตร และขอขอบคุณผู้ที่เกี่ยวข้องในการตอบแบบสอบถามการทำวิจัยในครั้งนี้ ซึ่งได้รับความเมตตาจากท่านพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครศรีธรรมราช ในการอำนวยความสะดวกต่อการแจกแบบสอบถาม และเก็บรวบรวมข้อมูล ตลอดถึงการให้สัมภาษณ์ของนางสาวนันทิยา เรืองจรูญ นักพัฒนาสังคมชำนาญการ นางธัญญรัศม์ ชูแก้ว ประธานอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครศรีธรรมราช นางดวงเดือน จรเอียด ประธานอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์อำเภอร่อนพิบูลย์ นายเจริญ สุดรักษ์ ประธานอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์อำเภอทุ่งสง นางเตือนใจ แสงปลอด อาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์อำเภอเมืองนครศรีธรรมราช นายเกษม อินทร์แก้ว อาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์อำเภอร่อนพิบูลย์ ที่เป็นผู้ให้การสัมภาษณ์ในรายละเอียดในการทำสารนิพนธ์ ในครั้งนี้

อานิสงส์ใดที่จะพึงบังเกิดจากการทำวิจัยนี้ ผู้วิจัยขอน้อมบูชาคุณพระรัตนตรัย คุณบิดา คุณมารดา คุณครูอาจารย์ ผู้มีอุปการะคุณทุกท่านที่มีส่วนช่วยเหลือในการทำสารนิพนธ์ในครั้งนี้

ขอขอบพระคุณท่านผู้ประสานงานข้อมูลการทำสารนิพนธ์ และผู้ใกล้ชิดที่ให้กำลังใจและสนับสนุนในทุก ๆ เรื่อง จนทำให้สารนิพนธ์เล่มนี้สำเร็จไปได้ด้วยดี

กรณ์ภูกฤษณ์ ธีรโรจนวงศ์

สารบัญคำย่อ

อักษรย่อพระไตรปิฎกในวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ผู้วิจัยศึกษาค้นคว้าจากพระไตรปิฎกฉบับภาษาไทย มหามกุฏราชวิทยาลัย. (2563) : โรงพิมพ์มหามกุฏราชวิทยาลัยนครปฐม ในการค้นคว้าและอ้างอิง โดยมีคำย่อและคำเต็มดังนี้

พระสุตตันตปิฎก

ที.ปา. สุตฺตนฺตปิฎก ทีฆนิกาย ปาฏิกวรรค

องฺ.ฉกฺก. สุตฺตนฺตปิฎก อังคุตรนิกาย ฉักกนิบาต

เลขที่เกี่ยวกับพระไตรปิฎก มีดังนี้ เลขหน้าเป็นเล่ม เลขกลางเป็นข้อ และเลขหลังเป็นหน้า เลข/ข้อ/หน้า เช่น ที.ปา. (ไทย) 11/317/257 หมายถึง พระสุตตันตปิฎก ทีฆนิกาย ปาฏิกวรรค (ฉบับภาษาไทย) ฉบับมหามกุฏราชวิทยาลัย เล่มที่ 11 ข้อที่ 317 หน้าที่ 257 เป็นต้น

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อ (ภาษาไทย)..... จ

บทคัดย่อ (ภาษาอังกฤษ)..... ฉ

กิตติกรรมประกาศ..... ซ

สารบัญคำย่อ..... ฌ

สารบัญเรื่อง..... ญ

สารบัญภาพ..... ฏ

สารบัญตาราง..... ฐ

บทที่ 1 บทนำ..... 1

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา..... 1

1.2 คำถามการวิจัย..... 3

1.3 วัตถุประสงค์การวิจัย..... 3

1.4 ขอบเขตของการวิจัย..... 3

1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ..... 4

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ..... 5

บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง..... 6

2.1 หลักสาราณียธรรม..... 6

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์..... 16

2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์..... 30

2.4 บริบทพื้นที่: สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครศรีธรรมราช 34

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง..... 41

2.6 สรุปกรอบแนวคิดในการวิจัย..... 47

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย..... 48

3.1 ประชาชนและกลุ่มตัวอย่าง..... 48

3.2 เทคนิคการสุ่มตัวอย่าง..... 49

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย..... 50

3.4 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ..... 51

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล	52
3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล	53
3.7 สถิติที่ใช้ในการวิจัย	54
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	**56**
4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล	57
4.2 การใช้หลักสาราณียธรรมในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครศรีธรรมราช	60
4.3 ผลการสรุปข้อเสนอแนะเพิ่มเติม	67
4.4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ เรื่อง การใช้หลักสาราณียธรรมในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครศรีธรรมราช	68
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	**78**
5.1 สรุปผลการวิจัย	80
5.2 องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย (MMW Model)	82
5.3 อภิปรายผลการวิจัย	84
5.4 ข้อเสนอแนะ	85
บรรณานุกรม	**87**
บุคลานุกรม	**90**
ภาคผนวก	**92**
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัย	93
ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัย	95
ภาคผนวก ค หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวมรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย	100
ภาคผนวก ง แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย	109
ภาคผนวก จ ผลการประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถาม/แบบสัมภาษณ์ และการคำนวณหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ	117
ภาคผนวก ฉ รูปภาพการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ	129
ประวัติผู้วิจัย	136

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพที่ 2.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย..... 47

สารบัญตาราง

		หน้า
ตารางที่ 4.1	แสดงจำนวนและร้อยละของปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	57
ตารางที่ 4.2	แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การใช้หลักสาราณียธรรมในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยรวมทุกด้าน.....	60
ตารางที่ 4.3	แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การใช้หลักสาราณียธรรมในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครศรีธรรมราช ตามหลักเมตตากายกรรม (การปฏิบัติการกระทำต่อกันทางกาย).....	61
ตารางที่ 4.4	แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การใช้หลักสาราณียธรรมในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครศรีธรรมราช ตามหลักเมตตาวจีกรรม (การกล่าววาจาสุภาพต่อกัน).....	62
ตารางที่ 4.5	แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การใช้หลักสาราณียธรรมในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครศรีธรรมราช ตามหลักเมตตามโนกรรม (การมีจิตปรารถนาดีต่อกัน).....	63
ตารางที่ 4.6	แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การใช้หลักสาราณียธรรมในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครศรีธรรมราช ตามหลักสาธารณโภคี (การแบ่งปันช่วยเหลือ).....	64
ตารางที่ 4.7	แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การใช้หลักสาราณียธรรมในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครศรีธรรมราช ตามหลักสีลสามัญญตา (การประพฤติที่สุจริตดีงาม).....	65
ตารางที่ 4.8	แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การใช้หลักสาราณียธรรมในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครศรีธรรมราช ตามหลักทิฏฐิสามัญญตา (การเคารพรับฟังความคิดเห็น).....	66

บทที่ 1
บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ระบบราชการไทยในอดีตเป็นระบบการบริหารงานขนาดใหญ่ โครงสร้างส่วนราชการมีความซับซ้อน ขาดความคล่องตัว ให้การดูแลประชาชนในมิติต่าง ๆ ไม่ทั่วถึง จึงได้เกิดแนวคิดในการผลักดันให้เกิดการบริหารราชการแนวใหม่เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการและเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจแห่งรัฐ โดยมีกลไกหรือเครื่องมือสำคัญ ได้แก่ ระบบงานอาสาสมัคร ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการช่วยปฏิบัติภารกิจในพื้นที่ของส่วนราชการต่าง ๆ ให้เกิดความคล่องตัวในระดับพื้นที่ เนื่องจากระบบงานอาสาสมัครเป็นกลไกเชิงพื้นที่ในการสนับสนุนให้เกิดการบูรณาการความร่วมมือระหว่างราชการบริหารส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น จึงได้มีการกำหนดไว้ในยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561 - 2580) เพื่อใช้เป็นกรอบในการกำหนดนโยบายบริหารราชการแผ่นดิน กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ได้จัดทำแผนปฏิบัติราชการระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 - 2570) เป็นการดำเนินการตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2562 ที่กำหนดให้หน่วยงานของรัฐจัดทำแผนปฏิบัติราชการ ของหน่วยงานในสังกัดกระทรวง ให้สอดคล้องกับเป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนการปฏิรูปประเทศ และนโยบายรัฐบาล โดยได้กำหนดแผน เรื่อง พัฒนาทุนทางสังคม สร้างการมีส่วนร่วม เสริมเศรษฐกิจฐานรากสู่การเป็นหุ้นส่วนการพัฒนาสังคมที่ยั่งยืน เป้าหมาย องค์กรเครือข่ายมีความเข้มแข็ง และร่วมเป็นหุ้นส่วนในการพัฒนาสังคมอย่างเต็มที่และมีประสิทธิภาพ ใช้แนวทางสานพลังเครือข่าย ภาคธุรกิจเพื่อสังคม วิสาหกิจเพื่อสังคม ภาคประชาสังคม องค์กรชุมชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อเป็นหุ้นส่วนในการพัฒนาสังคมที่ยั่งยืน ขับเคลื่อนการทำงานโดยกลไกอาสาสมัครพัฒนาสังคมจิตอาสาเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคม ตามวิสัยทัศน์ **“ประชาชนเข้าถึงโอกาสและการคุ้มครองทางสังคม มีความมั่นคงในชีวิต”** โดยกลไกอาสาสมัครนั้น ปัจจุบันผู้คนในสังคมได้ให้ความสนใจเพิ่มมากขึ้น ส่งผลให้อาสาสมัครมีบทบาทสำคัญในการเข้าไปช่วยเสริมเติมเต็มให้กับงานพัฒนาในหลากหลายภาคส่วนในหลากหลายประเด็น และกลายเป็นภาคส่วนสำคัญในการช่วยแก้ไขปัญหาสังคม รวมถึงการทำงานด้านการพัฒนาประเทศในมิติต่าง ๆ (กองยุทธศาสตร์และแผนงาน กระทรวง พม., 2565, หน้า 55)

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ หรือที่เรียกทั่วไปว่า พม. มีบทบาทสำคัญในการดำเนินงานเพื่อส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม ฟื้นฟูคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่ต่าง ๆ ทุกระดับให้มีความสอดคล้องกับสถานการณ์ของพื้นที่ ตลอดจนการเฝ้าระวังป้องกัน และแก้ไข

ปัญหาต่าง ๆ ทางสังคมที่ส่งผลต่อสวัสดิการสังคมและคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี ผ่านกลไกสำคัญคือ อาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เพื่อช่วยเหลือกลุ่มเป้าหมาย ตามบทบาทภารกิจของ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ คือ เด็ก เยาวชน สตรี คนพิการ ผู้สูงอายุ และคนไร้ที่พึ่ง โดย มีบทบาท หน้าที่ และความรับผิดชอบ ดังนี้ (1) ปฏิบัติตามนโยบาย (2) ค้นหา ชี้เป้า เฝ้าระวัง สำรวจข้อมูล เสนอรายชื่อผู้ประสบปัญหาทางสังคม (3) ให้คำแนะนำปรึกษาปัญหาทางสังคม ประสาน ติดตาม เสนอแนะแนวทางการช่วยเหลือผู้ประสบปัญหาทางสังคม (4) ส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมทุกระดับ (5) เสริมสร้างการมีส่วนร่วมทางสังคมและเสริมสร้างเครือข่าย ด้านการพัฒนาสังคม (6) ประสานและสนับสนุนการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (7) เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ จัดการรณรงค์ ให้ความรู้ข้อมูลข่าวสารด้านการพัฒนาสังคม (8) ศึกษา พัฒนาตนเอง เป็นต้น

จากการปฏิบัติงานของอาสาสมัครพัฒนสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (อพม.) ทั้งในระดับชาติ (ระพีพรรณ คำหอม และ รณรงค์ จันใด, 2561, หน้า 78) พบว่า อพม. มีประสิทธิผลในการปฏิบัติงานที่ต่ำกว่ามาตรฐาน อันเป็นผลมาจากการที่ อพม.ประสบกับปัญหาการขาดศักยภาพและทักษะที่สำคัญต่อการปฏิบัติงานในด้านต่าง ๆ ของตนเอง และการขาดมาตรฐานในการปฏิบัติงานที่ชัดเจน อีกทั้งยังพบว่าขาดจำนวนสัดส่วน อพม. ที่เหมาะสมเพื่อพัฒนาการดำเนินงาน สำหรับในพื้นที่จังหวัดนครศรีธรรมราชนั้น พบว่า อพม. ทุกคนมาทำงานด้วยจิตอาสา ไม่หวังค่าตอบแทน แต่ในขณะเดียวกันการปฏิบัติงานของ อพม. ก็ยังมีปัญหาหลายด้าน เช่น 1) สัดส่วนของ อพม. ไม่เพียงพอต่อจำนวนประชาชนที่ต้องดูแล ส่งผลให้ อพม.มีภาระงานมาก ดูแลไม่ทั่วถึง 2) ศักยภาพของ อพม. โดยเฉพาะด้านภาวะผู้นำ ซึ่งส่วนใหญ่ยังเป็นผู้ที่ปฏิบัติตามคำสั่ง ไม่กล้าคิดนอกกรอบ หรือ ไม่มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานเพื่อให้งานมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น 3) การช่วยเหลือซึ่งกันและกันของ อพม. ในแต่ละพื้นที่ยังให้ความสำคัญกับกลุ่มของตัวเองเป็นสำคัญ 4) ไม่ยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่างจากตนเอง เป็นต้น ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะส่งผลต่อการปฏิบัติหน้าที่ของ อพม. ซึ่งอาจจะส่งผลไปยังประชาชนที่ อพม. ไปดูแลด้วย และเมื่อพิจารณาพื้นที่ที่ทำการวิจัย พบว่า จังหวัดนครศรีธรรมราช มีประชากรทุกกลุ่มวัย จำนวน 1,545,147 คน ถือว่าเป็นจังหวัดที่มีจำนวนประชากรมากที่สุดในภาคใต้ ในขณะที่ อพม. มีเพียง 12,684 คน คิดเป็นสัดส่วน อพม. 1 คน ต้องดูแลประชากร 181 คน ซึ่งถือว่ายังไม่เพียงพอต่อจำนวนประชากร ซึ่งจะส่งผลต่อการปฏิบัติงานของ อพม. และการให้บริการประชาชนของ อพม.

จากปัญหาที่เกิดจากการปฏิบัติงานของ อพม. พบว่าหลักธรรมที่ปรากฏในคัมภีร์พุทธเถรวาท พบว่า “หลักสาราณียธรรม” เป็นคำสอนของพระพุทธเจ้าเรื่องการปฏิบัติตัวของผู้ที่อยู่ร่วมกันเป็นหมู่คณะตั้งแต่ขนาดเล็ก เช่น ครอบครัวจนถึงบ้านเมือง หรือแม้แต่ในระดับโลก (สามารถ มังสัง, 2562) นั่นคือ หลักสาราณียธรรม 6 นับว่าเป็นหลักธรรมที่ทำให้เราไม่เห็นแก่ตัว แต่จะคิดถึงคนอื่น มีน้ำใจต่อผู้อื่น

เข้าใจผู้อื่นมากขึ้น จดจำซึ่งกันและกัน เชื่อมโยงผู้คนด้วยความเมตตา เป็นแหล่งพลังอันยิ่งใหญ่ที่สามารถสร้างความเจริญรุ่งเรืองได้ ความก้าวหน้า และความมั่นคงที่จะเกิดขึ้น และเป็นสิ่งที่สมาชิกทุกคนในสังคมควรตระหนัก ดูแล และสร้างสรรค์ร่วมกันให้มากที่สุด ดังนี้ (พระไตรปิฎก, (ที.ปา. (ไทย) 11/324/330 - 332)) 1) เมตตากายกรรม 2) เมตตาวจีกรรม 3) เมตตามโนกรรม 4) สาธารณโภคี 5) สีลสามัญญตา 6) ทิฏฐิสามัญญตา ซึ่งหลักธรรมดังกล่าวจะส่งผลให้การปฏิบัติงานของ อพม. มีประสิทธิภาพ เข้าถึง เข้าใจ และสามารถพัฒนาประชาชนที่รับการดูแลจาก อพม. ได้

จากข้อมูลและสภาพปัญหาข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาการใช้หลักสาราณียธรรมในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครศรีธรรมราช เพื่อจะได้แนวทางในการพัฒนาการปฏิบัติงานของ อพม. ตามหลักธรรมที่ศึกษาและเพื่อให้ อพม. มีความสุขในการให้บริการประชาชน

1.2 คำถามการวิจัย

1.2.1 การใช้หลักสาราณียธรรมในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครศรีธรรมราช อยู่ในระดับใด

1.2.2 แนวทางการส่งเสริมการใช้หลักสาราณียธรรมในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นอย่างไร

1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.3.1 เพื่อศึกษาการใช้หลักสาราณียธรรมในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครศรีธรรมราช

1.3.2 เพื่อศึกษาแนวทางการส่งเสริมการใช้หลักสาราณียธรรมในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครศรีธรรมราช

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งเน้นศึกษาเรื่อง การใช้หลักสาราณียธรรมในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการศึกษาไว้ดังนี้

1.4.1 ขอบเขตด้านประชากร แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม

1.4.1.1 ประชากรสำหรับการวิจัยเชิงปริมาณ ได้แก่ อาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 12,684 คน (ระบบทะเบียนอาสาสมัครพัฒนาสังคมและ

ความมั่นคงของมนุษย์ (อาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์) กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ, 2567)

1.4.1.2 ประชากรสำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพ คือ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (key informant) โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกแบบมีโครงสร้าง (In - depth Interview) กำหนดการเลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ซึ่งประกอบด้วย พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครศรีธรรมราช ประธานอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครศรีธรรมราช ตัวแทนประธานอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ระดับอำเภอ 2 คน และตัวแทนอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ 2 คน รวมทั้งสิ้น 6 คน

1.4.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา

ได้แก่ การวิจัยครั้งนี้มุ่งเน้นศึกษาการใช้หลักสาราณียธรรมในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครศรีธรรมราช ประกอบด้วย 6 ด้าน (พระไตรปิฎก (ที.ปา. (ไทย) 11/324/330 - 332)

ได้แก่

1) เมตตากายกรรม (การปฏิบัติการกระทำต่อกันทางกาย)

2) เมตตาวจีกรรม (การกล่าววาจาสุภาพต่อกัน)

3) เมตตามโนกรรม (การมีจิตปรารถนาดีต่อกัน)

4) สาธารณโภคี (การแบ่งปันช่วยเหลือ)

5) สีลสามัญญตา (การประพฤติที่สุจริตดีงาม)

6) ทิฏฐิสามัญญตา (การเคารพรับฟังความคิดเห็น)

1.4.3 ขอบเขตด้านพื้นที่

พื้นที่จังหวัดนครศรีธรรมราช

1.4.4 ขอบเขตด้านระยะเวลา

ระยะเวลาในการวิจัย คือ 1 ธันวาคม 2566 – 31 พฤษภาคม 2567

1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ

1.5.1 หลักสาราณียธรรม หมายถึง หลักธรรมที่อาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครศรีธรรมราช นำมาใช้ในการปฏิบัติงาน ซึ่งประกอบด้วยดังนี้

1.5.2 เมตตากายกรรม หมายถึง อาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครศรีธรรมราช ปฏิบัติงานซึ่งแสดงออกทางกายด้วยเมตตา เช่น ช่วยเหลือกันและแสดงกิริยาสุภาพ เคารพนับถือกันทั้งต่อหน้าและลับหลัง

1.5.3 เมตตาวจีกรรม หมายถึง อาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครศรีธรรมราช ปฏิบัติงานซึ่งแสดงออกทางวาจาด้วยเมตตา เช่น บอก แจ้งแนะนำตักเตือนด้วยความหวังดี กล่าววาจาสุภาพต่อกันทั้งต่อหน้าและลับหลัง

1.5.4 เมตตามโนกรรม หมายถึง อาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งแสดงออกด้วยการตั้งจิตปรารถนาดี คิดต่อกันด้วยเมตตา ทำแต่สิ่งที่เป็นประโยชน์แก่กัน เช่น มองกันในแง่ดี ยิ้มแย้มแจ่มใสต่อกัน

1.5.5 สาธารณโภคี หมายถึง อาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งแสดงออกการได้ลาภอันชอบธรรม เฉลี่ยเจือจานให้ได้มีส่วนร่วมทั่วกัน แม้จะเป็นของเล็กน้อย ไม่รู้สึกว่าหวงแหน แต่นำมาแบ่งปัน ไม่เก็บไว้บริโภคใช้สอย แต่เพียงผู้เดียว

1.5.6 สีลสามัญญตา หมายถึง อาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครศรีธรรมราช มีความประพฤติสุจริตเสมอกับผู้อื่น ไม่ทำตนให้เป็นที่น่ารังเกียจของหมู่ ประพฤติอยู่ในกรอบ มีความสุจริตถูกต้องตามระเบียบวินัย

1.5.7 ทิฏฐิสามัญญตา หมายถึง อาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครศรีธรรมราช มีความเห็นชอบร่วมกับเพื่อน ร่วมหมู่ กลุ่มที่อาศัยด้วยกัน ในสังคมเดียวกัน ในหลักการสำคัญที่จะนำไปสู่ความเจริญหรือเป้าหมายอันนำไปสู่การแก้ปัญหา การกำจัดทุกข์

1.5.8 อาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครศรีธรรมราช หมายถึง ประชาชนที่มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีจิตอาสา หรืออาสาสมัครที่มีอยู่ในพื้นที่อยู่แล้ว ซึ่งเป็นผู้ที่รู้และเข้าใจปัญหาสังคมในพื้นที่เป็นอย่างดี และเข้ามาเป็นอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เพื่อช่วยเหลือกลุ่มเป้าหมายตามบทบาทภารกิจของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ คือ เด็ก เยาวชน สตรี คนพิการ ผู้สูงอายุ และคนไร้ที่พึ่ง

1.5.9 การปฏิบัติงาน หมายถึง การปฏิบัติหน้าที่ของ อาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครศรีธรรมราช ในการช่วยเหลือกลุ่มเป้าหมายตามบทบาทภารกิจของ พม. คือ เด็ก เยาวชน สตรี คนพิการ ผู้สูงอายุ และคนไร้ที่พึ่ง

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.6.1 ทำให้ทราบถึงการใช้หลักสาราณียธรรมในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครศรีธรรมราช

1.6.2 ทำให้ได้แนวทางการส่งเสริมการใช้หลักสาราณียธรรมในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครศรีธรรมราช

1.6.3 ผลการวิจัยสามารถนำไปสู่การพัฒนาการปฏิบัติงานของอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครศรีธรรมราช

บทที่ 2
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษา การใช้หลักสาราณียธรรมในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครศรีธรรมราช ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดเป็นกรอบในการดำเนินวิจัย ดังต่อไปนี้

2.1 หลักสาราณียธรรม

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

2.4 บริบทพื้นที่การศึกษา

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.6 สรุปกรอบแนวคิดในการวิจัย

2.1 หลักสาราณียธรรม

สาราณียธรรม คือ คำสอนของพระพุทธเจ้า ที่ว่าด้วยแนวทางปฏิบัติของผู้ที่อยู่ร่วมกันเป็นกลุ่มตั้งแต่ขนาดเล็ก เช่น ครอบครัวไปจนถึงระดับประเทศ หรือแม้กระทั่งในระดับโลกมีอยู่ 6 ประการ ซึ่งมีนักวิชาการได้กล่าวถึงหลักสาราณียธรรมไว้ดังนี้

2.1.1 ความหมายหลักสาราณียธรรม

สาราณียธรรม หมายถึง ธรรมเป็นที่ตั้งแห่งความระลึกถึง เป็นเหตุให้ระลึกถึงกัน ทำให้มีความเคารพกัน ช่วยเหลือกัน และสามัคคีพร้อมเพรียงกัน (พระมหามนัส กิตฺติสาโร, 2552, หน้า 83) มี 6 อย่าง ได้แก่

1. เมตตากายกรรม หมายถึง ตั้งเมตตากายกรรม คือแสดงออกทางกายด้วยเมตตา เช่น ช่วยเหลือกันและแสดงกิริยาสุภาพ เคารพนับถือกันทั้งต่อหน้าและลับหลัง

การมีเมตตาเป็นที่ตั้งจะทำให้เกิดการเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ไม่เห็นแก่ตัว ไม่เอาแต่ใจ ไม่นิ่งดูดายเมื่อเห็นเพื่อนมนุษย์ตกทุกข์ได้ยาก เริ่มจากคนในครอบครัว เช่น ญาติผู้ใหญ่ พี่น้อง เพื่อนร่วมสถาบัน รวมถึงคนร่วมชาติเดียวกัน กล่าวคือจะแสดงออกในทางที่เป็นไมตรี ไม่วางตนเป็นศัตรูกับใคร (ดนัย ไชยโยธา และคณะ, 2552, หน้า 64)

2. เมตตาวจีกรรม หมายถึง ตั้งเมตตาวจีกรรม คือ แสดงออกทางวาจาด้วยเมตตา เช่น บอก แจ้งแนะนำตักเตือนด้วยความหวังดี กล่าววาจาสุภาพต่อกันทั้งต่อหน้าและลับหลัง

บุคคลที่รู้จักใช้วาจา แสดงออกทางคำพูด จะไม่เกิดการกระทบกระทั่งกันด้วยคำพูด ไม่กล่าวติเตียน หรือนินทาผู้อื่นทั้งต่อหน้าและลับหลัง รับผิดชอบในสารที่สื่อออกไป ในปัจจุบันอาจรวมถึงการใช้เทคโนโลยีข่าวสาร ที่มักใช้ข้อมูลที่เป็นเท็จมากกว่าข้อมูลที่เป็นจริง จึงทำให้เกิดความเสียหายต่อบุคคลอื่น ดังนั้น บุคคลผู้มีวจีกรรมอย่างรับผิดชอบ และมีเมตตา จะทำให้เกิดการอยู่ร่วมกันอย่างเป็นสุข (วุฒินันท์ กันทะเตียน, 2555, หน้า 119)

3. เมตตามโนกรรม หมายถึง ตั้งเมตตามโนกรรม คือตั้งจิตปรารถนาดี คิดต่อกันด้วยเมตตา ทำแต่สิ่งที่เป็นประโยชน์แก่กัน เช่น มองกันในแง่ดี ยิ้มแย้มแจ่มใสต่อกัน

บุคคลที่มีความปรารถนาดีไม่คิดอิจฉาริษยา เพ่งโทษต่อคนอื่น ย่อมมีคุณสมบัติเป็นผู้นำ คือ คิดแต่ในสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อบุคคลอื่น สัตว์อื่น เมื่อมีความคิดที่ปราศจากความเบียดเบียนคนอื่น สังคมก็จะสงบสุข เพราะไม่เกิดการลงมือทำ เป็นการตัดขั้นตอนตั้งแต่จิตใจ คือไม่คิดทำร้ายใคร ไม่พยาบาทใคร (วุฒินันท์ กันทะเตียน, 2555, หน้า 120)

4. สาธารณโภคี หมายถึง ได้สิ่งของใดมาก็แบ่งปันกัน คือ ได้ลาภอันชอบธรรม เฉลี่ยเจือจานให้ได้มีส่วนร่วมทั่วกัน แม้จะเป็นของเล็กน้อย ไม่รู้สึกว่าหวงแหน แต่นำมาแบ่งปัน ไม่เก็บไว้บริโภคใช้สอยแต่เพียงผู้เดียว (จรัส พยัคราชศักดิ์ และคณะ, 2554, หน้า 62)

5. สีลสามัญญตา หมายถึง มีศีลบริสุทธิ์เสมอกัน คือ มีความประพฤติสุจริตเสมอกับผู้อื่น ไม่ทำตนให้เป็นที่น่ารังเกียจของหมู่ ประพฤติอยู่ในกรอบ มีความสุจริตถูกต้องตามระเบียบวินัย (จรัส พยัคราชศักดิ์ และคณะ, 2554, หน้า 62)

6. ทิฏฐิสามัญญตา หมายถึง มีทิฏฐิเสมอกัน คือ มีความเห็นชอบร่วมกับเพื่อน ร่วมหมู่กลุ่มที่อาศัยด้วยกัน ในสังคมเดียวกัน ในหลักการสำคัญที่จะนำไปสู่ความเจริญหรือเป้าหมายอันนำไปสู่การแก้ปัญหา การกำจัดทุกข์

พระไตรปิฎก ภาษาไทย ฉบับเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว 45 ได้กล่าวถึงสาราณียธรรม คือ ธรรมเป็นที่ตั้งแห่งความให้ระลึกถึง ธรรมเป็นเหตุให้ระลึกถึงกัน หลักการอยู่ร่วมกัน

1. ผู้มีอายุทั้งหลาย ภิกษุในธรรมวินัยนี้เข้าไปตั้งกายกรรมประกอบด้วยเมตตาในเพื่อนร่วมพรหมจรรย์ทั้งหลายทั้งต่อหน้าและลับหลัง ธรรมข้อนี้เป็นที่ตั้งแห่งความระลึกถึงกัน ทำให้เป็นที่รัก ทำให้เป็นที่เคารพเป็นไปเพื่อความสงเคราะห์กัน เพื่อความไม่วิวาทกัน เพื่อความพร้อมเพรียงกัน เพื่อความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

2. ผู้มีอายุทั้งหลาย ภิกษุในธรรมวินัยนี้เข้าไปตั้งวจีกรรมประกอบด้วยเมตตาในเพื่อนร่วมพรหมจรรย์ทั้งหลายทั้งต่อหน้าและลับหลัง ธรรมข้อนี้เป็นที่ตั้งแห่งความระลึกถึงกัน ทำให้เป็นที่รัก ทำให้เป็นที่เคารพเป็นไปเพื่อความสงเคราะห์กัน เพื่อความไม่วิวาทกัน เพื่อความพร้อมเพรียงกัน เพื่อความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

3. ผู้มีอายุทั้งหลาย ภิกษุในธรรมวินัยนี้เข้าไปตั้งมโนกรรมประกอบด้วยเมตตาในเพื่อนร่วมพรหมจรรย์ทั้งหลายทั้งต่อหน้าและลับหลัง ธรรมข้อนี้เป็นที่ตั้งแห่งความระลึกถึงกัน ทำให้เป็นที่รัก ทำให้เป็นที่เคารพเป็นไปเพื่อความสงเคราะห์กัน เพื่อความไม่วิวาทกัน เพื่อความพร้อมเพรียงกัน เพื่อความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

4. ผู้มีอายุทั้งหลาย ภิกษุในธรรมวินัยนี้ไม่หวงลาภอันประกอบด้วยธรรมได้มาแล้ว โดยธรรม โดยที่สุดแม้เพียงอาหารในบาตร ไว้บริโภค แบ่งปันกันฉันกับเพื่อนร่วมพรหมจรรย์ผู้มีศีลทั้งหลาย ธรรมข้อนี้เป็นที่ตั้งแห่งความระลึกถึงกัน ทำให้เป็นที่รัก ทำให้เป็นที่เคารพเป็นไปเพื่อ ความสงเคราะห์กัน เพื่อความไม่วิวาทกัน เพื่อความพร้อมเพรียงกัน เพื่อความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

5. ผู้มีอายุทั้งหลาย ภิกษุในธรรมวินัยนี้ถึงความเป็นผู้มีศีลเสมอกันกับเพื่อนร่วมพรหมจรรย์ทั้งหลายทั้งต่อหน้าและลับหลังในศีลที่ไม่ขาด ไม่ทะลุ ไม่ด่าง ไม่พร้อย เป็นไท อัน วิญญูชนสรรเสริญ อันกิเลสไม่จับต้อง เป็นไปเพื่อสมาธิ ธรรมข้อนี้เป็นที่ตั้งแห่งความระลึกถึงกัน ทำให้เป็นที่รัก ทำให้เป็นที่เคารพเป็นไปเพื่อความสงเคราะห์กัน เพื่อความไม่วิวาทกัน เพื่อความพร้อมเพรียงกัน เพื่อความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

6. ผู้มีอายุทั้งหลาย ภิกษุในธรรมวินัยนี้ถึงความเป็นผู้มีทิฏฐิเสมอกันกับเพื่อนร่วมพรหมจรรย์ทั้งหลายทั้งต่อหน้าและลับหลังในทิฏฐิซึ่งประเสริฐ เป็นเครื่องนำสัตว์ออกจากทุกข์ นำไปเพื่อความสิ้นทุกข์ โดยชอบแก่ผู้ทำตามคำสอน ธรรมข้อนี้เป็นที่ตั้งแห่งความระลึกถึงกัน ทำ ให้เป็นที่รัก ทำให้เป็นที่เคารพเป็นไปเพื่อความสงเคราะห์กัน เพื่อความไม่วิวาทกัน เพื่อความพร้อมเพรียงกัน เพื่อความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน (ที.ปา. (ไทย) 11/324/330 - 332)

องค์ประกอบของสาราณียธรรม

สาราณียธรรม หมายถึง ธรรมเป็นที่ตั้งแห่งความให้ระลึกกัน ธรรมเป็นเหตุให้ไม่ลืมกัน เป็นธรรมที่มีอุปการะมาก สาราณียธรรมนี้ เป็นข้อปฏิบัติสำหรับคนที่อยู่ร่วมกันเป็นกลุ่มเป็นหมู่หรือคณะ ไม่ว่าจะเป็นกลุ่มขนาดเล็กเช่น ครอบครัว นักเรียนในห้องเรียนหรือกลุ่มขนาดใหญ่ เช่น นักเรียนทั้งโรงเรียน หมู่บ้าน ชุมชนต่าง ๆ เพราะคนที่อยู่ร่วมกันหรือใกล้เคียงกันจะต้องอาศัยกันและกัน พระผู้มีพระภาคเจ้าได้แสดงหลักการอยู่ร่วมกันอย่างสมัครสมานสามัคคีไว้ 6 ประการ คือ

1. เมตตากายกรรม ตั้งใจทำดีทางกายกรรม ประกอบด้วยเมตตาต่อเพื่อนพรหมจรรย์ ต่อหมู่คณะต่อเพื่อนบ้านต่อเพื่อนร่วมงานทั้งต่อหน้าและลับหลังคือตั้งใจช่วยทำกิจธุระของบุคคลเหล่านั้นด้วยความเต็มใจ เช่น การช่วยงานการทำหน้าที่แทน การพยาบาลไข้ เป็นต้น แสดงกริยาอาการสุภาพเคารพนับถือด้วยจิตเมตตา

2. เมตตาวจีกรรม ตั้งใจทำดีทางวจีกรรมประกอบด้วยเมตตาต่อเพื่อนพรหมจรรย์ ต่อหมู่คณะต่อเพื่อนบ้าน ต่อเพื่อนร่วมงานทั้งต่อหน้าและลับหลังคือช่วยบอกแจ้งสิ่งที่เป็นประโยชน์ เช่น การสั่งงาน

แทนการต้อนรับแขก การยกย่อง การกล่าวแนะนำเตือนสติด้วยความหวังดีกล่าว วาจาสุภาพแสดงความเคารพนับถือกันด้วยจิตเมตตา

3. เมตตามโนกรรม ตั้งใจทำดีงามทางมโนกรรมประกอบด้วยเมตตาต่อเพื่อน พรหมจรรย์ ต่อหมู่คณะ ต่อเพื่อนบ้าน ต่อเพื่อนร่วมงานทั้งต่อหน้าและลับหลังคือคิดสิ่งใดก็คิดแต่ สิ่งที่เป็นประโยชน์แก่บุคคลเหล่านั้นด้วยจิตเมตตา

4. สาธารณโภคีเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่แบ่งปันลาภที่ตนได้มาโดยชอบธรรมให้แก่ผู้ควรได้รับการแบ่งปันคือได้สิ่งใดมาโดยชอบธรรมแม้เป็นของเล็กน้อยก็ไม่หวงไว้บริโภคแต่ผู้เดียวนำ สิ่งนั้นมาเฉลี่ยเจือจานให้มีส่วนร่วมได้รับโดยทั่วหน้ากัน

5. สีลสามัญญตา รักษาความประพฤติทางกายและวาจาอันเป็นส่วนศีลให้ดีเสมอกับเพื่อนพรหมจรรย์ เพื่อนบ้านเพื่อนร่วมงานทั้งต่อหน้าและลับหลังคือมีความประพฤติสุจริตดีงามไม่ทำตนให้เป็นที่รังเกียจของหมู่คณะทั้งต่อหน้าและลับหลัง

6. ทิฏฐิสามัญญตา มีทิฏฐิหรือความเห็นดีงามเสมอกันกับเพื่อนพรหมจรรย์ทั้งหลาย มีทัศนคติดีงามร่วมกันกับญาติมิตรและสัมพันธ์ชนอื่น ๆ ทั้งต่อหน้าและลับหลัง คือ มีความเห็นชอบร่วมกันในหลักการสำคัญที่จะนำไปสู่การแก้ปัญหาของหมู่คณะ มีความเห็นถูกต้องเป็นธรรมและยอมรับความคิดเห็นของกันและกัน

สาราณียธรรม ข้อเมตตากายกรรม ข้อเมตตาวจีกรรม ข้อเมตตามโนกรรม เป็นความปรารถนาดีและช่วยเหลือกันทางกาย วาจา และใจ คือทำดี พูดดี และคิดดี ข้อสาธารณโภคี ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ข้อสีลสามัญญตา ความประพฤติดีเหมือนคนอื่น ๆ ไม่ทำให้หมู่คณะเสียหาย เพราะความประพฤติชั่วของตน ข้อทิฏฐิสามัญญตา ความเห็นสอดคล้องต้องกันถึงไม่เหมือนกันทีเดียวก็หลีกเลี่ยงความขัดแย้งและการโต้เถียงถึงขั้นวิวาทบาดหมางกันดังนั้นการพัฒนาสังคมจึงควรที่จะ พัฒนาคนให้มีหลักสาราณียธรรม 6 ประการนี้ (ดนัย ไชยโยธา, 2557, หน้า 286 - 289)

สรุปสาระสำคัญของสาราณียธรรม

1. จะทำ จะพูด จะคิด ก็ให้ทำ พูด คิด ด้วยจิตเมตตาต่อกัน
2. รู้จักเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่แบ่งปันกัน
3. รักษาความประพฤติกิริยามารยาท ระเบียบวินัย ศีลธรรมและวัฒนธรรมให้เหมือน คนอื่น
4. ปรับความคิดเห็นเข้ากับคนอื่นได้ ยอมรับฟังความคิดเห็นที่แตกต่าง

สรุปประโยชน์ของสาราณียธรรม

1. เป็นเหตุให้เกิดความสมัครสมานสามัคคีและสันติสุขในสังคม
2. ทำให้สังคมรู้จักประสานประโยชน์ ใจกว้าง ยอมรับฟังความคิดเห็นของกันและกัน
3. ทำให้เป็นที่รักใคร่ เคารพนับถือ ไว้วางใจ และระลึกถึงกัน
4. เป็นเครื่องช่วยเหลือสงเคราะห์กัน ไม่เห็นแก่ประโยชน์สุขส่วนตัวฝ่ายเดียว

5. ทำให้เกิดความร่วมมือในกิจกรรมต่างของหมู่คณะ

แนวคิดจาก นักการศึกษา นักวิชาการ

พระธรรมปิฎก (ประยุทธ์ ปยุตโต) (2538, หน้า 14 - 15) ได้เขียนไว้ในหนังสือธรรมนูญชีวิต เกี่ยวกับสาราณียธรรมดังนี้ สาราณียธรรมเป็นหลักธรรมอันเป็นเหตุให้ระลึกถึงกันในด้านความสัมพันธ์กับผู้อื่นที่เป็นเพื่อนร่วมงานร่วมกิจการหรือชุมชนพึงปฏิบัติตามหลักการอยู่ร่วมกัน 6 ประการคือ

1. เมตตากายกรรม ตั้งกายกรรมที่ประกอบด้วยเมตตาต่อเพื่อนร่วมงานร่วมกิจการร่วม ชุมชน คือช่วยเหลือธุระต่าง ๆ ด้วยความเต็มใจแสดงอาการกิริยาสุภาพเคารพนับถือกันทั้งต่อหน้าและลับหลัง

2. เมตตาวจีกรรม ตั้งวจีที่ประกอบด้วยเมตตาคือช่วยบอกแจ้งสิ่งที่เป็นประโยชน์สั่งสอนหรือแนะนำตักเตือนด้วยความหวังดีกล่าววาจาสุภาพเคารพนับถือกันทั้งต่อหน้าและลับหลัง

3. เมตตามโนกรรม ตั้งมโนกรรมที่ประกอบด้วยเมตตาคือตั้งจิตปรารถนาที่ดีคิดทำสิ่งที่เป็นประโยชน์แก่กันมองกันในแง่ดีมีหน้าตาแย้มแจ่มใสต่อกัน

4. สาธารณโภคี แบ่งปันลาภผลที่ได้มาโดยชอบธรรมแม้เป็นของเล็กน้อยก็แจกจ่ายให้ได้มีส่วนร่วมใช้สอยบริโภคทั่วกัน

5. สีลสามัญญตา มีความประพฤติสุจริตดีงามรักษาระเบียบวินัยของส่วนรวมไม่ทำตนให้เป็นที่น่ารังเกียจหรือเสื่อมเสียหมู่คณะ

6. ทิฏฐิสามัญญตา มีทิฏฐิดีงามเสมอกันมีความเห็นชอบร่วมกันตกลงกันได้ในหลักที่สำคัญที่จะนำไปสู่ความหลุดพ้นกำจักทุกข์หรือแก้ไขปัญหา

พระมหาสิทธิการ (เยื้อน กลฺยาณธโร) (2543, หน้า 38) ได้เขียนไว้ในหนังสือสูตรนักธรรมและธรรมศึกษาชั้นตรีเกี่ยวกับสาราณียธรรมดังนี้ สาราณียธรรม 6 ประการคือ

1. เข้าไปตั้งกายกรรมประกอบด้วยเมตตา ในเพื่อนภิกษุสามเณรทั้งต่อหน้าและลับหลัง คือช่วยขวนขวายกิจของเพื่อนมีพยาบาลภิกษุไข้เป็นต้นด้วยจิตเมตตา

2. เข้าไปตั้งวจีกรรมประกอบด้วยเมตตา ในเพื่อนภิกษุสามเณรทั้งต่อหน้าและลับหลัง คือขวนขวายกิจธุระของเพื่อนด้วยวาจาเช่นกล่าวสั่งสอนเป็นต้นด้วยเมตตาจิต

3. เข้าไปตั้งมโนกรรมประกอบด้วยเมตตา ในเพื่อนภิกษุสามเณรทั้งต่อหน้าและลับหลัง คือคิดแต่สิ่งที่เป็นประโยชน์แก่เพื่อนกัน

4. แบ่งปันลาภที่ตนได้มาแล้วโดยชอบธรรมให้แก่ภิกษุสามเณรไม่หวงไว้บริโภคเฉพาะผู้เดียว โดยแบ่งปันให้กับผู้อื่น

5. การรักษาศีลบริสุทธิ์เสมอกับเพื่อนภิกษุสามเณรไม่ทำตนให้เป็นที่รังเกียจของผู้อื่น

6. มีความเห็นร่วมกับภิกษุสามเณรอื่นไม่วิวาทกับใครเพราะมีความเห็นผิด

พระมหาธรรมรัต อริยธมฺโม (ยศขุน) (2543, หน้า 43) ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับหลักสาราณียธรรมไว้ ในวิทยานิพนธ์การศึกษาเชิงวิเคราะห์หลักรัฐศาสตร์ที่ปรากฏในพระไตรปิฎกดังนี้ หลักสาราณียธรรมคือหลักธรรมที่จะทำให้ประชาชนภายในชาติอยู่ด้วยความสามัคคีทำให้ประเทศชาติเป็นเอกภาพ ซึ่งเป็นหน้าที่หรือปฏิบัติที่ประชาชนควรปฏิบัติต่อผู้อื่นในสังคมประกอบด้วยหลัก 6 ประการด้วยกันคือ

1. จะต้องมีเมตตากายกรรม คือ การแสดงออกถึงความเมตตาทางกายแก่เพื่อนในสังคมเดียวกัน ทั้งต่อหน้าและลับหลังช่วยเหลือกิจธุระของหมู่คณะด้วยความเต็มใจแสดงอาการ กิริยาสุภาพเคารพนับถือกันทั้งต่อหน้าและลับหลัง

2. จะต้องมีเมตตาวจีกรรม คือ การแสดงออกถึงความเมตตาปรารถนาดีต่อกันทางวาจาต่อเพื่อนร่วมสังคมประเทศชาติเดียวกัน เช่น การช่วยบอกสิ่งที่เป็นประโยชน์ แนะนำสั่งสอน ตักเตือนในทางที่ถูกที่ควรด้วยความปรารถนาดีเช่น กล่าววาจาสุภาพเป็นประโยชน์อ่อนหวานทั้ง ต่อหน้าและลับหลัง

3. จะต้องมีเมตตามโนกรรม คือ การตั้งจิตเมตตาปรารถนาดีต่อกันกับเพื่อนร่วมสังคมร่วมหมู่คณะเดียวกันมีจิตปรารถนาดีทั้งต่อหน้าและลับหลังคิดทำสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อกันมองกันในแง่ดีไม่มีความระแวงสงสัยซึ่งกันและกัน

4. สาธารณโภคี คือ การรู้จักแบ่งปันเฉลี่ยเจือจานแม้ว่าจะเป็นสิ่งเล็กสิ่งน้อยแต่เป็นสิ่งที่ได้มาโดยชอบธรรมก็ไม่ควรหวงไว้แต่ผู้เดียวนำมาให้ได้มีส่วนร่วมบริโภคใช้สอยร่วมกัน

5. สีลสามัญญตา คือ จะต้องมีศีลมีความประพฤติเสมอเหมือนกับบุคคลที่ร่วมในหมู่สังคมเดียวกันไม่ทำตนให้เป็นที่รังเกียจของหมู่คณะเคารพกฎเกณฑ์ระเบียบสังคม

6. ทิฏฐิสามัญญตา คือ จะต้องมีความเห็นที่ดีงามเสมอเหมือนกับผู้อื่นในสังคม เดียวกันมีความเห็นชอบร่วมกันในข้อที่เป็นหลักการที่จะนำไปสู่การขจัดปัญหามิใช่ความเห็นที่ ก่อให้เกิดปัญหาต้องยอมรับความคิดเห็นของคนหมู่มากแม้จะไม่ถูกใจก็ตาม

หลักธรรม 6 ประการ นี้ถ้านำไปปฏิบัติตามก็จะเป็นเครื่องมือช่วยสังคมหรือประเทศชาติให้มีความมั่นคงและเป็นเอกภาพ ได้เพราะผลที่จะเกิดตามมาจากการประพฤติตามหลักสาราณียธรรมนี้ คือ

1) สารณียะ ทำให้ระลึกถึงกันในแง่ดี

2) ปิยกรณะ ทำให้เกิดความรักใคร่ปรองดองกัน

3) ครุกรณะ ทำให้เกิดความเคารพมีสัมมาคารวะต่อกัน

4) สังคหะ ทำให้เกิดการสงเคราะห์ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน

5) อวิวาทะ ทำให้เกิดความไม่วิวาทบาดหมางกัน

6) สามัคคียะ ทำให้เกิดความพร้อมเพียงสมัครสมานสามัคคี

7) เอกีภาวะ ทำให้เกิดความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

ปัญญา ใช้บางยาง (2546, หน้า 122 – 123) ได้เขียนไว้ในหนังสือธรรมาธิบาย เล่ม 1 เกี่ยวกับสาราณียธรรมไว้ ดังนี้ สาราณียธรรม ธรรมเป็นที่ตั้งแห่งความระลึกถึง ธรรมเป็นเหตุให้ระลึกถึงกันหลักการอยู่ ร่วมกัน 6 ประการคือ

1. เมตตากายกรรม ตั้งเมตตากายกรรมในเพื่อนพรหมจรรย์ทั้งต่อหน้าและลับหลังคือช่วยเหลือกิจธุระของหมู่คณะด้วยความเต็มใจแสดงอาการกิริยาสุภาพเคารพนับถือกันทั้งต่อหน้าและลับหลัง

2. เมตตาวจีกรรม ตั้งเมตตาวจีกรรมในเพื่อนพรหมจรรย์ทั้งต่อหน้าและลับหลังคือการช่วยบอกสิ่งที่เป็นประโยชน์แนะนำสั่งสอนตักเตือนด้วยความหวังดีกล่าววาจาสุภาพแสดงความเคารพนับถือกันทั้งต่อหน้าและลับหลัง

3. เมตตามโนกรรม ตั้งมโนกรรมในเพื่อนพรหมจรรย์ทั้งต่อหน้าและลับหลังคือตั้งจิตปรารถนาดีคิดทำสิ่งที่เป็นประโยชน์แก่กันมองกันในแง่ดีมีหน้าตายิ้มแย้มต่อกัน

4. สาธารณโภคี ได้ของชอบธรรมมาก็แบ่งปันไม่หวงไว้แต่เพียงผู้เดียว

5. สีลสามัญญตา มีศีลบริสุทธิ์เสมอกันกับเพื่อนพรหมจรรย์ทั้งต่อหน้าและลับหลังคือความประพฤติสุจริตดีงามถูกต้องตามระเบียบวินัยไม่ทำตนให้เป็นที่รังเกียจของหมู่คณะ

6. ทิฏฐิสามัญญตา มีทิฏฐิดีงามเสมอกับเพื่อนพรหมจรรย์ทั้งต่อหน้าและลับหลังคือมีความเห็นชอบร่วมกันในข้อที่เป็นหลักการสำคัญที่จะนำไปสู่ความหลุดพ้นสิ้นทุกข์หรือขจัดปัญหา

ธรรม 6 ประการนี้มีคุณคือเป็นสารณียะ (ทำให้ระลึกถึง) เป็นปิยกรณ (ทำให้เป็นที่รัก) เป็นครุกรณ (ทำให้เป็นที่เคารพ) เป็นไปเพื่อสงเคราะห์ (ความกลมกลืนเข้าหากัน) เพื่อความไม่วิวาท เพื่อความสามัคคี และเอกีภาพ (ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน) และได้อธิบายที่มาแห่งสูตรเกี่ยวกับสาราณียธรรมนี้ว่า พระผู้มีพระภาคเจ้าแสดงทรงแก่ภิกษุทั้งหลาย ส่วนในปาฏิวรรค พระสารีบุตรแสดงธรรมแก่ภิกษุทั้งหลายเช่นกันในอรรถกถาอธิบายขยายไว้ดังนี้

คำว่า สาราณียา ได้แก่ธรรมที่ควรระลึกถึงกัน เมตตากายกรรม ได้แก่กายกรรมที่พึงกระทำด้วยจิตประกอบด้วยเมตตาแม้ในวจีกรรมและมโนกรรมทั้งหลายก็มีอธิบายนัยนี้เหมือนกันก็แลเมตตากายกรรมเป็นต้นเหล่านี้ แม้คฤหัสถ์ก็นำไปใช้เป็นต้นสำหรับภิกษุทั้งหลายการบำเพ็ญธรรมคือ อภิสมาจาริกวัตร (วัตรเกี่ยวกับความประพฤติดีธรรมเนียมเกี่ยวกับมารยาทและความ เป็นอยู่ดีงาม) ด้วยเมตตาจิตชื่อว่าเมตตากายกรรมสำหรับคฤหัสถ์ทั้งหลายกรรมมีอาทิอย่างนี้ว่าการ เดินทางไปเพื่อไหว้พระเจดีย์เพื่อไหว้พระโพธิ์พฤกษ์เพื่อนิมนต์พระสงฆ์เพื่อลุกขึ้นต้อนรับเป็นต้น ชื่อว่าเมตตากายกรรม การบอกสอนอาจารบัญญัติบอกกรรมฐานการแสดงธรรมการบอกพุทธพจน์ แก่ภิกษุสามเณรเป็นต้นชื่อว่าเมตตาวจีกรรมเวลาสำหรับคฤหัสถ์ทั้งหลายในเวลากล่าวคำเป็นต้นว่า พวกเราจักไปเพื่อไหว้พระเจดีย์พวกเราจักไปเพื่อไหว้พระโพธิ์พฤกษ์พวกเราจักกระทำการฟังธรรม สมาทานสุจริตพวกท่านจงปูลาดอาสนะและตั้งน้ำดื่มเป็นต้นชื่อว่าเมตตาวจีกรรม

ประณีต ก้องสมุทร (2546, หน้า 11 - 13) ได้เขียนบทความเรื่อง “อยู่ด้วยรัก” ในจดหมายข่าวประจำวันพระ วันที่ 16 ธันวาคม 2546 ลานธรรมเสวนาเกี่ยวกับหลักสาราณียธรรมสรุปได้ว่าสาราณียธรรมมีอยู่ 6 ประการคือ

1. การเข้าไปตั้งเมตตากายกรรมต่อกัน ทั้งต่อหน้าและลับหลังหมายถึงมีน้ำใจ ช่วยเหลือทางกายทั้งต่อหน้าและลับหลัง เช่น เราเห็นเสื้อผ้าของคนอื่นตากไว้กลางแจ้งแต่ฝนตกใน ขณะที่เจ้าของไม่อยู่ เราก็สงเคราะห์ช่วยเก็บให้พ้นจากเปียกฝนดังนี้ถือว่าช่วยเหลือลับหลัง

2. การเข้าไปตั้งวจีกรรมต่อกันทั้งต่อหน้าและลับหลังหมายถึงการพูดถึงคนอื่นในด้านดีทั้งต่อหน้าและลับหลังถือได้ว่าแสดงความรักใคร่กันด้วยวาจา

3. การเข้าไปตั้งมโนกรรมต่อกัน หมายถึงให้นึกถึงผู้อื่นในด้านดีคิดช่วยเหลือผู้อื่น สงเคราะห์ผู้อื่นทั้งต่อหน้าและลับหลังเป็นการแสดงความรักใคร่ทางใจ

4. แบ่งปันลาภที่ได้มาโดยชอบธรรมแก่ผู้อยู่ร่วมกัน

5. เป็นผู้มีศีลบริสุทธิ์

6. มีทิฏฐิคือความเห็นเสมอกัน

สาราณียธรรม 6 ประการนี้ พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงสอนให้เมตตากันทั้งทางกาย วาจา ใจ ทั้งต่อหน้าและลับหลัง ไม่ใช่ต่อหน้าก็ทำเป็นเมตตารักใคร่ แต่ลับหลังก็นินทาว่าร้ายหรือยุยง ส่อเสียดให้เกิดความโกรธความเกลียดความแตกแยก หรือความคิดอยากให้เขามีอันเป็นไปในทางร้าย ถ้าเราเมตตากันเฉพาะหน้าแต่ลับหลังขาดเมตตาแล้วเราก็ยังอยู่ร่วมกันอย่างผาสุกโดยแท้จริง ไม่ได้นอกจากพระพุทธองค์จะทรงสอนให้เรามีเมตตาต่อกันทั้งทางกาย วาจาใจทั้งต่อหน้าและลับหลังแล้วก็ยังทรงสอนให้เอื้อเฟื้อแก่กันด้วย ได้สิ่งใดมาก็แบ่งปันกันไม่ตระหนี่ถี่เหนียวกันใช้แต่ ลำพังเพราะการให้เป็นการผูกมิตรไว้ได้ประการหนึ่ง

พระพุทธองค์ทรงตรัสว่า ผู้ให้ย่อมเป็นที่รักของผู้อื่น และคนหมู่มากย่อมคบหาสมาคมด้วยยิ่งให้ของดีของที่เขาชอบใจของที่เลิศนอกจากผู้รับจะชื่นชมแล้วผู้ให้ก็จะได้รับแต่สิ่งดี ๆ ซึ่งหลักสาราณียธรรม 6 ประการนี้เป็นเหตุให้ระลึกถึงกันด้วยความรักความเอ็นดูและอยู่ร่วมกันอย่างเป็นสุขไม่ทะเลาะวิวาทกันพระพุทธองค์ก็ทรงสอนให้เจริญเมตตาเพราะการเจริญเมตตาเกิดอานิสงส์คือ

1. หลับเป็นสุข

2. ตื่นเป็นสุข

3. มีหน้าตาผ่องใสเบิกบาน

4. ไม่ฝันร้าย

5. เป็นที่รักของมนุษย์

6. เป็นที่รักของเทวดาและอมนุษย์

7. เทวดารักษา

8. ไม่เป็นอันตรายด้วยยาพิษหรือศาสตรา

9. จิตเป็นสมาธิ

10. เมื่อตายมีสติไม่หลงตาย

11. หากไม่บรรลุมรรคผลในชาตินี้ก็จะได้ไปเกิดในพรหมโลก (ไสว มาลาทอง, 2542, หน้า 142)

จากความหมาย องค์ประกอบที่นักวิชาการได้อธิบายไว้ข้างต้น ผู้วิจัยสรุปได้ว่า หลักสาราณียธรรม 6 เป็นหลักธรรมในพุทธศาสนา ที่มีการกล่าวถึง การช่วยเหลือกิจธุระของผู้ร่วมคณะด้วยความเต็มใจ แสดงกิริยาอาการสุภาพ เคารพนับถือกัน ช่วยบอกแจ้งสิ่งที่เป็นประโยชน์ สั่งสอน แนะนำตักเตือนด้วยความหวังดี กล่าววาจาสุภาพ แสดงความเคารพ นับถือกัน ทั้งต่อหน้าและลับหลัง และเป็นคุณธรรมที่ทำให้รู้จักการเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่กันและกัน ทำให้เข้าใจคนอื่นมากขึ้น ซึ่งเป็นแนวทางที่ดีที่ควรนำมาปฏิบัติ เพื่อทำให้เกิดผลที่ดีแก่ชุมชนและเพื่อนร่วมงาน

2.1.2 แนวคิดเกี่ยวกับการนำหลักธรรมสาราณียธรรมไปใช้ในการปฏิบัติงาน

แนวคิดเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน ในที่นี้ผู้วิจัยมุ่งกล่าวถึงการนำหลักธรรมสาราณียธรรมไปใช้ในการปฏิบัติงานของบุคลากรทางการศึกษา และเป็นหลักธรรมที่บุคลากรทางการศึกษาควรน้อมนำมาปฏิบัติเพื่อเป็นเครื่องชี้นำในการปฏิบัติงานที่พึงจะสร้างความสงบสุขขึ้นในสังคมได้

การมีน้ำใจเมตตาต่อสัตว์อื่น เป็นคุณหลายประการตามที่กล่าวมาแล้ว มีหลักคำสอนที่พระพุทธองค์ทรงสอนว่าการแสดงความเมตตาควรแสดงออกในทางใดบ้าง เรียกว่า สาราณียธรรม 6 ประการคือ

1. เมตตากายกรรม คือการปฏิบัติ การกระทำต่อกันทางกาย ด้วยการช่วยเหลือกิจธุระต่าง ๆ โดยเต็มใจ เช่นช่วยถือสิ่งของ ช่วยทำความสะอาดบ้านเรือนที่อยู่อาหาร หาอาหารให้รับประทาน ซักเสื้อผ้าให้ แสดงอาการกิริยาสุภาพต่อกัน เคารพนับถือกัน ทั้งต่อหน้าและลับหลัง เป็นต้น

2. เมตตาวจีกรรม คือการกล่าววาจาที่สุภาพต่อกัน ไม่ด่าทอ นินทา กล่าวร้าย หรือพูดคำหยาบ มีแต่บอกสิ่งที่เป็นประโยชน์ สั่งสอน แนะนำ ตักเตือนกันด้วยความหวังดี พูดถึงกันด้วยความเคารพนับถือทั้งต่อหน้าและลับหลัง

3. เมตตามโนกรรม คือการมีจิตปรารถนาดี คิดทำสิ่งที่เป็นประโยชน์แก่กัน มองกันในแง่ดี มีหน้าตายิ้มแย้มแจ่มใสต่อกัน

4. สาธารณโภคี ได้สิ่งใดมาแบ่งกันกินแบ่งกันใช้ แบ่งปันลาภผลที่ได้มาโดยชอบธรรม แม้เป็นของเล็กน้อยก็แจกจ่ายให้ได้มีส่วนร่วมใช้สอยบริโภคทั่วกัน

5. สีลสามัญญตา คือการประพฤติที่สุจริตดีงาม รักษาระเบียบวินัยของส่วนรวม ไม่ทำตนให้เป็นที่น่ารังเกียจ หรือเสื่อมเสียแก่หมู่คณะ

6. ทิฏฐิสามัญญตา คือการเคารพรับฟังความคิดเห็นกัน มีความเห็นชอบร่วมกันตกลงกันได้ในหลักการสำคัญ ไม่สร้างข้อขัดแย้งโดยไม่มีเหตุผล จนทำให้ไม่มีเมตตากายกรรม วจีกรรม และมโนกรรม ต่อกัน ยึดถืออุดมคติ หลักแห่งความดีงาม หรือ จุดหมายสูงสุดอันเดียวกัน

สาราณียาธรรม 6 หลักแห่งความสามัคคี ในทางพระพุทธศาสนา พระพุทธเจ้าได้ทรงตรัสหลักธรรมอันจะเป็นแนวทาง ในการเสริมสร้างความสามัคคีให้เกิดขึ้นในสังคมเอาไว้ 6 ประการด้วยกัน ซึ่งอยู่ในหมวดธรรมที่เรียกว่า “สาราณียธรรม 6” ซึ่งมีความหมายว่า หลักธรรมอันเป็นที่ตั้งแห่งความระลึกถึง เป็นหลักธรรมที่จะเสริมสร้างความรู้สึกที่ดี ให้เกิดขึ้นต่อกันและกันอยู่เสมอในยามที่ระลึกถึงกัน ซึ่งจะเป็นเครื่องมือในการเสริมสร้างความสามัคคีมีน้ำหนึ่งใจเดียวกันให้เกิดขึ้นด้วย หากสังคมใดต้องการที่จะเสริมสร้างความสามัคคี และความเป็นปึกแผ่นให้เกิดขึ้น ก็ควรที่จะต้องนำเอาหลักธรรมธรรมทั้ง 6 ประการ ไปใช้อยู่ตลอดเวลา

หลักธรรมทั้ง 6 เป็นหลักธรรมสำหรับการเสริมสร้างความสามัคคี และความเป็นปึกแผ่นให้เกิดขึ้นในสังคม อันจะนำมาซึ่งความสุข ความสันติ ความมั่นคง และ ความเจริญก้าวหน้า ทั้งหลายทั้งปวง ดั่งพระพุทธวจนะบทที่ว่า “สมคฺคยาน ตโป สุโข ความสามัคคีของหมู่คณะเป็น เหตุนำความสุขมาให้” สังคมที่เราอยู่ในปัจจุบันนี้คงจะมีความสงบสุขและน่า อยู่มากกว่านี้ยิ่งนัก ถ้าหากว่าสมาชิกในสังคมแต่ละคนได้นำเอาหลักธรรมที่กล่าวข้างต้นมาใช้ แต่ที่สังคมดูเหมือนมีปัญหา มีความแตกแยกและวุ่นวายอยู่ทุกวันนี้ ก็เป็นเพราะว่าทุกคนละเลย หลักธรรมเหล่านี้ และกระทำในสิ่งที่ตรงกันข้ามกล่าวคือ ขาดความรักความเมตตา อิจฉาริษยากัน นินทาว่าร้ายกัน เบียดเบียนและรังแกกัน เห็นแก่ตัว ถืออภิสิทธิ์ อ้างอำนาจบาตรใหญ่ และมีความคิดเห็นที่ไม่ตรงกัน ต่างคนต่างก็ถือความคิดของตนเป็นใหญ่อยู่ตลอดเวลา

คนไทยได้ชื่อว่าเป็นคนที่ใจดีมีความรักความเมตตา ใจบุญสุนทาน ยิ้มเก่ง โอบอ้อมอารี ชอบช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ซึ่งสิ่งเหล่านี้ถือว่าเป็นนิสัยปกติทั่วไปของคนไทยเกือบทุกคน และเป็นเอกลักษณ์เฉพาะของคนไทย ซึ่งอาจจะเรียกว่าเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่ยิ่งใหญ่ของไทย เลยก็ว่าได้สังคมคนไทยคงจะมีความสงบสุข มีความเจริญก้าวหน้า มีความอบอุ่นและน่าอยู่มากกว่าทุกวันนี้มากมายนัก ถ้าหากว่าคนไทยทุกคน เรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกันอย่างสันติ เข้าอกเข้าใจซึ่งกันและกัน ยอมรับในความแตกต่างซึ่งกันและกัน ช่วยเหลือกัน ให้กำลังใจซึ่งกันและกัน และรู้จักการให้อภัยกันอยู่ตลอดเวลา เรามาร่วมมือกันพัฒนาสังคมของเราให้มีความอบอุ่นและน่าอยู่กันเถอะ โดยการเสริมสร้างความสามัคคีเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันให้เกิดขึ้นในสังคมของเราแล้วเราจะได้พบกับสันติภาพและความอบอุ่นที่เราแต่ละคนต่างก็ปรารถนาและใฝ่ฝันหากันอยู่ตลอดมา

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

งานอาสาสมัคร ถือเป็นงานที่มีคุณค่าต่อสังคม เป็นการปฏิบัติงานเพื่อประโยชน์ส่วนรวม โดยไม่หวังผลตอบแทน โดยอาสาสมัครที่ปฏิบัติงานเพื่อพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ภายใต้สังกัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เรียกอาสาสมัครเหล่านี้ว่า “อาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์” ชื่อย่อ “อพม.” และ “อาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์” มีชื่อภาษาอังกฤษ ว่า “Social Development and Human Security Volunteer” ชื่อย่อภาษาอังกฤษ “SDHSV” โดยอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เป็นผู้ที่ปฏิบัติงานด้านต่าง ๆ ในชุมชน และมีความสนใจเข้าร่วมในการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์เพื่อชุมชนและท้องถิ่นของตนเอง “ด้วยความสมัครใจ” ซึ่งคุณสมบัติของอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ วิธีการสรรหาจะถูกกำหนดโดยระเบียบเกี่ยวกับอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เพื่อความเป็นเอกภาพและมีการดำเนินงานในทุกจังหวัด ของประเทศไทย ภายใต้การกำกับดูแลของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และหน่วยงานในสังกัดกระทรวงฯ ซึ่งเริ่มมีการดำเนินงาน สนับสนุนส่งเสริมให้อาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เข้ามามีส่วนร่วมตั้งแต่ปี พ.ศ. 2546 - พ.ศ. 2547 จนถึงปัจจุบัน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ปี พ.ศ. 2546 ดำเนินการให้มีอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ครบทุกตำบล 7,255 ตำบล รวม 7,255 คน

2. ปี พ.ศ. 2547 มีการดำเนินการส่งเสริมและสนับสนุนให้มีเครือข่ายอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ในทุกหมู่บ้าน จำนวน 72,861 หมู่บ้าน และมีอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ทุกชุมชนในเขตกรุงเทพมหานคร เทศบาลนคร เทศบาลเมือง ชุมชนบ้านมั่นคงและชุมชนบ้านเอื้ออาทร และเมื่อมีการดำเนินงานเรื่อยมาครบ 2 ปี ทำให้มี อาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระจายอยู่ทั่วประเทศ จำนวน 80,000 คน

3. ปัจจุบัน จากการสำรวจจำนวนอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ทั่วประเทศ มีอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จำนวน 97,508 คน (ข้อมูล ณ วันที่ 15 ตุลาคม 2558) (สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครศรีธรรมราช, 2565)

2.2.1 ความสำคัญของอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

การเข้ามาเป็นอาสาสมัครช่วยเหลือสังคมด้วยความสมัครใจ ความเต็มใจ และการเสียสละเวลา ซึ่งงานอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์มีความสำคัญดังต่อไปนี้ เป็นการสนับสนุนส่งเสริมให้อาสาสมัครหลายประเภทที่มีอยู่มากมายอยู่แล้วใน ชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในปฏิบัติหน้าที่การพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงการตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ รวมถึงการที่อาสาสมัครได้เรียนรู้ถึงบทบาทหน้าที่ที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานเพื่อพัฒนาสังคมในท้องถิ่นของตนเองซึ่งจะเป็นผลให้เกิดเครือข่ายการทำงาน

ในระดับพื้นที่ ที่เป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาสังคม สู่สังคมแห่งสันติ เอื้ออาทร และยั่งยืนต่อไป (สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครศรีธรรมราช, 2565)

2.2.2 คุณสมบัติอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

ระเบียบกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ว่าด้วยอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ พ.ศ. 2557 หมวด 2 ข้อ 23 กำหนดให้บุคคลที่ได้รับคัดเลือก เข้ารับการอบรมเป็นอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จะต้องมีคุณสมบัติ คือ มีสัญชาติไทยและอายุเกิน 18 ปีบริบูรณ์ มีความซื่อสัตย์ สุจริต มีคุณธรรม มีความประพฤติดี จงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ อีกทั้งไม่เป็นโรคติดต่อร้ายแรง มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน และอาศัยอยู่ในพื้นที่ที่จะเป็นอาสาสมัครไม่น้อยกว่า 6 เดือน เป็นบุคคลที่สมัครใจเพื่อช่วยเหลือ การดำเนินงานตามภารกิจของกระทรวงอย่างเต็มใจ มีความรู้ในขั้นสามารถอ่านออกเขียนได้ และ มีเวลาให้กับบทบาทตามการทำงาน

ส่วนการคัดเลือกอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ต้องดำเนินการดังต่อไปนี้

1. ในพื้นที่กรุงเทพมหานคร กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการมีอำนาจหน้าที่ ดำเนินการคัดเลือกผู้ที่มีคุณสมบัติตามที่กล่าวข้างต้นเข้ารับการฝึกอบรมเพื่อเป็นอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ต่อไป

2. จังหวัดอื่น ๆ สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด ดำเนินการคัดเลือกผู้ที่มีคุณสมบัติให้เข้ารับการฝึกอบรม

การส่งเสริมให้มีอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ทั่วทุกพื้นที่ทั่วประเทศ และคัดเลือกตามคุณสมบัติดังกล่าวข้างต้น เพื่อเข้ารับการอบรม ซึ่งผู้ที่ผ่านการฝึกอบรม ตามหลักสูตรจะได้รับวุฒิบัตรอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และได้รับบัตรประจำตัวอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (มีอายุ 5 ปี นับตั้งแต่วันที่ออกบัตร) ออกโดยผู้ว่าราชการจังหวัดและขึ้นทะเบียนเป็นอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ โดยสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์หวัดหรือกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ และในกรณีที่อาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ย้ายถิ่นที่อยู่อาศัย สามารถขึ้นทะเบียนในจังหวัดที่ย้ายไปโดยไม่ต้องเข้ารับการฝึกอบรมอีก และจะพ้นจากการเป็นอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ในจังหวัดเดิม

หน่วยงานในสังกัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคีเครือข่ายด้านการพัฒนาสังคม สนับสนุนการจัดการฝึกอบรม ฟื้นฟู ความรู้ความสามารถ หรือความชำนาญเฉพาะทางให้แก่อาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ตามหลักสูตรหรือหลักเกณฑ์ ที่คณะกรรมการส่งเสริมงานอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (อาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์) กำหนด (สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครศรีธรรมราช, 2565)

2.2.3 บทบาท หน้าที่ และความรับผิดชอบของอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

ในปี พ.ศ. 2548 กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ได้กำหนดบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ไว้ 3 ด้าน ตามระเบียบกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ว่าด้วยอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ พ.ศ. 2548 ได้แก่

1. ด้านการชี้เป้า - เฝ้าระวัง คือ การจัดหาข้อมูลในชุมชน การจัดเก็บรวบรวมข้อมูลและการนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์เพื่อการพัฒนาสังคมต่อไป

2. ด้านการเชื่อมกลุ่มเดิม - เสริมสร้างกลุ่มใหม่ คือ การเป็นแกนนำหลักในการ ขับเคลื่อนงานสวัสดิการสังคม ในชุมชน ท้องถิ่น การรวบรวมและจัดทำทะเบียนเครือข่ายอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ทั้งภายในและภายนอกชุมชน การประสานการปฏิบัติงาน สวัสดิการสังคมกับเครือข่ายภายในและเครือข่ายภายนอกของอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

3. ด้านการร่วมใจทำแผนชุมชน คือ การรวบรวมข้อมูลที่ได้จากภารกิจชี้เป้า เฝ้าระวังที่สามารถบ่งชี้ระดับของปัญหาและจะเป็นประโยชน์ต่อการทำแผนชุมชน การผลักดันและส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการทำแผนชุมชน รวมไปถึงการผลักดันแผนไปสู่การปฏิบัติ เพื่อให้เกิดประโยชน์กับคนในชุมชนอย่างแท้จริง

และในปี พ.ศ. 2557 กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ได้ปรับปรุงระเบียบกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ว่าด้วยอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ พ.ศ. 2557 หมวด 3 ข้อ 29 ซึ่งได้กำหนดบทบาท หน้าที่ และความรับผิดชอบของอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์เพิ่มขึ้น เพื่อให้เกิดการทำงานในระดับกว้างใน เชิงลึกและให้เกิดความชัดเจนมากขึ้น โดยครอบคลุมภารกิจของกระทรวง รวม 6 ข้อ ดังต่อไปนี้

1. ให้อาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ปฏิบัติตามนโยบายของกระทรวงฯ

2. อาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ มีหน้าที่ให้คำแนะนำ ปรึกษาปัญหาทางสังคม ประสานการช่วยเหลือผู้ประสบปัญหาความเดือดร้อนในชุมชน ให้บริการ และดำเนินงานเพื่อพิทักษ์คุ้มครองสิทธิกลุ่มเป้าหมายตามภารกิจของกระทรวง รวมถึงระเบียบ หรือ บทบัญญัติของกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

3. อาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ต้องมีส่วนร่วมส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมทุกระดับ และจัดกิจกรรมด้านการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เพื่อการเฝ้าระวัง ป้องกันแก้ไขปัญหา และฟื้นฟูคุณภาพชีวิตประชาชน โดยสอดคล้องกับสถานการณ์ของพื้นที่นั้น ๆ

4. อาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ต้องเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของสังคมและเสริมสร้างเครือข่ายด้านการพัฒนาสังคม

5. อาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ต้องเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ จัดการรณรงค์ให้ความรู้ด้านข้อมูลข่าวสารการพัฒนาสังคม และส่งเสริมการเข้าถึงสิทธิของประชาชนกลุ่มเป้าหมายตามภารกิจกระทรวง

6. อาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ต้องศึกษา พัฒนาตนเอง ส่งเสริม สนับสนุนการดำเนินงาน และเข้าร่วมกิจกรรมที่หน่วยงานในสังกัดกระทรวงและหน่วยงานภายนอก

จาก 6 บทบาทใหม่ที่กำหนดในระเบียบที่กล่าวถึงแล้วนั้น สามารถแบ่งบทบาทหน้าที่ตามภารกิจของอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เพื่อแสดงให้เห็นรายละเอียดของบทบาทน้าที่ และภารกิจการปฏิบัติงานได้มากขึ้น โดยมี 4 ภารกิจหลัก ประกอบด้วย ภารกิจที่ 1 ปฏิบัติตามนโยบายกระทรวง ภารกิจที่ 2 การช่วยเหลือสังคม ภารกิจที่ 3 ส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม และภารกิจที่ 4 พัฒนาสังคม (ระพีพรรณ คำหอม และคณะ, 2558)

ภารกิจที่ 1 ปฏิบัติตามนโยบายกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

ไม่ว่าจะเป็นนโยบายเร่งด่วน หรือนโยบายตามภารกิจ ซึ่งอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ มีบทบาทหน้าที่ 2 ด้าน ได้แก่

1. บทบาทหน้าที่ปฏิบัติตามนโยบายของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

จากการวิเคราะห์ประเด็นทางสังคมที่หลากหลายนั้น การดำเนินงานของอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จะต้องมีการบูรณาการบทบาทหน้าที่ของงานตามแผนบูรณาการและตามภารกิจของหน่วยงานในสังกัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ดังต่อไปนี้

1.1 กรมกิจการเด็กและเยาวชน (ดย.) อาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ต้องดำเนินการสำรวจและเป็นผู้รับรองคนที่ 1 ตามโครงการเงินอุดหนุนเพื่อ การเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด

1.2 กรมกิจการผู้สูงอายุ (ผส.) อาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์เป็นกลไกขับเคลื่อนงานตามโครงการ social care plan และประสานส่งต่อ ข้อมูลผู้สูงอายุที่จำเป็นต้องได้รับการช่วยเหลือเรื่องการซ่อมแซมบ้านหรือปรับสภาพบ้านให้เหมาะสม สำหรับผู้สูงอายุ รวมถึงรณรงค์เผยแพร่เรื่องสิทธิและการเข้าถึงสิทธิผู้สูงอายุ

1.3 กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว (สค.) อาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์มีหน้าที่เฝ้าระวังเตือนภัยทางสังคมด้านความรุนแรงในครอบครัวและสตรี และการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมความเข้มแข็งด้านครอบครัว

1.4 กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ (พก.) อาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์มีหน้าที่รณรงค์ ประชาสัมพันธ์การรับรู้และการเข้าถึงสิทธิคนพิการ และการขยายผลการดำเนินงาน “ผู้ช่วยคนพิการ”

1.5 สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (พอช.) การส่งเสริมให้อาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์มีส่วนร่วมในกลไกเครือข่ายการจัดสวัสดิการชุมชน และเครือข่ายเคลื่อนที่ พอช. จังหวัด

1.6 กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ (พส.) การขยายผลสร้างทีมอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ในพื้นที่นิคมสร้างตนเอง และศูนย์พัฒนาชาวเขา บทบาทการขับเคลื่อนงานด้านการพัฒนาสังคม และพิทักษ์คุ้มครองสิทธิคนเร่ร่อน ขอทาน รวมถึง การส่งเสริมให้อาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์มีบทบาทในโครงสร้างกลไกระดับ จังหวัด อำเภอ ตำบล

1.7 การเคหะแห่งชาติ การส่งเสริมให้อาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์มีบทบาทในภารกิจของงานด้านการเคหะเพิ่มขึ้น

การปฏิบัติตามนโยบายของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ที่กล่าวถึงข้างต้นตามภารกิจของหน่วยงานในสังกัดกระทรวง นอกจากนี้ยังรวมถึงการสื่อสาร การให้ข้อมูลการประชาสัมพันธ์งานของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และการปฏิบัติตามปฏิทินงานประจำปีของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ด้วย

2. บทบาทหน้าที่การพัฒนาตนเอง เข้าร่วมกิจกรรมที่หน่วยงานในสังกัดกระทรวงจัดเพื่อส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงาน เช่น การอบรมให้ความรู้ในการปฏิบัติงาน การเพิ่มพูนองค์ความรู้ในการปฏิบัติงาน รวมถึงการศึกษาดูงาน ประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับ เครือข่ายอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ระดับจังหวัด ระดับภาค ถอดบทเรียนรู้ จากการทำงานอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ การร่วมประชุมทางวิชาการกับหน่วยงานในสังกัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ รวมถึงการได้รับเกียรติคุณ อาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ดีเด่น และเครื่องราชอิสริยาภรณ์

ภารกิจที่ 2 การช่วยเหลือสังคม

อาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคง ของมนุษย์มีบทบาทหน้าที่ต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับภารกิจ คือ การสำรวจรวบรวมข้อมูลกลุ่มเป้าหมาย และผู้รับบริการ การนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับกลุ่มเป้ามายที่ประสบปัญหาความเดือดร้อน ข้อมูลด้านสถานการณ์ปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน เพื่อนำไปสู่การดำเนินงานเพื่อป้องกันแก้ไขปัญหา การรายงาน สถานการณ์ทางสังคมของชุมชน การส่งเสริมและแก้ไขปัญหาด้านสังคมเบื้องต้น การประเมินปัญหา และความต้องการ รวมถึงการให้คำแนะนำปรึกษาปัญหาทางสังคม การประสานการช่วยเหลือกับ กลุ่มเป้าหมายที่ประสบปัญหาความเดือดร้อน และการให้บริการและดำเนินงานเพื่อพิทักษ์คุ้มครอง สิทธิกลุ่มเป้าหมายตามภารกิจของกระทรวง รวมถึงระเบียบ หรือบทบัญญัติของกฎหมายที่เกี่ยวข้อง โดยภารกิจตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องประกอบด้วย

พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 อาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์มีบทบาทหน้าที่ในการสำรวจข้อมูล เฝ้าระวังปัญหาที่จะเกิดขึ้นกับเด็กและเยาวชน ตาม พรบ. คุ้มครองเด็ก 2546 เช่น เด็กถูกทอดทิ้ง เด็กถูกกระทำทารุณกรรม เด็กเร่ร่อนหรือเด็กกำพร้า เด็กพิการ และเด็กที่เสี่ยงต่อการกระทำผิด อีกทั้งมีบทบาทในการประสานเครือข่ายเพื่อส่งต่อกลุ่มเป้าหมาย ให้ได้รับสวัสดิการและการคุ้มครองสวัสดิภาพตามที่กฎหมายกำหนด

พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. 2551 บทบาทหน้าที่ในการสำรวจข้อมูล เฝ้าระวังปัญหาที่จะเกิดขึ้นกับเด็กและสตรี ตาม พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ 2551 เช่น ให้การช่วยเหลือและคุ้มครองสวัสดิภาพผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ เป็นต้น

พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. 2550 มีบทบาทหน้าที่ในการสำรวจข้อมูล เฝ้าระวังปัญหาที่จะเกิดขึ้นกับเด็กและสตรี หรือบุคคลในครอบครัว ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว 2550 ซึ่งถูกกระทำให้เกิดอันตรายแก่ร่างกาย จิตใจ หรือสุขภาพ

พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 (แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2553) มีบทบาทหน้าที่การสำรวจข้อมูล เฝ้าระวังปัญหาที่จะเกิดขึ้นกับผู้สูงอายุ ตามมาตรา 11 ของ พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ 2546 และ (แก้ไขเพิ่มเติม 2553) และประสานงานเพื่อส่งต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อจัดสวัสดิการที่เหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุ เช่น การบริการทางการแพทย์และการสาธารณสุข การประกอบอาชีพหรือ ฝึกอาชีพที่เหมาะสม การช่วยเหลือผู้สูงอายุซึ่งได้รับอันตรายจากการถูกทารุณกรรมหรือถูกแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ หรือผู้สูงอายุที่ถูกทอดทิ้ง การจัดที่พักอาศัยอาหารและเครื่องนุ่งห่มให้ตามความจำเป็นอย่างทั่วถึง และการสงเคราะห์ในการจัดการศพตามประเพณี

พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 บทบาทหน้าที่ในการสำรวจข้อมูล เฝ้าระวังปัญหาที่จะเกิดขึ้นกับคนพิการ ตามมาตรา 20 และประสานงาน เพื่อส่งต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อจัดสวัสดิการที่เหมาะสมสำหรับคนพิการ เช่น บริการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยกระบวนการทางการแพทย์ และบริการทางสาธารณสุข บริการฟื้นฟูสมรรถภาพด้านอาชีพโดยการให้บริการที่มีมาตรฐาน การคุ้มครองแรงงานมาตรการเพื่อการมีงานทำ สิ่งอำนวยความสะดวกเทคโนโลยีหรือความช่วยเหลือเพื่อการทำงานและประกอบอาชีพของคนพิการ สวัสดิการ เบี้ยความพิการและการปรับสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัย ผู้ช่วยเหลือคนพิการหรือการจัดให้มีสวัสดิการ อื่น ๆ

พระราชบัญญัติการคุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง พ.ศ. 2557 บทบาทหน้าที่การสำรวจข้อมูล เฝ้าระวังปัญหาที่จะเกิดขึ้นกับคนไร้ที่พึ่ง ตามมาตรา 14 เช่น ดำเนินการสำรวจ การติดตาม สถานภาพ และปัญหาเกี่ยวกับคนไร้ที่พึ่งในชุมชน การเยี่ยมบ้าน การประสานงานเพื่อจัดส่งคนไร้ที่พึ่ง ไปยังหน่วยงานที่รับผิดชอบ รวมถึงการให้คำปรึกษาแนะนำในด้านการใช้ชีวิตในชุมชน ช่วยเหลือใน เบื้องต้น ช่วยเหลือด้านกฎหมาย หรือด้านอื่นเพื่อให้คนไร้ที่พึ่งสามารถอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุขได้

ภารกิจที่ 3 ส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม

อาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ มีบทบาทหน้าที่ส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมทุกระดับ และจัดกิจกรรมด้าน การพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เพื่อเฝ้าระวัง ป้องกัน แก้ไข และฟื้นฟูคุณภาพชีวิต ประชาชน ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ของพื้นที่นั้น ๆ

ซึ่งภารกิจตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง คือ พระราชบัญญัติส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2550 โดยให้อาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์มีบทบาทในการส่งเสริมให้กลุ่ม/องค์กรในชุมชน ขึ้นทะเบียนเป็นองค์กรสาธารณประโยชน์ตาม ซึ่งองค์กรที่ขึ้นทะเบียนเป็นองค์กรสาธารณประโยชน์จะได้รับการสนับสนุนการจัดสวัสดิการสังคม ตามที่กฎหมาย กำหนด คือ ได้รับเงินอุดหนุนจากกองทุน ได้รับการช่วยเหลือจากสำนักงานทั้งในด้านวิชาการและการพัฒนาบุคลากรที่ปฏิบัติงานในองค์กรสาธารณประโยชน์ตามเหมาะสมและความจำเป็น และการช่วยเหลืออื่น ๆ การกำหนด นอกจากการส่งเสริมการขึ้นทะเบียนองค์กรแล้วยังมีบทบาทในการส่งเสริมสนับสนุนให้องค์กรสาธารณประโยชน์ องค์กรสวัสดิการชุมชนที่ขึ้นทะเบียนรับรององค์กร เรียบร้อยแล้ว เขียนโครงการเพื่อขอรับเงินอุดหนุนจากกองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมจังหวัด และส่วนกลาง การเสนอชื่อตัวแทนขององค์กรสาธารณประโยชน์/องค์กรสวัสดิการชุมชน ร่วมเป็นคณะกรรมการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมจังหวัด เพื่อมีบทบาทหน้าที่การจัดสวัสดิการสังคมใน ระดับจังหวัด และดำเนินการอื่น ๆ เช่น ร่วมทำแผนการจัดสวัสดิการสังคมจังหวัด

ภารกิจที่ 4 พัฒนาสังคม

อาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ มีบทบาทหน้าที่ด้านการพัฒนาสังคม 2 ด้าน คือ 1) เสริมสร้างการมีส่วนร่วมของสังคม และเสริมสร้างเครือข่ายด้านการพัฒนาสังคม 2) เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ จัดการรณรงค์ให้ความรู้ข้อมูล ข่าวสารด้านการพัฒนาสังคม และส่งเสริมการเข้าถึงสิทธิของประชาชนกลุ่มเป้าหมายตามภารกิจกระทรวง โดยบทบาทหน้าที่ที่เกี่ยวข้องมีรายละเอียดดังนี้

1. เสริมสร้างการมีส่วนร่วมของสังคมและเสริมสร้างเครือข่ายด้านการพัฒนาสังคม

บทบาทการเป็นแกนนำหลักในการขับเคลื่อนงานสวัสดิการสังคม คือ การร่วมส่งเสริมให้อาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์เป็นกลไกร่วมของคณะกรรมการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมจังหวัด ร่วมส่งเสริมให้มีโครงสร้างอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ที่เข้มแข็งในระดับตำบล เช่น การจัดตั้งชมรมอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ในระดับตำบล และร่วมส่งเสริมสนับสนุนการเพิ่มจำนวนอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ในระดับหมู่บ้าน อย่างน้อยหมู่บ้านละ 3 - 5 คน

บทบาทในการรวบรวมข้อมูลและจัดทำระเบียบเครือข่ายภายในและภายนอกชุมชน คือ การจดบันทึกข้อมูลกลุ่มอาสาสมัครและกลุ่มเครือข่าย ทั้งภายในและภายนอก ชุมชนที่มีการติดต่อ

ประสานงานกันและร่วมปฏิบัติงาน เพื่อเป็นทะเบียนเครือข่ายการดำเนินงาน การพัฒนาสังคมและสวัสดิการสังคม ประเด็นข้อมูลประกอบด้วย ชื่อบุคคล ชื่อหน่วยงาน สถานที่ ติดต่อ หมายเลขโทรศัพท์ ตำแหน่ง ภารกิจ ความสามารถ เป็นต้น รวมถึงการเข้าร่วมประชุมหรือ ร่วมกิจกรรม นอกจากนี้ยังต้องจัดเก็บและรวบรวมข้อมูลกลุ่มเป้าหมายเพื่อใช้เป็นข้อมูลใน การให้บริการ

บทบาทในการวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูลการจัดสวัสดิการชุมชน หาแนวทางการจัดเก็บรวบรวมข้อมูลสถานการณ์ทางสังคม ปัญหาของชุมชน

ประสานการปฏิบัติงานกับเครือข่ายภายใน โดยการพบปะ พูดคุย สร้างความคุ้นเคย สัมพันธภาพที่ดีต่อกัน การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร รวมถึงการมีส่วนร่วมในการจัดประชุมเวทีหารือระดมความคิดเห็นเพื่อแก้ไข ป้องกันปัญหา พัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ประชาชน และสนับสนุนการดำเนินงานของเครือข่าย

ประสานการปฏิบัติงานกับเครือข่ายภายนอก โดยการประสานขอรับการสนับสนุนการปฏิบัติงานของอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เช่น ขอรับการสนับสนุนและความร่วมมือจาก อบต. กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน รพ.สต. เป็นต้น การติดต่อประสานงาน สอบถามข้อมูลการให้บริการผู้รับผิดชอบงานที่เกี่ยวข้อง ร่วมกิจกรรมที่เครือข่ายภายนอกเชิญ เช่น ประชุม อบรม เป็นต้น และสนับสนุนการปฏิบัติภารกิจของเครือข่ายภายนอก เช่น สำรวจข้อมูลการติดตามผล เป็นต้น

เสริมสร้างเครือข่ายด้านการพัฒนาสังคมให้ครอบคลุมทั้งระดับจังหวัด อำเภอ ตำบล โดยมีส่วนร่วมในคณะกรรมการส่งเสริมงานอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (อาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จังหวัด/ ตำบล/ อำเภอ)

ร่วมใจทำแผนชุมชน เป็นการรวบรวมข้อมูลกลุ่มเป้าหมาย สถานการณ์ ปัญหาทางสังคม ปัญหาของชุมชนที่บ่งชี้ประเด็นปัญหา การประสานหารือ หาแนวทางร่วมเพื่อรวบรวม และจัดระบบข้อมูลที่เกี่ยวข้อง และจัดระบบข้อมูลเครือข่ายที่เกี่ยวข้องที่เป็นประโยชน์ต่อการจัดทำแผนชุมชน

การผลักดันและส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการทำแผนชุมชน/แผนพัฒนาสังคมของจังหวัด โดยการพูดคุยชักชวนประชาชนในชุมชนเพื่อให้เห็นความสำคัญและประโยชน์ของการจัดทำแผนชุมชน และเพื่อให้เข้าร่วมเสนอปัญหาความต้องการ ความคิดเห็นในเวทีชาวบ้าน และร่วมกันทำแผนชุมชน ประสานกลุ่มที่เกี่ยวข้องในการทำแผนชุมชน เช่น กลุ่มผู้นำ กรรมการหมู่บ้าน เพื่อผลักดันให้เกิดการชี้แจง และทำความเข้าใจกับประชาชน และชักชวนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนชุมชน ส่งเสริมสนับสนุนให้ชุมชนตระหนักถึงสภาพปัญหา โดยการให้ข้อมูล หรือจัดเวทีชาวบ้านเพื่อกระตุ้นให้ประชาชนสนใจและเข้ามามีส่วนร่วมการจัดทำแผนชุมชน

ร่วมจัดทำแผนชุมชน/แผนการจัดสวัสดิการสังคมจังหวัด/แผนพัฒนาสังคมจังหวัด โดยการมีส่วนร่วมกับกลุ่มผู้นำ การจัดเวทีชาวบ้าน ร่วมกันจัดทำแผนชุมชนตั้งแต่การเตรียมข้อมูล การประสานหาผู้เข้าร่วมประชุม รวมถึงองค์กรที่เกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็นนักวิชาการ หรือเจ้าหน้าที่

ที่เกี่ยวข้องในการให้คำปรึกษาแนะนำ เข้าร่วมเวทีชาวบ้านเพื่อนำเสนอประเด็นปัญหา ความต้องการและแนวทางการแก้ไข โดยวิเคราะห์จากข้อมูลที่มีอยู่ทุกด้าน เพื่อหาแนวร่วมสนับสนุน และเสนอเข้าแผนชุมชน ร่วมจัดทำรายละเอียดของแผนและร่วมจัดทำโครงการ

จัดกิจกรรมด้านการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ การประสานทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานตามแผน เพื่อผลักดันให้มีการปฏิบัติตามแผนชุมชน การส่งเสริมให้ประชาชนกลุ่มเป้าหมายตามภารกิจของกระทรวงเข้าถึงสิทธิ และติดตามผลการดำเนินงานตามแผนชุมชนนำไปประชาสัมพันธ์ให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และประชาชนในชุมชนได้รับทราบ และเป็นประโยชน์ที่เป็นรูปธรรมของการจัดทำแผนชุมชน

2. เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ จัดการรณรงค์ให้ความรู้ข้อมูลข่าวสารด้านการพัฒนาสังคมและส่งเสริมการเข้าถึงสิทธิของประชาชนกลุ่มเป้าหมายตามภารกิจกระทรวง โดยการจัดกิจกรรมอาทิ การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารด้านการพัฒนาสังคม การรณรงค์ให้ความรู้ข้อมูลข่าวสารด้านการพัฒนาสังคม รวมถึงการส่งเสริมการเข้าถึงสิทธิของประชาชน กลุ่มเป้าหมายตามภารกิจของกระทรวง (สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครศรีธรรมราช, 2565)

2.2.4 การสิ้นสภาพความเป็นอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

ตามระเบียบกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ว่าด้วยอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ พ.ศ. 2557 หมวด 4 ข้อ 30 การที่อาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จะสิ้นสภาพเมื่อเกิดกรณีดังต่อไปนี้ อาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ตาย ลาออกจากการเป็นอาสาสมัคร เป็นคนไร้ความสามารถหรือเสมือนไร้ ความสามารถ คณะกรรมการส่งเสริมงานอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด หรือคณะกรรมการส่งเสริมงานอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์อำเภอ มีคำสั่งให้พ้นสภาพเมื่อตรวจสอบข้อเท็จจริงพบว่าอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ไม่มีจรรยาบรรณ ประพฤติเสียหาย ซึ่งความเสื่อมเสียศักดิ์ศรีของอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ถูกจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่ความผิดลหุโทษ หรือความผิดที่กระทำโดยประมาท (สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครศรีธรรมราช, 2565)

2.2.5 สิทธิประโยชน์ของอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

อาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ที่ปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ที่ได้รับผิดชอบ จะได้รับสิทธิประโยชน์ตามที่กำหนดในระเบียบว่าด้วยอาสาสมัคร อาทิ ประกาศเกียรติคุณ โล่ประกาศเกียรติคุณ หรือเข็มเชิดชูเกียรติ ตามหลักเกณฑ์ ขั้นตอน หรือวิธีการที่ ประกาศกำหนด ซึ่งต้องอยู่ภายใต้เงื่อนไข ดังต่อไปนี้

1. อาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ปฏิบัติงานดีเด่นอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ ไม่น้อยกว่า 3 ปี มีสิทธิได้รับพิจารณาคัดเลือกเพื่อรับประกาศเกียรติคุณ อาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ดีเด่นประจำปี

2. อาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ที่เคยได้รับประกาศเกียรติคุณดีเด่นประจำปีตามข้อ 1 และยังคงปฏิบัติงานดีเด่นอย่างต่อเนื่อง รวมเวลาไม่น้อยกว่า 5 ปี มีสิทธิได้รับการพิจารณาคัดเลือกเพื่อขอรับโล่ประกาศเกียรติคุณ อาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ดีเด่นพิเศษประจำปี และเข็มเชิดชูเกียรติอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ดีเด่นพิเศษประจำปี

3. อาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ที่เคยได้รับโล่ประกาศเกียรติคุณอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ดีเด่นพิเศษประจำปี และเข็มเชิดชูเกียรติอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ดีเด่นพิเศษประจำปี และยังคงปฏิบัติงาน ดีเด่นอย่างต่อเนื่อง รวมเวลาไม่น้อยกว่า 8 ปี รวมถึงมีผลงานเป็นที่ประจักษ์ มีสิทธิได้รับพิจารณา เสนอชื่อเพื่อขอรับพระราชทานเครื่องราชอิสรยาภรณ์ ตามหลักเกณฑ์การขอพระราชทานอันเป็นที่สรรเสริญยิ่งดิเรกคุณาภรณ์

4. สำหรับบุคคลที่ประกอบคุณประโยชน์ คุณงามความดี เสียสละบำเพ็ญประโยชน์ด้านการพัฒนาสังคมอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ อาจจะได้รับการพิจารณาแต่งตั้งให้เป็น “อาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กิตติมศักดิ์” มีสิทธิรับวุฒิบัตรและเข็มอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กิตติมศักดิ์

5. อาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ มีสิทธิได้รับโอกาสการพัฒนาความรู้และทักษะ เพื่อยกระดับให้เป็นผู้ที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะทาง ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความ สนใจและศักยภาพของแต่ละบุคคล

6. อาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ มีสิทธิได้รับการสนับสนุน งบประมาณการเบิกค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานตามบทบาทหน้าที่ และความรับผิดชอบอื่นตาม ระเบียบที่กำหนด

7. อาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ สิทธิได้รับสิทธิประโยชน์ อื่น ๆ ตามที่กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์หรือหน่วยงานอื่นจะได้กำหนด (สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครศรีธรรมราช, 2565)

2.2.6 การรักษาจรรยาบรรณของอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

การปฏิบัติหน้าที่อาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ต้องรักษาจรรยาบรรณดังต่อไปนี้

1. ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความศรัทธา เคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ คำนึงถึงความเป็นธรรมทางสังคม ความเสมอภาคเท่าเทียมโดยไม่เลือกปฏิบัติ มีมนุษยธรรม มีจิตมุ่งบริการแก่ประชาชนกลุ่มเป้าหมายด้วยความเต็มใจ มีความเสียสละ และซื่อสัตย์สุจริตต่อบทบาทหน้าที่

2. รักษาความลับของผู้รับบริการ ยกเว้นข้อมูลเป็นประโยชน์ในกระบวนการให้บริการหรือกรณีที่ได้รับอนุญาตเพื่อเป็นข้อมูลทางสังคม หรือเพื่อเป็นวิทยาทานแก่ผู้อื่น โดยไม่มีเจตนาให้ร้ายแก่ผู้รับบริการ

3. อยู่ในกรอบแห่งศีลธรรม วัฒนธรรมอันดีงาม และปฏิบัติตนให้เป็นที่นับถือของประชาชน

4. รักษาและเสริมสร้างความสามัคคีระหว่างผู้ร่วมปฏิบัติงาน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอื่น ๆ

5. มีความเต็มใจปฏิบัติหน้าที่ตามภารกิจ

6. ไม่เรียกร้องหรือแสวงหาประโยชน์จากการทำงานอาสาสมัครพัฒนาสังคม และความมั่นคงของมนุษย์ โดยอาศัยตำแหน่งหรือบทบาทหน้าที่ (สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครศรีธรรมราช, 2565)

2.5.7 กลไกการขับเคลื่อนงานอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

ภายใต้ระเบียบเกี่ยวกับอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ได้กำหนดกลไกการขับเคลื่อนการดำเนินงานด้านอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ไว้ 3 ระดับ ประกอบด้วย คณะกรรมการส่งเสริมงานอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (อาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์) คณะกรรมการส่งเสริมงานอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กรุงเทพมหานคร (อาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กทม.) และคณะกรรมการส่งเสริมงานอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด (อาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จังหวัด) ซึ่งมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

1. คณะกรรมการส่งเสริมงานอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (อาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์)

อาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ประกอบด้วย ที่ปรึกษา คือ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ประธานกรรมการ คือ ปลัดกระทรวง รองประธานกรรมการ คือ รองปลัดกระทรวง ส่วนกรรมการ ประกอบด้วย ส่วนราชการสังกัดกระทรวง ผู้แทนกรุงเทพมหานคร ผู้แทน อาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ประจำภาค และกรุงเทพมหานคร จำนวน 1 คน และผู้ทรงคุณวุฒิที่มีประสบการณ์ การทำงานด้านอาสาสมัคร จำนวน 2 คน

อาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ มีบทบาทหน้าที่ คือ เสนอนโยบายส่งเสริมศักยภาพ กำหนดบทบาท และสนับสนุนสวัสดิการ กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ แนวทางในการส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงาน ให้ความเห็นชอบและกำหนดหลักสูตรการฝึกอบรม และให้ความเห็นชอบมาตรฐานเกี่ยวกับ อาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ส่งเสริม พัฒนา สนับสนุนกิจกรรมตามมาตรฐานสมรรถนะของ อาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ รวมถึงส่งเสริม พัฒนา และ สนับสนุนให้เกิดการรวมกลุ่ม ในการทำงานเป็นเครือข่าย ให้คำแนะนำแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องปฏิบัติ ตามระเบียบ แต่งตั้งคณะกรรมการตามระเบียบ ปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ ที่กำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของ อาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ พิจารณาหรือดำเนินการเรื่องที่รัฐมนตรีมอบหมาย

2. คณะกรรมการส่งเสริมงานอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์กรุงเทพมหานคร (อาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กทม.)

อาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กทม. ประกอบด้วย ที่ปรึกษา คือ อธิบดีกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ ประธานกรรมการ คือ รองอธิบดีกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ รองประธานกรรมการ คือ ผู้แทนกรุงเทพมหานคร ผู้อำนวยการสำนักบริการสวัสดิการสังคม และผู้แทนอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ส่วนกรรมการประกอบด้วย ส่วนราชการในสังกัดกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ ผู้แทน อาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จำนวน 8 คน เจ้าหน้าที่กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการที่ได้รับมอบหมาย เป็นกรรมการและเลขานุการ 1 คน เป็นกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ 1 คน อาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จำนวน 1 คน เป็นกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

โดย อาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กทม. มีอำนาจหน้าที่ในเขตกรุงเทพมหานคร คือ ดำเนินการตามนโยบายส่งเสริม พัฒนาศักยภาพ และสนับสนุนสวัสดิการ ส่งเสริมสนับสนุนให้มีการรวมกลุ่มใน การดำเนินงานเป็นเครือข่าย พิจารณาและตรวจสอบกรณีมีเรื่องร้องเรียนการออกคำสั่งให้พ้นจาก ตำแหน่ง แต่งตั้งคณะอนุกรรมการหรือคณะทำงาน เพื่อปฏิบัติงานตามระเบียบที่กำหนด พิจารณา หรือดำเนินการตามที่รัฐมนตรี หรือ อาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์มอบหมาย และมีอำนาจหน้าที่ในการสรุป และรายงาน ผลการดำเนินงานประจำปี ให้อาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ทราบ ปีละ 1 ครั้ง หรือเพิ่มเติมตามที่ได้รับหมอบหมาย

3. คณะกรรมการส่งเสริมงานอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จังหวัด (อาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จังหวัด)

อาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จังหวัด ดำเนินงานโดยสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดในฐานะฝ่ายเลขานุการ ดำเนินการเพื่อให้มีกลไกอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ระดับอำเภอ และ อาสาสมัครพัฒนาสังคมและ

ความมั่นคงของมนุษย์ ระดับตำบล โดยให้ประธานอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดเป็นผู้ลงนามในคำสั่งแต่งตั้งอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ระดับอำเภอ และอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ระดับตำบล โครงสร้างคณะอนุกรรมการประกอบด้วย ที่ปรึกษา คือ ผู้ว่าราชการจังหวัด ประธานกรรมการ คือ รองผู้ว่าราชการจังหวัด ที่ผู้ว่าราชการจังหวัดมอบหมาย กรรมการ คือ หัวหน้าส่วนราชการ ผู้แทน อาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ในจังหวัด จำนวน 8 คน รวมคณะอนุกรรมการทั้งหมด จำนวน 16 - 17 คน

จากโครงสร้าง อาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด ที่กล่าวถึงข้างต้น มีอำนาจหน้าที่ คือ ดำเนินการตามนโยบายส่งเสริม พัฒนาศักยภาพ และสนับสนุนสวัสดิการส่งเสริม สนับสนุนให้มีการรวมกลุ่มในการดำเนินงานเป็นเครือข่าย พิจารณาและตรวจสอบกรณีมีเรื่องร้องเรียน ออกคำสั่ง ให้พ้นจากตำแหน่ง

แต่งตั้งคณะอนุกรรมการหรือคณะทำงานเพื่อปฏิบัติงานตามระเบียบ พิจารณา หรือดำเนินการตามที่รัฐมนตรี หรือ อาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ มอบหมาย และอำนาจหน้าที่สรุป และรายงาน ผลการดำเนินงานประจำปี ให้แก่ผู้ว่าราชการจังหวัดและอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ทราบ

4. คณะอนุกรรมการส่งเสริมงานอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ระดับอำเภอ และตำบล

สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดมีบทบาทหน้าที่สนับสนุนการดำเนินงานของอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ระดับอำเภอ และ อาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ระดับตำบล โดยดำเนินการชี้แจงและทำความเข้าใจเกี่ยวกับการแต่งตั้งและอำนาจหน้าที่ของอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ระดับจังหวัด อาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ระดับอำเภอ และ อาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ระดับตำบล ดำเนินการจัดประชุมอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง และรายงานผลให้ที่ปรึกษาของแต่ละคณะอนุกรรมการ ทราบอย่างน้อย ปีละ 1 ครั้ง โดย อาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ อำเภอ และ อาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ตำบล มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

4.1 คณะอนุกรรมการส่งเสริมงานอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ระดับอำเภอ (อาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ อำเภอ) แต่งตั้งโดย ประธานอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จังหวัด (รองผู้ว่าราชการจังหวัด ที่ผู้ว่าราชการจังหวัดมอบหมาย) โครงสร้างประกอบด้วย ที่ปรึกษา คือ นายอำเภอ ประธาน อนุกรรมการ คือ ผู้แทนอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จำนวน 1 คน ซึ่งเลือกกันเอง และผู้แทนอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จำนวน 1 คน เป็นรองประธานอนุกรรมการ ส่วนอนุกรรมการประกอบด้วย

ผู้แทนอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ซึ่งเลือกกันเองในอำเภอ โดยคัดเลือกจากผู้แทนอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ตำบล ๆ ละ 1 คน ผู้แทนองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้อำนวยการ โรงพยาบาลอำเภอ พัฒนาการอำเภอ ท้องถิ่นอำเภอ หัวหน้าหน่วยงานในสังกัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เจ้าหน้าที่สังกัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ส่วนอนุกรรมการและเลขานุการ (คนที่หนึ่ง) ให้ประธานอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จังหวัดแต่งตั่ง จำนวน 1 คน และ อนุกรรมการและเลขานุการ (คนที่สอง) ผู้แทนอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จำนวน 1 คน ซึ่งเลือกกันเองจากผู้แทนอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

อาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ อำเภอ มีอำนาจหน้าที่เฉพาะในเขตอำเภอที่รับผิดชอบเพื่อดำเนินการตามนโยบายการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพและสนับสนุนสวัสดิการแก่อาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และส่งเสริมสนับสนุนให้ อาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ มีการรวมกลุ่มในการทำงานเป็นเครือข่ายองค์กรพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ รวมถึงการพิจารณาตรวจสอบกรณีมีเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับ อาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ การแต่งตั้ง อนุกรรมการหรือคณะทำงานเพื่อปฏิบัติการตามระเบียบการปฏิบัติการอื่นใดตามที่ระเบียบ กำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของ อาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ การพิจารณาหรือดำเนินการอื่น ๆ ตามที่อาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด มอบหมาย และรายงานผลการดำเนินงานประจำปี พร้อมข้อเสนอแนะในการพัฒนาระบบอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ให้นายอำเภอ ผู้ว่าราชการจังหวัด ทราบอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง หรือตามที่ได้รับมอบหมาย

4.2 คณะอนุกรรมการส่งเสริมงานอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ระดับอำเภอ (อาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ตำบล) แต่งตั้งโดย ประธาน อาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จังหวัด โดยกำหนดจำนวนไม่ น้อยกว่า 5 คน แต่ไม่เกิน 11 คน ประกอบด้วย ที่ปรึกษา คือ ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ระดับตำบล ประธานอนุกรรมการ คือ ผู้แทนอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จำนวน 1 คน ซึ่งเลือกกันเอง รองประธานอนุกรรมการ 1 คน กรรมการ คือ ปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระดับตำบล ผู้อำนวยการ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล พัฒนาการตำบล หัวหน้าหน่วยงานในสังกัด พม. ผู้แทน อาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ซึ่งเลือกกันองในตำบล จากผู้แทน อาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ระดับหมู่บ้าน จำนวนไม่น้อยกว่า 5 คน อนุกรรมการและ เลขานุการ (คนที่หนึ่ง) คือ เจ้าหน้าที่ในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ปฏิบัติงานด้านการพัฒนาสังคม และอนุกรรมการและเลขานุการ (คนที่สอง) คือ ผู้แทนอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

อาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ อำเภอ มีอำนาจหน้าที่เฉพาะในเขตตำบลที่รับผิดชอบ เพื่อดำเนินการตามนโยบายการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพและสนับสนุนสวัสดิการแก่ อาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และ ส่งเสริมสนับสนุนให้อาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ มีการรวมกลุ่มในการทำงานเป็นเครือข่ายองค์กรพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ รวมถึงการพิจารณาตรวจสอบกรณีมีเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ การแต่งตั้ง อนุกรรมการหรือคณะทำงาน เพื่อปฏิบัติการตามระเบียบ การพิจารณาหรือดำเนินการอื่น ๆ ตามที่อาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดและ อาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ อำเภอ มอบหมายและรายงานผลการดำเนินงานประจำปี พร้อมข้อเสนอแนะในการพัฒนาระบบ อาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ให้นายอำเภอ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทราบ อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง หรือตามที่ได้รับมอบหมาย (สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครศรีธรรมราช, 2565)

2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

แนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยในการปฏิบัติงาน

อัครเดช ไม้จันทร์ (2560, หน้า 29) ได้กล่าวถึง แนวคิดปัจจัยในการปฏิบัติงานไว้ว่า ความรู้และความเข้าใจในงาน หมายถึงสิ่งที่พนักงานแต่ละคนสามารถรับรู้เข้าใจ เห็นความสำคัญ และปฏิบัติได้ในเรื่องที่เกี่ยวกับงานที่ตนเองได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติตามระเบียบปฏิบัติงานที่ได้กำหนดไว้ รวมทั้งการได้รับการฝึกอบรม การทดสอบ ก่อนการลงมือปฏิบัติงานจริง และการได้ปฏิบัติงานที่ตรงกับความรู้ความสามารถของตนเอง

นลพรรณ บุญฤทธิ์ (2558, หน้า 19) ได้กล่าวถึง แนวคิดปัจจัยในการปฏิบัติงานไว้มีอยู่หลายประการ เช่น การฝึกอบรม ประสบการณ์ ความรู้สึกผูกพัน ความยุติธรรมในการปฏิบัติงานการรักษาระเบียบวินัยในการ ปฏิบัติงาน ความเข้าใจ และกำหนดแนวคิดในการ ปฏิบัติงานให้กระจ่าง ความน่าเชื่อถือในการปฏิบัติงาน การกำหนดมาตรฐานที่สามารถใช้เป็นเครื่องมือในการ ฝึกสอน และการให้บำเหน็จรางวัลแก่ผู้ปฏิบัติงานได้ตาม เป้าหมาย

สรุปได้ว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงาน ได้แก่ ด้านความสามารถ ด้านการยอมรับด้านการมอบหมายงาน อย่างชัดเจน ด้านการฝึกอบรม และด้านการประเมิน ยุติธรรม เป็นต้น โดยปัจจัยดังกล่าวนี้ เป็นปัจจัยที่มีผลต่อ ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานที่แตกต่างกัน

แนวคิด และทฤษฎีด้านประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน

ณัฐวัตร เป็งวันปลูก (2560, หน้า 11) ได้ให้ความหมายของประสิทธิภาพการปฏิบัติงานไว้ว่า การกระทำของแต่ละบุคคลที่มีความสามารถ และความพร้อม ความพยายามทุ่มเทอย่างเต็มใจในการปฏิบัติงานของตน อย่างคล่องแคล่ว ด้วยความมีระเบียบ มีกฎเกณฑ์ ปฏิบัติงานให้เสร็จทันเวลา รวดเร็ว ถูกต้อง มีคุณภาพและ มาตรฐาน จึงสรุปได้ว่า บุคคลจะมีประสิทธิภาพในการ ปฏิบัติงาน ต้องเกิดจาก ความขยันหมั่นเพียร มีความ รับผิดชอบและเอาใจใส่ในงาน พร้อมด้วยจิตใจที่ซื่อสัตย์ และภักดีต่อองค์กร งานที่ทำจะประสบความสำเร็จตาม เป้าหมายขององค์กรที่กำหนดไว้หรือดียิ่งขึ้น

กิตติชัย ลาภวุฒิโรน์ (2558, หน้า 47) ได้ให้ ความหมายของประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน ไว้ว่าประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานหมายถึงความสำเร็จในการ ปฏิบัติงานเป็นไปตามมาตรฐานและเป้าหมายที่องค์กร กำหนดให้บรรลุเป้าหมายตามวัตถุประสงค์โดยตอบสนอง ต่อความต้องการของผู้บริการให้เกิดความพึงพอใจ ตลอดจนสามารถแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้อย่างรวดเร็วซึ่ง ความสำเร็จนั้นจะต้องประกอบด้วยปริมาณของงาน

สรุปได้ว่า ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของ พนักงานหมายถึง การกระทำกิจกรรมใด ๆ ที่มุ่งผลิตผลลัพธ์ โดยมีสัดส่วนของต้นทุนหรือปัจจัยนำเข้าในการลงทุนน้อยที่สุด เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ อย่างทันต่อ สถานการณ์ และเป็นประโยชน์ต่อองค์กร อย่างคุ้มค่าโดย อาศัยปัจจัยจากประสิทธิภาพที่เกี่ยวกับ ด้านบุคคล ด้านงบประมาณ ด้านวัสดุอุปกรณ์เครื่องมือรวมถึง ด้านการจัดการจนได้ผลลัพธ์ที่กำหนดไว้ตามเงื่อนไขของเป้าหมาย ถูกต้องรวดเร็ว ตามมาตรฐาน และเป้าหมายที่องค์กรกำหนดไว้

ทฤษฎีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน

แฮร์ริงตัน อีเมอร์สัน (Harrington Emerson, 1913, p. 30) มีหลัก 12 ประการ ดังนี้ 1) ทำความเข้าใจ และกำหนดแนวคิดวิธีการในการทำงานให้กระจ่าง 2) ใช้หลักสามัญสำนึกในการวิเคราะห์ความน่าจะเป็นไปได้ของ งาน 3) รักษาระเบียบวินัยในการทำงาน 4) ปฏิบัติงานด้วย ความยุติธรรม 5) การทำงานต้องมีความน่าเชื่อถือได้ 6) มี ความฉับไว 7) มีสมรรถภาพและมีการ ลงทะเบียนไว้เพื่อเป็นหลักฐานอย่างชัดเจน 8) งานเป็นลักษณะการแจ้งให้ ทราบถึงแนวทางการดำเนินงานอย่างทั่วถึงและ ชัดเจน 9) งานเสร็จ 10) ผลงานสามารถยึดเป็นมาตรฐาน 11) กำหนดมาตรฐานที่สามารถใช้เป็นเครื่องมือในการสอนงานได้ 12) ให้บำเหน็จแก่งานที่ดี

พีเตอร์สัน และพลาวแมน (Peterson & Plowman, 1953, p. 433) ได้กล่าวถึงทฤษฎีประสิทธิภาพการปฏิบัติงานไว้ว่า ประสิทธิภาพในการบริหารงานด้าน ทางธุรกิจในความหมายอย่างแคบ หมายถึง การลดต้นทุน ในการผลิต และความหมายอย่างกว้าง หมายถึง คุณภาพของการมีประสิทธิผล (Quality of Effectiveness) และความสามารถในการผลิต (Competence and Capability) และในการดำเนินงานทางด้านธุรกิจที่จะถือว่า มีประสิทธิภาพสูงสุดก็ คือ การสามารถผลิตสินค้า หรือ บริการในปริมาณ

และคุณภาพที่ต้องการที่เหมาะสม และต้นทุนที่น้อยที่สุดเพื่อคำนึงถึงสถานการณ์และข้อผูกพันทางด้านการเงินที่มีอยู่

สรุปได้ว่า ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน คือ การบริหารงานทางธุรกิจ และความสามารถในการผลิต ให้มีประสิทธิภาพสูงสุด โดยการปฏิบัติงานด้วยความยุติธรรม การทำงานต้องมีความน่าเชื่อถือได้ มีความฉับไว มี สมรรถภาพ และมีการกำหนดมาตรฐานที่สามารถใช้เป็น เครื่องมือในการสอนงานได้

นโยบายการพัฒนางานอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

จากการขับเคลื่อนนโยบายของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ไปสู่การปฏิบัตินั้น กระทรวงได้กำหนดนโยบายขึ้นมาโดย ประกอบด้วยนโยบายแต่ละด้าน ดังนี้

1. นโยบายเร่งด่วน จำนวน 8 ข้อ ประกอบด้วย
   1) การป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์
   2) การพัฒนาที่อยู่อาศัยหรับสำหรับผู้ที่มีรายได้น้อย
   3) การเตรียมความพร้อมรองรับสังคมสูงวัยอย่างมีคุณภาพ
   4) การแก้ไขปัญหาการกระทำความรุนแรงต่อเด็ก สตรี และบุคคลในครอบครัว
   5) การพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็กและเยาวชน
   6) การเข้าถึงบริการสังคมคนพิการ
   7) การป้องกันและไขปัญหาคนไร้ที่พึ่งและคนขอทาน
   8) การเพิ่มประสิทธิภาพศูนย์ช่วยเหลือสังคม (OSCC 1300)
2. นโยบายปฏิรูปและพัฒนา จำนวน 5 ข้อ ประกอบด้วย
   1) การพัฒนาบุคลากร
   2) การพัฒนาองค์กร
   3) การพัฒนาระบบและกระบวนการทำงาน
   4) การพัฒนากฎหมายด้านสังคม
   5) การจัดสวัสดิการสำหรับบุคลากร
3. นโยบายตามพันธกิจ จำนวน 11 ข้อ ประกอบด้วย
   1) การพัฒนาคนตลอดช่วงชีวิต
   2) การพัฒนาระบบสวัสดิการสังคมและบริการสังคม
   3) การเสริมสร้างความเข้มแข็งของสถาบันครอบครัว
   4) การคุ้มครองและการพัฒนาศักยภาพเด็กและเยาวชน
   5) การพัฒนาสถานภาพสตรีและความเท่าเทียมระหว่างเพศ
   6) การพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ
   7) การพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ

8) การพัฒนาพื้นที่รองรับผู้ประสบปัญหาทางสังคม

9) การพัฒนาองค์กรชุมชนและเครือข่าย

10) การก้าวสู่ประชาคมอาเซียน

11) โครงการพิเศษ

งานเกี่ยวกับอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์นั้นจะอยู่ในส่วนของนโยบายตามพันธกิจ ข้อที่ 2 คือ การพัฒนาระบบสวัสดิการสังคมและบริการสังคม โดยมีความสัมพันธ์กับเสาที่ 4 ของระบบสวัสดิการสังคม คือ การสนับสนุนหุ้นส่วนทางสังคม (Social Partnership) เพื่อเป็นการผลักดันให้ประเทศไทยเป็นสังคมสวัสดิการ (Welfare Society) ตามเป้าหมายที่ตั้งเอาไว้ ซึ่งจะผลักดันให้อาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ทั่วประเทศ เป็นกลไกหลักในการแก้ไขและป้องกันปัญหาในสังคม ซึ่งสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ 76 จังหวัด และกรุงเทพมหานคร (กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ) เป็นหน่วยหลักในการส่งเสริม และพัฒนาศักยภาพอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์อย่างเต็มที่ ตามอำนาจหน้าที่ที่กำหนดไว้ในระเบียบเกี่ยวกับอาสาสมัครของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคง ของมนุษย์

แนวทางการส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (อาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์) และหลักเกณฑ์ วิธีการปฏิบัติงาน ถูกกำหนดขึ้นตามระเบียบกระทรวง การพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ว่าด้วยอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ พ.ศ. 2557 โดยระเบียบดังกล่าวได้กำหนดให้ คณะกรรมการส่งเสริมงานอาสาสมัครพัฒนาสังคมและ ความมั่นคงของมนุษย์ (อาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์) กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และแนวทางในการส่งเสริมสนับสนุนการ ดำเนินงานอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และให้หน่วยงานในสังกัดกระทรวง การพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ที่มีหน้าที่รับผิดชอบดูแลงานอาสาสมัคร ดำเนินการ ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการดำเนินงานด้านอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ให้มีความเป็นเอกภาพครอบคลุมทุกพื้นที่ใน 76 จังหวัดและกรุงเทพมหานคร และที่มีหน้าที่รับผิดชอบ ดำเนินการบูรณาการเรื่องการส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานเชิงยุทธศาสตร์ แผนปฏิบัติการกำหนดทิศทาง บทบาทหน้าที่ ตลอดจนการกำหนดภารกิจให้สอดคล้องกับภารกิจของกระทรวง เพื่อให้อาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จะสามารถเป็นกลไกเครือข่ายระดับพื้นที่ที่มี ประสิทธิภาพ สามารถส่งเสริมสนับสนุนงานด้านการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ให้บรรลุ ตามยุทธศาสตร์ นโยบาย ภารกิจของกระทรวง

การคัดเลือกบุคคลเข้ารับการ อบรมเป็นอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ในเขตกรุงเทพมหานคร ให้กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการดำเนินการ ส่วนจังหวัดอื่นให้ สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดดำเนินการ โดยให้พิจารณาตามความเหมาะสมเรื่อง

การจัดให้มีการอบรมตามหลักสูตร โดยให้ทำหน้าที่ในการประชาสัมพันธ์ ตรวจสอบคุณสมบัติตามกำหนดของผู้ที่จะเข้ารับการอบรม

การฝึกอบรมเพื่อฟื้นฟูความรู้ความสามารถ หรือการอบรมความรู้ความชำนาญเฉพาะทางให้แก่อาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ เป็นหน่วยจัดฝึกอบรม ในพื้นที่กรุงเทพมหานคร ส่วนในจังหวัดอื่น สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด เป็นผู้รับผิดชอบ แต่ในกรณีที่หน่วยงานในสังกัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ มีความประสงค์จะฝึกอบรมเพื่อฟื้นฟูความรู้ความสามารถหรืออบรม ความรู้ความชำนาญเฉพาะทาง ที่เกี่ยวข้องกับภารกิจกระทรวง ให้หน่วยงานในสังกัดกระทรวง เสนอหลักสูตร หรือหลักเกณฑ์วิธีการ เพื่อให้ อาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ พิจารณาให้ความเห็นชอบก่อนการฝึกอบรม ทั้งนี้ให้หน่วยงานจัดฝึกอบรม ได้แก่ หน่วยงานในสังกัดกระทรวง ที่ได้รับอนุมัติหลักสูตร หรือหน่วยงานใน สังกัดกระทรวง ที่ได้รับอนุมัติหลักสูตรร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือร่วมกับภาคีเครือข่าย ด้านการพัฒนาสังคม

ส่วนในเรื่องของการขึ้นทะเบียน และออกบัตรประจำตัวอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เมื่อกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ประกาศให้ อาสาสมัครที่หน่วยงานในสังกัดกระทรวงจัดตั้งเป็นอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ แล้ว ให้หน่วยงานนั้น ๆ ดำเนินการขึ้นทะเบียนและออกบัตรประจำตัว ตามที่ระเบียบและหลักเกณฑ์ที่กำหนด ดังรายละเอียดที่กล่าวไปแล้ว โดยบัตรประจำตัวอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ผู้ว่าราชการจังหวัดหรืออธิบดีกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ ออกวุฒิบัตร และออกบัตร ประจำตัวอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ให้แก่ผู้ที่ผ่านการอบรม โดยบัตรประจำตัว มีอายุ 5 ปี นับตั้งแต่วันที่ออกบัตร (สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครศรีธรรมราช, 2565)

2.4 บริบทพื้นที่: สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครศรีธรรมราช

สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครศรีธรรมราช (Nakhonsithammarat Provincial Office of Social Development and Human Security) เดิมชื่อสำนักงานประชาสงเคราะห์จังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นราชการบริหารส่วนภูมิภาค สังกัด กรมประชาสงเคราะห์ กระทรวงมหาดไทย ได้เปิดดำเนินการมาตั้งแต่ ปี 2508 โดยมีอัตรากำลังเจ้าหน้าที่ 2 อัตรา คือ ประชาสงเคราะห์จังหวัดนครศรีธรรมราช และเสมียนพนักงานจัตวา

เมื่อวันที่ 23 กันยายน พ.ศ. 2536 ได้มีการตราพระราชบัญญัติปรับปรุง กระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่ 8) พ.ศ. 2536 ขึ้น ทำให้สำนักงานประชาสงเคราะห์ จังหวัดนครศรีธรรมราช กรมประชาสงเคราะห์ได้เปลี่ยนสังกัดจากกระทรวงมหาดไทย มาอยู่ในสังกัดกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม

ปัจจุบันสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครศรีธรรมราช สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (Ministry of Social Development and Human Security) (สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครศรีธรรมราช, 2565)

หน้าที่ความรับผิดชอบของสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด

1. จัดทำนโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ในระดับจังหวัด รวมทั้งรายงานสถานการณ์ทางสังคม และเสนอแนะแนวทางแก้ไข

2. ประสานและจัดทำแผนงาน โครงการและกิจการด้านการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ในระดับจังหวัด ให้เป็นไปตามนโยบายของกระทรวง

3. ส่งเสริมและประสานการดำเนินงาน การจัดกิจกรรมต่าง ๆ ตามภารกิจและเป้าหมายของหน่วยงานในกระทรวง

4. ส่งเสริม สนับสนุน และประสานการดำเนินงานกับองค์กรเครือข่ายในจังหวัดทั้งภาครัฐและภาคเอกชน

5. ส่งเสริมและประสานงานการช่วยเหลือผู้ประสบปัญหาทางสังคม รวมทั้งการส่งต่อให้หน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ที่มีอำนาจหน้าที่ในการจัดสวัสดิการสังคมตามกฎหมาย

6. กำกับดูแล และสนับสนุนการปฏิบัติงานของสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดสาขา และหน่วยงานในสังกัดกระทรวง ให้ดำเนินการตามกฎหมาย นโยบายของกระทรวง และติดตามและประเมินผล แผนการปฏิบัติราชการของกระทรวง ในความรับผิดชอบของส่วนราชการและหน่วยงานสังกัดกระทรวง ในระดับจังหวัด

7. เป็นศูนย์ข้อมูลด้านการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ในระดับจังหวัด

8. เผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ และรณรงค์ให้มีการดำเนินกิจกรรมเกี่ยวกับการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ รวมทั้งความก้าวหน้าทางวิชาการ และผลการปฏิบัติงานของกระทรวง

9. รับเรื่องราวร้องทุกข์และแก้ไขปัญหาสังคมในระดับจังหวัด

10. ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง (สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครศรีธรรมราช, 2565)

ยุทธศาสตร์/วิสัยทัศน์/พันธกิจ

วิสัยทัศน์

เสริมพลัง สร้างโอกาส พัฒนาคุณภาพชีวิตคนทุกช่วงวัย

พันธกิจ

1. พัฒนาและขับเคลื่อนนโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาสังคมสู่การปฏิบัติ

2. ส่งเสริม พัฒนากลไก และบูรณาการภาคีเครือข่ายทางสังคมทุกภาคส่วนและทุกระดับ

3. ส่งเสริมการวิจัย งานวิชาการ และพัฒนานวัตกรรมทางสังคมเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตคนทุกช่วงวัย

4. พัฒนาระบบบริหารจัดการองค์กรให้มีขีดสมรรถนะสูง

ค่านิยมองค์การ

อุทิศตน อาสางาน เอื้ออาทร อำนวยประโยชน์สุข

ประเด็นยุทธศาสตร์

1. พัฒนานโยบายการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนทุกช่วงวัยแบบพุ่งเป้า

2. ยกระดับการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์แบบบูรณาการ

3. พัฒนาระบบสวัสดิการและนวัตกรรมทางสังคม เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิต คนทุกช่วงวัย

4. ยกระดับการพัฒนาองค์กรให้มีผลสัมฤทธิ์สูงเพื่อรองรับยุคดิจิทัล (สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครศรีธรรมราช, 2565)

หน้าที่ความรับผิดชอบของสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด

1. จัดทำนโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ในระดับจังหวัด รวมทั้งรายงานสถานการณ์ทางสังคม และเสนอแนะแนวทางแก้ไข

2. ประสานและจัดทำแผนงาน โครงการและกิจการด้านการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ในระดับจังหวัด ให้เป็นไปตามนโยบายของกระทรวง

3. ส่งเสริมและประสานการดำเนินงาน การจัดกิจกรรมต่าง ๆ ตามภารกิจและเป้าหมายของหน่วยงานในกระทรวง

4. ส่งเสริม สนับสนุน และประสานการดำเนินงานกับองค์กรเครือข่ายในจังหวัดทั้งภาครัฐและภาคเอกชน

5. ส่งเสริมและประสานงานการช่วยเหลือผู้ประสบปัญหาทางสังคม รวมทั้งการส่งต่อให้หน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ที่มีอำนาจหน้าที่ในการจัด สวัสดิการสังคมตามกฎหมาย

6. กำกับดูแล และสนับสนุนการปฏิบัติงานของสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดสาขา และหน่วยงานในสังกัดกระทรวง ให้ดำเนินการตามกฎหมาย นโยบายของกระทรวงและติดตามและประเมินผล แผนการปฏิบัติราชการของกระทรวง ในความรับผิดชอบของส่วนราชการและหน่วยงานสังกัดกระทรวง ในระดับจังหวัด

7. เป็นศูนย์ข้อมูลด้านการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ในระดับจังหวัด

8. เผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ และรณรงค์ให้มีการดำเนินกิจกรรมเกี่ยวกับการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ รวมทั้งความก้าวหน้าทางวิชาการ และผลการปฏิบัติงานของกระทรวง

9. รับเรื่องราวร้องทุกข์และแก้ไขปัญหาสังคมในระดับจังหวัด

10. ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย (สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครศรีธรรมราช, 2565)

ระเบียบและข้อกฎหมาย

กฎหมายในภารกิจของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จำนวน 23 ฉบับ ประกาศจังหวัดนครศรีธรรมราชกำหนดหน่วยบริการในพื้นที่ทำหน้าที่รับแบบคำขอรับความช่วยเหลือจากผู้ประสบปัญหาทางสังคม 2563

1. ระเบียบกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการสงเคราะห์เด็กในครอบครัว พ.ศ. 2529

1.1 ระเบียบกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการสงเคราะห์เด็กในครอบครัว พ.ศ. 2547

2. ระเบียบกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม ว่าด้วยการสงเคราะห์ผู้ตกทุกข์ได้ยากในประเทศให้กลับภูมิลำเนาเดิม พ.ศ. 2543

2.1 ประกาศกรมประชาสงเคราะห์ เรื่อง หลักเกณฑ์และอัตราค่าใช้จ่ายช่วยเหลือผู้ตกทุกข์ได้ยากในประเทศให้กลับภูมิลำเนาเดิม 24 เมษายน 2543

3. ระเบียบกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ว่าด้วยการจ่ายเงินอุดหนุนเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบปัญหาทางสังคมกรณีฉุกเฉิน พ.ศ. 2547

3.1 ระเบียบกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ว่าด้วยการจ่ายเงินอุดหนุนเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบปัญหาทางสังคมกรณีฉุกเฉิน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2550

3.2 ระเบียบกระทรวง พม. ว่าด้วยการจ่ายเงินอุดหนุนเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบปัญหาทางสังคมกรณีฉุกเฉิน (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2564

4. ระเบียบกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ ว่าด้วยการสงเคราะห์ครอบครัวผู้มีรายได้น้อยและผู้ไร้ที่พึ่ง พ.ศ.2552

5. ระเบียบกรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ว่าด้วยเงินอุดหนุนเงินสงเคราะห์และฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ พ.ศ. 2558

6. ระเบียบกรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว ว่าด้วยการช่วยเหลือสตรีหรือครอบครัวที่ประสบปัญหาทางสังคม พ.ศ. 2560

7. ประกาศกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เรื่อง การคุ้มครอง การส่งเสริมและสนับสนุนการช่วยเหลือผู้สูงอายุที่ประสบความเดือดร้อน พ.ศ. 2563

8. หนังสือกระทรวงการคลัง 3140 ลงวันที่ 29 มกราคม 2539 เรื่อง การเบิกจ่ายค่าใช้จ่ายโครงการรณรงค์เพื่อป้องกันโรคเอดส์

8.1 หนังสือกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ ว 5734 ลงวันที่ 14 พฤษภาคม 2556 เรื่อง การดำเนินงานช่วยเหลือด้านเงินทุนประกอบอาชีพแก่สตรีที่ได้รับผลกระทบจากปัญหาเอดส์

9. หนังสือกระทรวงการคลัง 17336 ลงวันที่ 26 เมษายน 2539 เรื่อง การเบิกค่าใช้จ่ายโครงการรณรงค์เพื่อป้องกันโรคเอดส์

10. หนังสือกระทรวงการคลัง 32083 ลงวันที่ 24 กรกฎาคม 2539 เรื่อง เงินอุดหนุนค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับตัวชาวเขา (สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครศรีธรรมราช, 2565)

รายงานสถานการณ์ทางสังคมจังหวัดนครศรีธรรมราช ประจำปี 2565

การสรุปสถานการณ์เชิงประเด็นต่าง ๆ นั้น ได้นำข้อมูลจากแหล่งที่มาจากหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรง โดยสามารถนำมาเป็นข้อมูลพื้นฐานหรือใช้ประโยชน์ในการแก้ไขปัญหาทางสังคมได้ เช่น สถานการณ์ทางสังคมที่เป็นจุดเด่นของจังหวัด ของสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ หรือของหน่วยงานในสังกัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และเครือข่าย สถานการณ์ทางสังคมตามมาตรฐาน การปฏิบัติหน้าที่ของสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด สถานการณ์ทางสังคมเชิง กลุ่มเป้าหมาย และสถานการณ์เชิงประเด็นต่าง ๆ เช่น สถานการณ์ด้านเด็ก เยาวชน สตรี ครอบครัว ผู้สูงอายุ

คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส เป็นต้น ซึ่งจากข้อมูลดังกล่าวข้างต้น พบว่า จังหวัดนครศรีธรรมราช มีประชากร ทั้งสิ้น 1,549,344 คน (ข้อมูล ณ เดือนธันวาคม 2564) เป็นเพศชาย 764,471 คน เพศหญิง 784,873 คน จำนวนบ้าน 590,976 ครัวเรือน แยกเป็นกลุ่มเด็ก 327,782 คน หรือร้อยละ 21.16 กลุ่มเยาวชน 168,080 คน หรือร้อยละ 10.85 วัยแรงงาน 765,665 คน หรือร้อยละ 49.42 และวัยผู้สูงอายุ 287,817 คน หรือร้อยละ 18.57 และสามารถจำแนกเป็นด้านต่าง ๆ ได้ ดังนี้

ด้านสาธารณสุข พบว่า จังหวัดนครศรีธรรมราช มีโรงพยาบาลสังกัดภาครัฐทั้งหมด 301 แห่ง ประกอบด้วย โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลจะมีจำนวนมากที่สุด 276 แห่ง รองลงมา คือ โรงพยาบาลชุมชน 18 แห่ง และโรงพยาบาลทั่วไป โรงพยาบาลศูนย์ ตามลำดับ และโรงพยาบาลเอกชน จำนวน 5 แห่ง มีแพทย์ จำนวน 629 คน หากเทียบจำนวนประชากร 1 คน ต่อแพทย์เท่ากับ 2,463 คน พบว่าสาเหตุการตาย 5 อันดับแรก คือโรคมะเร็ง โรงหลอดเลือดสมอง โรคหัวใจขาดเลือด โรคปอดบวม และโรคโลหิตเป็นพิษ ตามลำดับ

ด้านการศึกษา พบว่า ปี 2564 จังหวัดนครศรีธรรมราช มีสถานศึกษาทั้งสิ้น 1,375 แห่ง แยกเป็น ในระบบ จำนวน 1,352 แห่ง และ กศน. จำนวน 23 แห่ง นครศรีธรรมราช มีนักเรียน นักศึกษาในทุกระดับชั้นทั้งหมดจำนวน 296,625 คน โดยเป็นนักเรียนในระดับอนุบาลมากที่สุด มีนักเรียนออกนอกระบบ โรงเรียนจำนวน 13,788 คน มีนักเรียนออกกลางคันตั้งแต่ระดับประถมศึกษา ถึงมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 1,336 คน

ด้านแรงงาน พบว่า จังหวัดนครศรีธรรมราช มีประชากรที่มีงานทำ จำนวน 809,250 คน และผู้ว่างงาน จำนวน 16,308 คน กำลังแรงงานที่รอฤดูกาล จำนวน 1,200 คน และแรงงานที่ไม่อยู่ในกำลังแรงงาน จำนวน 269,052 คน มีคนต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตทำงาน จำนวน 17,137 คน

ด้านที่อยู่อาศัย พบว่า จังหวัดนครศรีธรรมราช มีจำนวนชุมชนทั้งสิ้น 4 ชุมชน ประกอบด้วย ชุมชนเมือง จำนวน 2,453 แห่ง มีประชากรในชุมชนซึ่งเป็นผู้มีรายได้น้อย จำนวน 5,300 คน

ด้านเศรษฐกิจและรายได้ พบว่า จังหวัดนครศรีธรรมราช มีอัตราการขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวม (GPP) ลดลงอย่างเห็นได้ชัด ปี 2562 เท่ากับ 9.73 ทว่า ปี 2563 เท่ากับ 1.16 มีผลิตภัณฑ์จังหวัดต่อหัว (GPP per capita) เท่ากับ 117,801 บาทต่อปีมีรายได้โดยเฉลี่ยต่อเดือนต่อครัวเรือนเท่ากับ 31,052 บาท มีหนี้สินเฉลี่ยต่อครัวเรือนทั้งสิ้น 204,609 บาท ส่วนใหญ่เป็นหนี้สินเพื่อใช้จ่ายในครัวเรือน 74,753 บาท

ด้านองค์กรเครือข่าย พบว่า ในจังหวัดนครศรีธรรมราช มีทั้งหมด จำนวน 1,052 แห่ง ซึ่งสภาเด็กและเยาวชน มีจำนวนมากที่สุด 208 แห่ง รองลงมา คือ ศูนย์พัฒนาครอบครัวในชุมชน (ศพค.) จำนวน 184 แห่ง กองทุนสวัสดิการสังคม จำนวน 168 แห่ง ศูนย์ช่วยเหลือสังคมตำบล (ศชส.ต.) จำนวน 152 แห่ง และองค์กรสวัสดิการชุมชน ตาม พ.ร.บ. ส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมจำนวน 128 แห่ง และคลังปัญญาผู้สูงอายุจำนวน 534 คน

ด้านแผนงาน/โครงการที่สนับสนุนงานด้านสวัสดิการสังคม จังหวัดนครศรีธรรมราชมีสถิติข้อมูลที่สนับสนุนงานด้านสวัสดิการสังคมของจังหวัด เช่น โครงการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ โครงการ ศูนย์ช่วยเหลือสังคมตำบล โครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุ (ศพอส.) และข้อมูลในระบบ TPMAP เป็นต้น

สถานการณ์เชิงกลุ่มเป้าหมาย

1. สถานการณ์เด็ก พบว่า จังหวัดนครศรีธรรมราช มีกลุ่มเด็กในกลุ่มเป้าหมายทั้งหมด จำนวน 327,782 คน ประกอบด้วย เด็กที่ได้รับเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด จำนวน 77,453 คน เด็กที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสม จำนวน 8 คน เด็กที่ถูกทารุณกรรมทางร่างกาย จิตใจและทางเพศที่มีการดำเนินคดี จำนวน 2 คน เด็กที่อยู่ในครอบครัวเลี้ยงเดี่ยว จำนวน 71 คน เด็กที่ตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร จำนวน 681 คน เด็กนอกระบบ จำนวน 13,788 คน และเด็กไร้สัญชาติ จำนวน 1,962 คน

2. สถานการณ์เยาวชน พบว่า จังหวัดนครศรีธรรมราช มีกลุ่มเป้าหมาย ทั้งหมด จำนวน 168,080 คน ประกอบด้วย เยาวชนที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสม จำนวน 5 คน และเยาวชน ที่ถูกทารุณกรรมทางร่างกาย จิตใจและทางเพศ จำนวน 40 คน

3. สถานการณ์สตรี พบว่า จังหวัดนครศรีธรรมราช มีกลุ่มเป้าหมายทั้งหมดจำนวน 6,427 คน ประกอบด้วย สตรีที่ถูกละเมิดทางเพศ จำนวน 9 คน สตรีที่ถูกทำร้ายร่างกายและจิตใจ จำนวน 194 คน แม่เลี้ยงเดี่ยวฐานะยากจน จำนวน 2,094 คน และสตรีที่ถูกเลิกจ้าง/ตกงาน จำนวน 4,130 คน

4. สถานการณ์ครอบครัว พบว่า จังหวัดนครศรีธรรมราช มีกลุ่มเป้าหมายทั้งหมดจำนวน 382,230 คน ประกอบด้วย ครอบครัวที่จดทะเบียนสมรส จำนวน 4,794 ครอบครัว ครอบครัวหย่าร้าง จำนวน 2,020 ครอบครัว ครอบครัวที่มีคนในครอบครัวกระทำความรุนแรงต่อกัน จำนวน 272 ครอบครัว และครอบครัว ยากจน จำนวน 50,961 ครอบครัว เป็นร้อยละ 18.57 ผู้สูงอายุที่ได้รับเบี้ยยังชีพ จำนวน 246,799 คน ผู้สูงอายุจำแนกตามความสามารถในการทำกิจวัตรประจำวัน (ADL) จำนวน 156,448 คน ผู้สูงอายุที่ต้อง ดำรงชีพด้วยการเร่ร่อน ขอทาน จำนวน 5 คน และผู้สูงอายุที่บริจาคเบี้ยยังชีพ จำนวน 5 คน

5. สถานการณ์คนพิการ พบว่า จังหวัดนครศรีธรรมราช มีจำนวนคนพิการในจังหวัดที่มีบัตรประจำตัว คนพิการ ทั้งหมด 52,854 คน คิดเป็นร้อยละ 3.4 ของจำนวนประชากรทั้งจังหวัด โดยส่วนใหญ่เป็นผู้พิการ ทางการเคลื่อนไหวหรือร่างกาย จำนวน 25,078 คน รองลงมา คือ พิการทางการได้ยินหรือสื่อความหมาย จำนวน 11,088 คน รองลงมา คือ ผู้พิการมากกว่า 1 ประเภท จำนวน 4,547 คน พิการทางการเห็น จำนวน 3,786 คน และพิการทางสติปัญญา จำนวน 3,250 คน โดยพิการออทิสติกมีจำนวนน้อยที่สุด คือ 260 คน ตามลำดับ

6. สถานการณ์ผู้ด้อยโอกาส พบว่า จังหวัดนครศรีธรรมราช มีจำนวนข้อมูลครัวเรือนเปราะบางทั้งสิ้น จำนวน 13,110 ครอบครัว และเป็นครอบครัวที่อยู่อาศัยไม่มั่นคง จำนวน 255 ครอบครัว โดยหาก แบ่งตามระดับครัวเรือนที่มีรายได้น้อยและมีบุคคลที่อยู่ในภาวะพึ่งพิงที่ต้องการได้รับความช่วยเหลือ พบว่า ส่วนใหญ่เป็น ครัวเรือนที่มีรายได้น้อยและมีบุคคลที่อยู่ในภาวะพึ่งพิง 1 – 2 คน มากที่สุด จำนวน 8,548 ครัวเรือน รองลงมา คือ ครัวเรือนที่มีรายได้น้อยและมีบุคคลที่อยู่ในภาวะพึ่งพิงมากกว่า 2 คน จำนวน 4,342 ครัวเรือน และครัวเรือนที่มีรายได้น้อยและมีปัญหาที่อยู่อาศัย จำนวน 220 ครัวเรือน (สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครศรีธรรมราช, 2565)

สถานการณ์ทางสังคมเชิงประเด็นที่สำคัญ

1. สถานการณ์ความรุนแรงในครอบครัว จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า ปี 2564 มีจำนวนความรุนแรงในครอบครัวทั้งสิ้น 39 ครั้ง ผู้ถูกกระทำส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 35 คน และเพศหญิง จำนวน 4 คน โดยผู้ถูกกระทำมีอายุระหว่าง 25 – 60 ปี จำนวน 34 คน

2. สถานการณ์การค้ามนุษย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า ปี 2564 มีการคัดแยกผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ จำนวน 57 ครั้ง และในปี 2564 มีการคัดแยกผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์จำนวน 114 ครั้ง โดยผู้เสียหายส่วนใหญ่จะเป็นชาวพม่ามากที่สุด รองลงมา คือ ชาวกัมพูชา และชาวลาว (สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครศรีธรรมราช, 2565)

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ฮาซันอักริม ดงนะเด็ง (2564, หน้า 548 - 561) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การให้บริการประชาชนของสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดสงขลา ผลการวิจัยพบว่า ด้านกระบวนการให้บริการ สามารถเข้าถึงและตอบสนองความต้องการของประชาชน ระบบการให้บริการชัดเจน ประชาสัมพันธ์ขั้นตอนการให้บริการทางเว็บไซต์ มีความล่าช้าในการให้บริการ และกระบวนการทำงานซ้ำซ้อน ด้านศักยภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากร บุคลากรมีพฤติกรรมการให้บริการเหมาะสม สุภาพ ยิ้มแย้ม กระตือรือร้นและเต็มใจให้บริการ มีความรู้และทักษะการให้คำปรึกษาแนะนำและประสานงาน แต่กรณีเป็นการให้บริการตามนโยบายใหม่ของรัฐบาล บุคลากรยังขาดความรู้ความเข้าใจที่ชัดเจน ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ที่นั่งรอไม่เพียงพอ สถานที่ให้บริการคับแคบ บรรยากาศอึดอัด แต่วัสดุอุปกรณ์ในการปฏิบัติงานของบุคลากรมีความทันสมัยและเหมาะสม งบประมาณจัดสิ่งอำนวยความสะดวกมีความเหมาะสม การบริหารงบประมาณโปร่งใส มีประสิทธิภาพ ตรวจสอบได้ งานวิจัยนี้เสนอแนะว่าควรมีช่องทางให้ประชาชนตรวจสอบสถานะการทำรายการได้ทางเว็บไซต์หรือแอปพลิเคชัน เชื่อมโยงข้อมูลให้สามารถบันทึกในคราวเดียวและนำไปใช้ได้เมื่อต้องการ เตรียมพร้อมบุคลากรให้รับมือนโยบายหรือแนวทางใหม่ในการให้บริการประชาชน บริหารบุคลากรให้เพียงพอต่อการให้บริการ ปรับปรุงสถานที่ให้บริการให้เป็นระเบียบคล่องตัวและมีบรรยากาศที่ดีขึ้น

พศิน สินมา และพระสุทธิสารเมธี (2566, หน้า 1 - 12) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การประยุกต์ใช้หลักพุทธจริยศาสตร์ในงานสังคมสงเคราะห์ ผลการวิจัยพบว่า งานสังคมสงเคราะห์ เป็นการปฏิบัติงานที่ให้ความช่วยเหลือแก่บุคคล ชุมชน และสังคมที่กำลังประสบปัญหาและไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ โดยใช้หลักการ วิธีการ และกระบวนการทางสังคมสงเคราะห์ ตลอดจนแนวคิดและทฤษฎีเป็นเครื่องมือในการอธิบายถึงสภาพปัญหาสังคม พฤติกรรมและความต้องการของมนุษย์ และนักสังคมสงเคราะห์ที่ดีต้องมีจรรยาบรรณเป็นแนวทางในการประพฤติให้ดำรงตนอยู่ในความดีงาม พุทธจริยศาสตร์ เป็นหลักธรรมคำสอนในพระพุทธศาสนาที่ว่าด้วยความประพฤติที่ดีงามซึ่งถูกค้นพบโดยองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการแก้ไขและป้องกันปัญหาในระดับบุคคล ชุมชน และสังคม หลักธรรมที่นำมาประยุกต์ใช้ในงานสังคมสงเคราะห์ คือ สังคหวัตถุ 4 สาราณียธรรม 6 และอคติ 4 การปฏิบัติตามหลักธรรมคำสอนย่อมทำให้มนุษย์ได้รับการพัฒนาทางจิตใจและพุทธจริยศาสตร์ยังมีเกณฑ์การตัดสินที่ชี้ขาดลงไปถึงการกระทำของมนุษย์ การประยุกต์ใช้หลักพุทธจริยศาสตร์ในงานสังคมสงเคราะห์ หลักพุทธจริยศาสตร์มีความจำเป็นและมีความสำคัญต่องานสังคมสงเคราะห์ เพราะนักสังคมสงเคราะห์เป็นผู้ที่มีบทบาท ให้ความช่วยเหลือผู้ใช้บริการและกลุ่มเป้าหมายในระดับบุคคล ชุมชน และสังคม ซึ่งหลักพุทธจริยศาสตร์สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์เพื่อเป็นแนวทางในการให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ใช้บริการที่ประสบปัญหา และนำไปพัฒนาสังคมเพื่อสร้างสวัสดิภาพและความเป็นธรรมให้เกิดขึ้นในสังคม

ธรรมนูญ มูณีเกิด และคณะ (2563, หน้า 18 - 34) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การใช้หลักสาราณียธรรมในการปฏิบัติงานของบุคลากร ในองค์การบริหารส่วนตำบลเสาธง อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช ผลการวิจัยพบว่า 1) การใช้หลักสาราณียธรรมในการปฏิบัติงานของบุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบลเสาธง อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช ในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านเมตตากายกรรม อยู่ในระดับปานกลาง 2) ผลการเปรียบเทียบ การใช้หลักสาราณียธรรมในการปฏิบัติงานของบุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบลเสาธง อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพและรายได้ต่อเดือนต่างกัน พบว่า โดยรวมทั้ง 4 ด้าน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 3) ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางส่งเสริมการใช้หลักสาราณียธรรมในการปฏิบัติงานของบุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบลเสาธง อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช มากที่สุด คือด้านทิฏฐิสามัญญตา ควรมีความสามัคคีปรองดองกัน หากมีความคิดเห็นขัดแย้งกันก็ควรใช้เหตุผล ไม่ใช้อารมณ์และยึดมั่นในความคิดของตนเองมากเกินไป

กัลยกร ลาภเดโช และสุกิจ ชัยมุสิก (2562, หน้า 263 - 274) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การประยุกต์ใช้หลักสาราณียธรรมในการปฏิบัติงานของบุคลากร เทศบาลนครแหลมฉบัง อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี ผลการวิจัยพบว่า

1. บุคลากรเทศบาลนครแหลมฉบัง อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี ที่ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้หลักสาราณียธรรมในการปฏิบัติงานทั้ง 6 ด้าน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด 3 ลำดับ ดังนี้ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ ด้านเมตตามโนกรรมในการปฏิบัติงานด้านโครงสร้างพื้นฐาน รองลงมา ได้แก่ ด้านสีลสามัญญตาในการปฏิบัติงานด้านโครงสร้างพื้นฐาน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ด้านทิฏฐิสามัญญตาในการปฏิบัติงานด้านโครงสร้างพื้นฐาน ตามลำดับ

2. การทดสอบสมมติฐานของการวิจัย พบว่า บุคลากรที่มีเพศ ระดับการศึกษา และรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้หลักสาราณียธรรมในการปฏิบัติงาน โดยรวม 6 ด้าน ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ ส่วนบุคลากรที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้หลักสาราณียธรรมในการปฏิบัติงานโดยรวม 6 ด้าน แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้

3. การสัมภาษณ์แนวทางการประยุกต์ใช้หลักสาราณียธรรมในการปฏิบัติงานของบุคลากร เทศบาลนครแหลมฉบัง อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี เห็นว่า การบริหารราชการแผ่นดินเกี่ยวกับงานด้านโครงสร้างพื้นฐาน ถือเป็นปัจจัยสำคัญยิ่งในการพัฒนาท้องถิ่นในด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคม วัฒนธรรม และความมั่นคงของประเทศ บุคลากรผู้ปฏิบัติงานจะต้องมีความสามัคคีปรองดองกัน มีน้ำใจช่วยเหลืองานซึ่งกันและกันแสดงกิริยามารยาทที่สุภาพต่อกัน สื่อสารกันด้วยวาจาที่ไพเราะ ยึดมั่นในคุณธรรมและจริยธรรม คำนึงถึงวัตถุประสงค์ของงานเป็นหลัก มีความรักความพอใจในองค์กร

ใฝ่ศึกษาเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ มีจิตสาธารณะในการช่วยเหลือผู้อื่น รู้จักบูรณาการงานร่วมกันทุกภาคส่วน มีความซื่อสัตย์สุจริตต่อหน้าที่ ให้ความเคารพกฎ กติกา ข้อบังคับขององค์กร ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นอย่างเสมอภาค พร้อมปฏิบัติงานด้วยความเห็นชอบและสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน สิ่งเหล่านี้จะช่วยส่งเสริมให้การดำเนินงานสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี มีประสิทธิภาพ และสามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างแท้จริง ทั่วถึง และรวดเร็ว

ยอดขวัญ มณีฉาย (2565, หน้า ก) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การพัฒนาชุมชนเข้มแข็งโดยใช้หลักสาราณียธรรม ศึกษาเฉพาะกรณีบ้านไสกรูด ตำบลนาไม้ไผ่ อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช ผลการวิจัยพบว่า

1. หลักการและแนวคิดการพัฒนาชุมชนเข้มแข็งโดยใช้หลักสาราณียธรรม ศึกษาเฉพาะกรณีบ้านไสกรูด ตำบลนาไม้ไผ่ อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า ทุกคนในชุมชนได้ร่วมกันค้นหาและสะท้อนปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน โดยผู้นำและสมาชิกในชุมชนต่างรับรู้ รับทราบ และมีความเข้าใจในปัญหาซึ่งกันและกัน เพื่อนำไปสู่ร่วมกันวางแผนการแก้ไขปัญหาและพัฒนาให้เกิดประโยชน์ต่อชุมชน จึงนำมาดำเนินงานตามแผนที่ได้จัดทำไว้ โดยทุกฝ่ายให้ความร่วมมือ ช่วยเหลือ และสนับสนุน สิ่งต่าง ๆ เพื่อให้คนในชุมชนได้รับประโยชน์มากที่สุดและเกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน โดยมีความร่วมแรงร่วมใจในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาชุมชนให้มีความเข้มแข็ง ซึ่งเกิดจากการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันของชุมชน ทำให้คนในชุมชนได้พัฒนาตนเองทั้งคุณภาพชีวิต ทักษะองค์ความรู้การดำเนินชีวิต ต่อยอดอาชีพสร้างรายได้แบบพออยู่พอกิน และมีคุณธรรมจริยธรรม โดยนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนามาเสริมสร้างจิตใจให้มีศีลธรรมเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ไม่เบียดเบียน และมีจิตสาธารณะ พัฒนาชุมชนอันเป็นบ้านเกิดถิ่นฐานของตนเอง

2. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาชุมชนเข้มแข็งโดยใช้หลักสาราณียธรรม ศึกษาเฉพาะกรณีบ้านไสกรูด ตำบลนาไม้ไผ่ อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช มีดังนี้ ชุมชนควรช่วยเหลือด้วยการส่งเสริมให้คนในชุมชนได้มีทักษะทางอาชีพตามที่ตนเองถนัด เพราะจะทำให้มีรายได้ สามารถพึ่งพาตนเองได้ สร้างความเป็นมิตร โดยการใช้ภาษาที่สื่อสารกับคนในชุมชนที่เข้าใจง่ายไม่เกิดผลกระทบต่อบุคคลใด ๆ รวมถึงสร้างการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับคนในชุมชน ด้วยการทำกิจกรรมร่วมกัน สถาบันทางสังคม ได้แก่ ครอบครัว วัดชุมชน และสถาบันการศึกษา ควรสร้างค่านิยมและปลูกฝังเป็นผู้รู้จักแบ่งปัน ช่วยเหลือ และมีจิตอาสา แก่คนรุ่นใหม่ในชุมชนผ่านกระบวนการปฏิบัติ มีส่วนร่วมในการร่วมออกกฎระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ ของชุมชน โดยร่วมแสดงความคิดเห็น ร่วมกันพิจารณา และสามารถร่วมกันปรับปรุง แก้ไข เพิ่มเติม ให้สอดคล้องกับเหตุการณ์ปัจจุบัน จึงเกิดความยุติธรรมกับทุกฝ่าย และควรเปิดโอกาสให้ทุกคนได้มีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนการพัฒนาชุมชนเข้มแข็ง ได้แก่ การให้ข้อมูลข่าวสาร การรับฟังความคิดเห็น การเกี่ยวข้องกับความร่วมมือในเรื่องต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชุมชน

คุณากร เกื้อด้วง (2566, หน้า 82 - 93) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การอยู่ร่วมกันเพื่อสังคมสันติสุข โดยใช้หลักสาราณียธรรม 6 ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดกระบี่ ผลการวิจัยพบว่า 1) การประยุกต์ใช้สาราณียธรรม 6 ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดกระบี่ พบว่า ค่าเฉลี่ยของด้านทิฏฐิสามัญญตา มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด รองลงมาคือด้านสาธารณโภคีและด้านเมตตามโนกรรม ขณะที่ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่ำที่สุด คือ ด้านเมตตากายกรรม 2) ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการอยู่ร่วมกันเพื่อสังคมสันติสุขโดยใช้หลักสาราณียธรรม 6 ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดกระบี่ พบว่า การสร้างเสริมให้สังคมสันติสุขได้อย่างเป็นรูปธรรมนั้นมีปัจจัยสำคัญของการสร้างเสริมการอยู่ร่วมกันเพื่อสังคมสันติสุขคือ การมีสติแยกแยะพิจารณาปัญหาต่าง ๆ ด้วยปัญญาจะสามารถนำพาสังคมไปสู่สันติสุข ในขณะเดียวกันการแสดงออกทางใจด้วยความเมตตา โดยตั้งจิตปรารถนาดีต่อผู้อื่น เป็นการสร้างสัมพันธภาพที่สามารถมองเห็นได้อย่างเป็นรูปธรรมและทำให้สังคมสันติสุข

อดิศร คงทอง และคณะ (2564, หน้า 69 - 81) ได้ทำการศึกษาเรื่อง หลักสาราณียธรรม: บทสังเคราะห์เพื่อการพัฒนาชุมชน แบบมีส่วนร่วม พบว่า การนำหลักสาราณียธรรมมาใช้ร่วมกับการพัฒนาชุมชนเพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาที่จะช่วยให้เกิดการช่วยเหลือเกื้อกูลกันและเพื่อให้เกิดความระลึกนึกถึงต่อกัน ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความเคารพเชื่อฟังกันและสร้างความสามัคคีอันเป็นพื้นฐานสำคัญของการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน ประกอบด้วย 1) การสร้างความรักและความปรารถนาดีต่อทุก ๆ คนในชุมชน 2) การพูดจาด้วยถ้อยคำที่ไพเราะ พูดจาสุภาพอ่อนโยน พูดจาด้วยความรัก ความเข้าใจและความปรารถนาดีต่อกัน พร้อมทั้งการพูดให้กำลังใจซึ่งกันและกันเพื่อสื่อความหมายถึงการสร้างขวัญกำลังใจต่อคนในชุมชน 3) การมีความคิดเชิงบวก การคิดดี และการคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในลักษณะการคิดอย่างเป็นระบบเพื่อการทำกิจกรรมพัฒนาชุมชนต่าง ๆ และร่วมรับผลประโยชน์จากกิจกรรมที่ทำร่วมกัน 4) การไม่แบ่งแยกหรือไม่แบ่งพรรคแบ่งฝ่าย มีความยุติธรรมและความเสมอภาพให้กับคนในชุมชนทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน 5) การรักษากฎและกติกาที่ตกลงร่วมกันในชุมชน มีความเป็นระเบียบ มีวินัยและมีความมั่นคงปลอดภัยเพื่อการร่วมกันอย่างปกติสุขท่ามกลางพหุวัฒนธรรมหรือความหลากหลาย 6) คนในชุมชนและหน่วยงานทุกภาคส่วนสร้างการมีส่วนร่วมในลักษณะการร่วมกันคิดและทำกิจกรรมอย่างสร้างสรรค์ในการร่วมวางแผนพัฒนาชุมชนด้วยความคิดเห็นที่ตรงกันและปราศจากความขัดแย้ง เพื่อเป้าหมายร่วมคือ ชุมชนมีการพัฒนาอย่างยั่งยืนตามความต้องการได้อย่างมีความสุขและสร้างคุณภาพชีวิตให้กับคนในชุมชน

พระมหานำเกียรติ วิสุทฺโธ (ทองทวี) (2564, หน้า 14 - 24) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การบริหารจัดการชุมชนสร้างสรรค์ตามหลักสาราณียธรรม 6 จากการศึกษาสรุปได้ว่า การบริหารจัดการชุมชนสร้างสรรค์ตามหลักสาราณียธรรม 6 มีสาระสำคัญ ดังนี้ 1) ด้านเมตตากายกรรม เป็นการบริหารจัดการชุมชน ที่คนในชุมชนให้ความสำคัญด้านลดความขัดแย้งในครอบครัวและชุมชนต่อต้านการทารุณกรรมสัตว์ภายในชุมชนร่วมมือร่วมใจมีความสุภาพอ่อนน้อมถ่อมตนต่อกันในชุมชนส่งเสริมและสนับสนุนการจัด

กิจกรรมภายในชุมชนเพื่อเชื่อมความสัมพันธ์อันดีต่อกัน 2) ด้านเมตตาวจีกรรม เป็นการบริหารจัดการชุมชน คนในชุมชนร่วมรณรงค์การใช้วาจาสุภาพต่อกันภายในชุมชนรณรงค์การใช้ภาษาไทยอย่างถูกต้อง แนะนำที่ดีต่อกันด้วยความเป็นมิตร โดยการร่วมมือในการให้ข้อมูลข่าวสารกับหน่วยงานภาครัฐอย่างสุภาพและตามความเป็นจริง 3) ด้านเมตตามโนกรรม เป็นการบริหารจัดการชุมชนที่คน ในชุมชนได้รับบริการจากหน่วยงานของภาครัฐด้วยไมตรีจิตที่ดีเสริมสร้างการผูกมิตรภาพที่ดีต่อกันภายในชุมชนสร้างความสัมพันธ์อันดีในชุมชนอันดีด้วยมิตรภาพ 4) ด้านสาธารณโภคี เป็นการบริหารจัดการชุมชนที่คนในชุมชนช่วยกันดูแลสาธารณูปโภคในชุมชนอย่างดี ได้รับการจัดสรรสาธารณูปโภคอย่างทั่วถึงรู้จักการแบ่งปันการใช้สาธารณูปโภคร่วมกันใช้สอยสาธารณูปโภคได้อย่างเสมอภาคและเท่าเทียมกัน และมีความคุ้มค่า 6) ด้านสีลสามัญญตา เป็นการบริหารจัดการชุมชนที่คนในชุมชนร่วมรณรงค์ความมีน้ำใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ภายในชุมชนคนในชุมชนส่งเสริมการบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์และเข้าวัดทำบุญมีศีลธรรมคุณธรรมและจริยธรรมอันดีงาม สร้างแบบอย่างที่ดีแก่คนในชุมชน 6) ด้านทิฏฐิสามัญญตา เป็นการบริหารจัดการชุมชนที่คนในชุมชนรณรงค์สร้างสามัคคีปรองดองต่อกันภายในชุมชน มีกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมความสามัคคีภายในชุมชน ผู้นำในชุมชนและหน่วยงานภาครับฟังความเห็นของคนในชุมชนอย่างใจกว้างและชอบธรรม

พระมหาวิเศษ กนฺตธมฺโม (2562, หน้า 32 - 38) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การจัดการความขัดแย้งตามหลักสาราณียธรรม จากการศึกษาสรุปได้ว่าสังคมไทยเกิดปัญหาความขัดแย้งหลายประการเนื่องจากมีปัจจัยหลายด้านที่ส่งผลกระทบก่อให้เกิดความขัดแย้ง ปัญหาความขัดแย้งในบ้านเมือง สถานการณ์ความรุนแรงของปัญหาเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ซึ่งมนุษย์เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดความขัดแย้งในสังคม ในการจัดปัญหาความขัดแย้งสามารถนำหลักธรรมที่เหมาะสมสอดคล้องคือ สาราณียธรรม 6 ซึ่งเป็นธรรมแห่งความระลึกถึงกัน ถือว่าเป็นธรรมที่เป็นพลังในการสร้างความสามัคคี ผู้ใดได้ประพฤติจะเกิดความสามัคคีเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันเกื้อกูลกันไม่ทะเลาะวิวาทกันอันจะก่อให้เกิดความรักความสามัคคีกันตลอดไป

อรุณรัตน์ สุวรรณบุรี (2566, หน้า 265 - 280) ได้ทำการศึกษาเรื่อง แนวทางการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนตามหลักสาราณียธรรม 6 ของโรงเรียนบ้านโคกทราย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนนั้นมี 7 ด้าน ประกอบด้วย (1) นโยบายของโรงเรียน (2) ความพร้อมของโรงเรียนและชุมชน (3) ความร่วมมือกันทุกฝ่าย (4) กลไกที่ก่อให้เกิดความร่วมมือ (5) จัดตั้งคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สมาคมผู้ปกครองและครู (6) กำหนดบทบาทหน้าที่ร่วมกันในทิศทางที่พึงประสงค์ และ (7) ดำเนินงานให้เกิดความร่วมมือ 2) แนวทางในการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนตาม หลักสาราณียธรรม 6 มี 7 ด้าน ประกอบด้วย (1) นโยบายของโรงเรียน (2) ความพร้อมของโรงเรียนและชุมชน (3) ความร่วมมือกันทุกฝ่าย (4) กลไกที่ก่อให้เกิดความร่วมมือ (5) จัดตั้งคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สมาคมผู้ปกครองและครู (6) กำหนดบทบาทหน้าที่ร่วมกันในทิศทางที่พึงประสงค์ และ (7) ดำเนินงานให้เกิดความร่วมมือ

โดยในทุกขั้นตอนนั้นได้ดำเนินการร่วมกันโดยใช้หลักสาราณียธรรม 6 3) ผู้ทรงคุณวุฒิได้ตรวจสอบแนวทางในการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนตามหลักสาราณียธรรม 6 พบว่า ในการร่วมสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิได้มีความเห็นตรงกันว่า มีความเหมาะสม มีความเป็นไปได้ และมีความเป็นประโยชน์ ซึ่งสามารถนำไปใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน

พระศราวิน สุรปญฺโญ (ทันชม) และคณะ (2566, หน้า 160 - 177) ได้ทำการศึกษาเรื่องการใช้หลักสาราณียธรรมในการให้บริการสู่ความเป็นเลิศของเทศบาล ตำบลคลองแงะ ตำบลพังลา อำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา ผลการวิจัยพบว่า 1) การใช้หลักสาราณียธรรมในการให้บริการสู่ความเป็นเลิศของเทศบาลตำบลคลองแงะ ทั้ง 6 ด้าน โดยรวม ซึ่งมีค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$ = 3.65) อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากสูงสุดไปหาต่ำสุด พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการให้บริการประชาชนตามหลักทิฏฐิสามัญญตา ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$ = 3.68) อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ด้านการให้บริการประชาชนตามหลักเมตตาวจีกรรม ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$ = 3.66) อยู่ในระดับมาก และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการให้บริการประชาชนตามหลักเมตตากายกรรม ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$ = 3.63) อยู่ในระดับมาก และการให้บริการประชาชนตามหลักสาธารณโภคี ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$ = 3.63) อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ 2) แนวทางการใช้หลักสาราณียธรรมในการให้บริการสู่ความเป็นเลิศของเทศบาลตำบลคลองแงะ เห็นว่า ผู้บริหารควรกระตุ้นให้เจ้าหน้าที่มีความกระตือรือร้น ควรจัดการอบรมด้านกฎหมายให้แก่เจ้าหน้าที่ ควรจัดการอบรมฝึกจิตใจเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการทุกปี ควรเร่งหางบจัดซื้ออุปกรณ์ในการบริการให้มีคุณภาพมากขึ้น อีกทั้งควรมีการวางระเบียบการบริการให้ชัดเจน สุดท้ายควรเปิดช่องทางแสดงความคิดเห็นจากประชาชน

2.6 สรุปกรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สามารถนำมาสร้างกรอบแนวคิดในการวิจัยเรื่อง การใช้หลักสาราณียธรรมในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยได้นำข้อมูลมาจากพระไตรปิฎก (ที.ปา. (ไทย) 11/324/330 - 332) มาสรุปเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยดังนี้

ภาพที่ 2.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 3
วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การใช้หลักสาราณียธรรมในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครศรีธรรมราช” การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงผสมผสาน (Mix Methodology Research) ระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยมีแบบสอบถาม (Questionnaire) และแบบสัมภาษณ์เชิงลึก (Indept - interview) โดยผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้าพระไตรปิฎก หนังสือ ตำรา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยดำเนินการวิจัยตามกระบวนการดังต่อไปนี้

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
3.2 เทคนิควิธีการสุ่มตัวอย่าง
3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3.4 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย
3.5 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล
3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล
3.7 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 การวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ดังต่อไปนี้

1. ประชากร ได้แก่ ได้แก่ อาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 12,684 คน (ระบบทะเบียนอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ, 2567)

2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ อาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 388 คน กำหนดกลุ่มตัวอย่างด้วยตารางสำเร็จรูปของ ทาโร่ ยามาเน่ (Taro Yamane, 1973)

สูตรคำนวณ

$$n = \frac{N}{1+Ne^2}$$

กำหนดให้ n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N = จำนวนประชากรทั้งหมด

e = ขนาดความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ (0.05)

แทนค่า $$n = \frac{12,684}{1+(12,684 \times 0.05^2)}$$

n = 387.77 คน = 388 คน

3.1.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (key informant) กำหนดการเลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ประกอบด้วย พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครศรีธรรมราช ประธานอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครศรีธรรมราช ตัวแทนประธานอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ระดับอำเภอ จำนวน 2 คน ตัวแทนอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จำนวน 2 คน รวม 6 คน

3.2 เทคนิควิธีการสุ่มตัวอย่าง

3.2.1 การวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยมีเทคนิคการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง ดังต่อไปนี้

การสุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ทำการเลือกการสุ่มกลุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple Random Sampling) เป็นการสุ่มสมาชิกทุกหน่วยของประชากรที่มีจำนวนไม่มากนักแต่มีโอกาสถูกเลือกอย่างเท่าเทียมกัน และเป็นอิสระจากกันที่จะ ได้เป็นกลุ่มตัวอย่าง เหมาะสมสำหรับใช้กับประชากรที่มีสภาพคล้ายคลึงกันนั้นคือ อาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครศรีธรรมราช

3.2.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ เป็นการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ในการสุ่มกลุ่มตัวอย่างเชิงคุณภาพ ใช้เทคนิคจากการเลือกแบบมีรายละเอียดดังนี้

ที่	ชื่อ – สกุล	ตำแหน่ง
1	นางสาวนันทิยา เรืองจรูญ	รักษาราชการแทน พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครศรีธรรมราช
2	นางธัญญรัศม์ ชูแก้ว	ประธานอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครศรีธรรมราช
3	นางดวงเดือน จรเอียด	ประธานอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ประจำอำเภอร่อนพิบูลย์
4	นายเจริญ สุดรักษ์	ประธานอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ประจำอำเภอทุ่งสง
5	นางเตือนใจ แสงปลอด	อาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
6	นายเกษม อินทร์แก้ว	อาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ได้สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีลักษณะขั้นตอนการสร้าง และการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ ตามรายละเอียดต่อไปนี้

ลักษณะของเครื่องมือ

3.3.1 การวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยใช้แบบสอบถาม เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งสร้างขึ้นโดยผู้วิจัย จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และเอกสารที่เกี่ยวข้อง ข้อคำถามได้ครอบคลุมถึงวัตถุประสงค์ที่ต้องการศึกษา โดยแบบสอบถาม (Questionnaires) มีลักษณะคำถามแบบปลายปิดและปลายเปิดแบ่งเป็น 2 ตอน และข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งผู้วิจัยได้นำมาเป็นตัวแปรอิสระในการศึกษา ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ ประสบการณ์เป็นอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการใช้หลักสาราณียธรรมในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครศรีธรรมราช แบ่งออกเป็น 6 ด้าน จำนวน 24 ข้อ และข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ดังนี้

1. หลักเมตตากายกรรม (การปฏิบัติการกระทำต่อกันทางกาย) จำนวน 4 ข้อ
2. หลักเมตตาวจีกรรม (การกล่าววาจาสุภาพต่อกัน) จำนวน 4 ข้อ
3. หลักเมตตามโนกรรม (การมีจิตปรารถนาดีต่อกัน) จำนวน 4 ข้อ
4. หลักสาธารณโภคี (การแบ่งปันช่วยเหลือ) จำนวน 4 ข้อ
5. หลักสีลสามัญญตา (การประพฤติที่สุจริตดีงาม) จำนวน 4 ข้อ
6. หลักทิฏฐิสามัญญตา (การเคารพรับฟังความคิดเห็น) จำนวน 4 ข้อ

แบบสอบถามมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับโดยมีเกณฑ์การให้คะแนนตามแนวคิดของลิเคิร์ท ดังนี้

5 คะแนน หมายถึง มีการใช้หลักสาราณียธรรมในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากที่สุด
4 คะแนน หมายถึง มีการใช้หลักสาราณียธรรมในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก
3 คะแนน หมายถึง มีการใช้หลักสาราณียธรรมในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง
2 คะแนน หมายถึง มีการใช้หลักสาราณียธรรมในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับน้อย
1 คะแนน หมายถึง มีการใช้หลักสาราณียธรรมในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3.3.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยใช้แนวคำถามสำหรับการใช้หลักสาราณียธรรมในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยคำถามสำหรับสัมภาษณ์เชิงลึกถูกพัฒนาขึ้นโดยผู้วิจัย ประกอบด้วยประเด็นสำคัญ 3 ส่วน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ตอนที่ 2 แนวทางการส่งเสริมการใช้หลักสาราณียธรรมในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครศรีธรรมราช

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

3.4 การสร้างและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

การสร้างและตรวจคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

3.4.1 การศึกษาค้นคว้าเอกสาร บทความ ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวกับการใช้หลักสาราณียธรรมในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครศรีธรรมราช เพื่อรวบรวมเนื้อหาสาระจากการศึกษาค้นคว้าที่ได้มาดังกล่าวนำมากำหนดเป็นเป็นกรอบให้ตรงกับตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อมูล ในการสร้างแบบสอบถาม แล้วร่างแบบสอบถามที่ใช้ในการศึกษาวิจัย

3.4.2 สร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมขอบเขตการศึกษาวิจัย โดยใช้คำถาม 2 ประเภท คือแบบปลายปิด (Close - ended Question) และแบบปลายเปิด (Open - ended Question) ประกอบกัน ซึ่งเป็นการดัดแปลงเครื่องมือจากแบบสอบถามที่ได้เคยผ่านการตรวจสอบหาค่าความเที่ยงตรง (Validity) และความเชื่อมั่น (Reliability)

3.4.3 นำเครื่องมือที่สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้ว เสนออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์แก้ไขปรับปรุงให้ถูกต้องและชัดเจน เหมาะสม ทั้งเนื้อหาสาระ และการใช้ถ้อยคำสำนวนภาษา แล้วนำมาจัดทำเป็นแบบสอบถาม

3.4.4 นำเครื่องมือที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว เสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของเนื้อหาและความเหมาะสมของคำถาม จำนวน 3 ท่าน

1. พระครูปลัดอธิษฐ์ สุวฑฺโฒ, ดร.
2. ดร.สิทธิพงษ์ สิทธิภัทรประภา
3. นางสาวนันทิยา เรืองจรูญ

เพื่อตรวจสอบหรือปรับปรุงแก้ไขความถูกต้องสมบูรณ์ของเนื้อหา เพื่อให้ได้แบบสอบถามที่มีความตรงตามเนื้อหา และความเหมาะสมของคำถาม

3.4.5 นำแบบสอบถามมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับจุดประสงค์ (Index of item objective congruence หรือ IOC) (ส่งศรี ชมภูวงศ์, 2554, หน้า 197) มีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 0.933

3.4.6 ปรับปรุง แก้ไขเครื่องมือตามที่คณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ประจำบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้ตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของเนื้อหาและความเหมาะสมของคำถาม

3.4.7 นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาคุณภาพของเครื่องมือวิจัยด้านความเชื่อมั่น (Reliability) นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟ่า (Alpha - coefficient) ตามวิธีการของ ครอนบาค (Cronbach) (ส่งศรี ชมภูวงศ์, 2554, หน้า 205) ได้ค่าเท่ากับ .951

3.4.8 นำเครื่องมือที่สมบูรณ์แล้วไปใช้ในการเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยต่อไป

3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยนำเครื่องมือการวิจัย คือ แบบสอบถาม และคำถามสำหรับสัมภาษณ์เชิงลึก ไปเก็บรวบรวมข้อมูล ตามขั้นตอนดังนี้

3.5.1 การวิจัยเชิงปริมาณ

1. ขอรับหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครศรีธรรมราช

2. แจกแบบสอบถามและเก็บรวบรวมแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง

3. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามเพื่อให้ได้ข้อมูลครบถ้วนสมบูรณ์

4. นำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์และประมวลผลผ่านโปรแกรมสำเร็จรูป

3.5.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ

ผู้วิจัยนัดหมายวัน เวลา และสถานที่กับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ และเดินทางไปเก็บข้อมูลตามวัน เวลา ที่นัดหมายไว้ สถานที่ในการสัมภาษณ์เชิงลึก เป็นสถานที่ในแต่ละแดนควบคุมที่ผู้ให้ข้อมูลสำคัญปฏิบัติหน้าที่อยู่ ซึ่งเก็บรวบรวมข้อมูลการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยการจดบันทึกเป็นเอกสารและบันทึกภาพเมื่อได้รับอนุญาต

3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.6.1 การวิจัยเชิงปริมาณ การวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยครั้งนี้ได้ดำเนินการนำข้อมูลมาวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ มีลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. ปัจจัยส่วนบุคคลโดยหาค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) และค่าความถี่ (Frequency)

2. ระดับการใช้หลักสาราณียธรรมในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยหาค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

3. แนวทางการส่งเสริมการใช้หลักสาราณียธรรมในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครศรีธรรมราชโดยนำเสนอในรูปตารางประกอบคำบรรยาย

การวิเคราะห์ข้อมูลการใช้หลักสาราณียธรรมในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยพิจารณาค่าเฉลี่ยของคะแนน ดังนี้ (ชูศรี วงศ์รัตนะ, 2541, หน้า 75)

ค่าเฉลี่ย 4.51 - 5.00 หมายความว่า มีการใช้หลักสาราณียธรรมอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.50 หมายความว่า มีการใช้หลักสาราณียธรรมอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.50 หมายความว่า มีการใช้หลักสาราณียธรรมอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50 หมายความว่า มีการใช้หลักสาราณียธรรมอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.50 หมายความว่า มีการใช้หลักสาราณียธรรมอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3.6.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้วิจัยจะทำการจัดข้อมูล (Data grouping) ตามสาระสำคัญของประเด็นการสนทนาที่กำหนดไว้ จากนั้นจึงทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนาประกอบบริบท

3.7 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

สถิติที่ใช้สำหรับการทำวิจัยในครั้งนี้ได้แก่

สถิติเชิงบรรยาย (Descriptive Statistics) เพื่อใช้สำหรับบรรยายข้อมูลทั่วไป ได้แก่

3.7.1 ร้อยละ (Percentage) (ส่งศรี ชมภูวงศ์, 2554, หน้า 217)

สูตร $P = \frac{X \times 100}{N}$

เมื่อ P = ค่าร้อยละ

X = จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม

N = จำนวนประชากร

3.7.2 ค่าเฉลี่ย $\left(\overline{X}\right)$ (ส่งศรี ชมภูวงศ์, 2554, หน้า 219)

สูตร $\overline{X} = \frac{\sum fx}{n}$

เมื่อ $\overline{X}$ = ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง

f = ความถี่ของคะแนนแต่ละตัว

n = จำนวนข้อมูลของกลุ่มตัวอย่าง

3.7.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) (ส่งศรี ชมภูวงศ์, 2554, หน้า 223)

สูตร $\text{S.D.} = \sqrt{\frac{\sum\left(X - \overline{X}\right)^2}{n-1}}$

เมื่อ **S.D.** = ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

$\overline{X}$ = คะแนนเฉลี่ย

X = คะแนนแต่ละตัว

n = จำนวนข้อมูล

3.7.4 สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือ

1) สถิติที่ใช้ในการหาค่าอำนาจจำแนกของข้อคำถามใช้การหาค่าสหสัมพันธ์รายข้อกับคะแนนรายด้าน (Item Total Correlation : IOC) ซึ่งมีสูตร (ส่งศรี ชมภูวงศ์, 2554, หน้า 197) ดังนี้

$$\text{IOC} = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์

$\sum R$ แทน ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

2) สถิติที่ใช้ในการหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามใช้ในการหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟ่าของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient : **α - Coefficient**) ซึ่งมีสูตร (ส่งศรี ชมภูวงศ์, 2554, หน้า 205) ดังนี้

$$\alpha = \frac{N}{N-1}\left\{\overrightarrow{\leftarrow} 1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2}\right\}$$

เมื่อ α แทน สัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของเครื่องมือวัด

N แทน จำนวนข้อคำถาม

$\sum S_i^2$ แทน ผลรวมของความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ

S_t^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนรวมทั้งฉบับ

บทที่ 4
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง การใช้หลักสาราณียธรรมในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครศรีธรรมราช มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาการใช้หลักสาราณียธรรมในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครศรีธรรมราช และ 2) เพื่อศึกษาแนวทางการส่งเสริมการใช้หลักสาราณียธรรมในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครศรีธรรมราช กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ อาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นการวิจัยเชิงผสานวิธี (Mixed Methods) โดยใช้แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 388 คน มาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปการวิเคราะห์ข้อมูลทางสังคมศาสตร์ นำเสนอในรูปตารางประกอบการบรรยายตามลำดับ ได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 4 ตอน ดังต่อไปนี้

4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล

4.2 ผลการวิเคราะห์การใช้หลักสาราณียธรรมในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครศรีธรรมราช

4.3 ผลการสรุปข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

4.4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ เรื่อง การใช้หลักสาราณียธรรมในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครศรีธรรมราช

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อความสะดวกในการเสนอผลวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยกำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ ดังนี้

$\overline{X}$ หมายถึง คะแนนค่าเฉลี่ย (Mean)

S.D. หมายถึง ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

n หมายถึง จำนวนข้อมูลทั้งหมด

4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 388 คน เมื่อจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยนำมาแจกแจงความถี่และค่าร้อยละ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.1 แสดงจำนวนและร้อยละของปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
1. ชาย	62	15.98
2. หญิง	326	84.02
รวม	**388**	**100.00**
อายุ		
1. 18 - 30 ปี	31	7.99
2. 30 - 39 ปี	32	8.25
3. 40 - 49 ปี	71	18.30
4. 50 - 59 ปี	164	42.27
5. 60 ปีขึ้นไป	90	23.19
รวม	**388**	**100.00**
ระดับการศึกษา		
1. ประถมศึกษา	45	11.60
2. มัธยมศึกษาตอนต้น	66	17.01
3. มัธยมศึกษาตอนปลาย	144	37.11
4. อนุปริญญา/ปวส.	62	15.98
5. ปริญญาตรีขึ้นไป	71	18.30
รวม	**388**	**100.00**

ตารางที่ 4.1 แสดงจำนวนและร้อยละของปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม (ต่อ)

ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
อาชีพ		
1. เกษตรกร/รับจ้าง	154	39.69
2. ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	111	28.61
3. รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	19	4.90
4. พ่อบ้าน/แม่บ้าน	67	17.27
5. นักเรียน/นักศึกษา	31	7.99
6. พนักงานบริษัทเอกชน	6	1.54
รวม	**388**	**100.00**
ประสบการณ์เป็นอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครศรีธรรมราช		
1. น้อยกว่า 1 ปี	41	10.57
2. 1 - 5 ปี	188	48.45
3. 6 - 10 ปี	91	23.45
4. 11 ปีขึ้นไป	68	17.53
โดยรวม	**388**	**100.00**

จากตารางที่ 4.1 พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. เพศ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิง จำนวน 326 คน คิดเป็นร้อยละ 84.02 และเป็นเพศชาย จำนวน 62 คน คิดเป็นร้อยละ 15.98

2. อายุ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่อายุ 50 - 59 ปี จำนวน 164 คน คิดเป็นร้อยละ 42.27 รองลงมาคือ อายุ 60 ปีขึ้นไป จำนวน 90 คน คิดเป็นร้อยละ 23.19 อายุ 40 - 49 ปี จำนวน 71 คน คิดเป็นร้อยละ 18.30 อายุ 30 - 39 ปี จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 8.25 และอายุ 18 - 30 ปี จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 7.99 ตามลำดับ

3. ระดับการศึกษา ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 144 คน คิดเป็นร้อยละ 37.11 รองลงมาคือ ระดับปริญญาตรีขึ้นไป จำนวน 71 คน คิดเป็นร้อยละ 18.30 ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 66 คน คิดเป็นร้อยละ 17.01 ระดับอนุปริญญา/ปวส. จำนวน 62 คน คิดเป็นร้อยละ 15.98 และระดับประถมศึกษา จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 11.60 ตามลำดับ

4. อาชีพ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ ประกอบอาชีพเกษตรกร/รับจ้าง จำนวน 154 คน คิดเป็นร้อยละ 39.69 รองลงมาคือ อาชีพค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว จำนวน 111 คน คิดเป็นร้อยละ 28.61 อาชีพพ่อบ้าน/แม่บ้าน จำนวน 67 คน คิดเป็นร้อยละ 17.27 อาชีพนักเรียน/นักศึกษา จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 7.99 อาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 4.90 และอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 1.54 ตามลำดับ

5. ประสบการณ์เป็นอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครศรีธรรมราช ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีประสบการณ์ในการทำงาน 1-5 ปี จำนวน 188 คน คิดเป็นร้อยละ 48.45 รองลงมาคือ มีประสบการณ์ในการทำงาน 6-10 ปี จำนวน 91 คน คิดเป็นร้อยละ 23.45 มีประสบการณ์ในการทำงาน 11 ปีขึ้นไป จำนวน 68 คน คิดเป็นร้อยละ 17.53 และมีประสบการณ์ในการทำงานน้อยกว่า 1 ปี จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 10.57 ตามลำดับ

4.2 การใช้หลักสาราณียธรรมในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครศรีธรรมราช

การวิเคราะห์การใช้หลักสาราณียธรรมในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยการหาค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลมีดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.2 แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการใช้หลักสาราณียธรรมในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยรวมทุกด้าน

(n = 388)

ข้อ	การใช้หลักสาราณียธรรมในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครศรีธรรมราช	ระดับการใช้		แปลผล
		$\overline{X}$	S.D.	
1.	หลักเมตตากายกรรม (การปฏิบัติการกระทำต่อกันทางกาย)	4.37	0.54	มาก
2.	หลักเมตตาวจีกรรม (การกล่าววาจาสุภาพต่อกัน)	4.24	0.58	มาก
3.	หลักเมตตามโนกรรม (การมีจิตปรารถนาดีต่อกัน)	4.41	0.51	มาก
4.	หลักสาธารณโภคี (การแบ่งปันช่วยเหลือ)	3.66	0.73	มาก
5.	หลักสีลสามัญญตา (การประพฤติที่สุจริตดีงาม)	4.33	0.48	มาก
6.	หลักทิฏฐิสามัญญตา (การเคารพรับฟังความคิดเห็น)	4.18	0.54	มาก
	โดยรวม	**4.20**	**0.47**	**มาก**

จากตารางที่ 4.2 พบว่า การใช้หลักสาราณียธรรมในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยรวมทุกด้าน ซึ่งมีค่าแปลผลโดยรวม ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$ = 4.20, S.D. = 0.47) อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากสูงสุดไปน้อยสุด พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ หลักเมตตามโนกรรม (การมีจิตปรารถนาดีต่อกัน) ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$ = 4.41, S.D. = 0.51) อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ หลักเมตตากายกรรม (การปฏิบัติการกระทำต่อกันทางกาย) ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$ = 4.37, S.D. = 0.54) อยู่ในระดับมาก และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยสุดคือ หลักสาธารณโภคี (การแบ่งปันช่วยเหลือ) ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$ = 3.66, S.D. = 0.73) อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4.3 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการใช้หลักสาราณียธรรมในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครศรีธรรมราช ตามหลักเมตตากายกรรม (การปฏิบัติการกระทำต่อกันทางกาย)

(n = 388)

ข้อ	หลักเมตตากายกรรม (การปฏิบัติการกระทำต่อกันทางกาย)	ระดับการใช้		แปลผล
		$\bar{X}$	S.D.	
1.	ท่านให้ความร่วมมือช่วยเหลือกิจกรรมของสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้วยความเต็มใจ เต็มที่ เพียงใด	4.30	0.68	มาก
2.	ท่านได้ช่วยเหลือผู้ประสบปัญหาทางสังคมที่ได้รับความเดือดร้อนอย่างเต็มใจเพียงใด	4.36	0.65	มาก
3.	ท่านมีความกระตือรือร้นในการมาปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมาย เพียงใด	4.35	0.61	มาก
4.	ท่านแสดงอาการกิริยาสุภาพ เคารพนับถือกันทั้งต่อหน้าและลับหลัง เพียงใด	4.48	0.58	มาก
	โดยรวม	**4.37**	**0.54**	**มาก**

จากตารางที่ 4.3 พบว่า การใช้หลักสาราณียธรรมในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครศรีธรรมราช ตามหลักเมตตากายกรรม (การปฏิบัติการกระทำต่อกันทางกาย) ซึ่งมีค่าแปลผลโดยรวมค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.37, S.D. = 0.54) อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากสูงสุดไปน้อยสุด พบว่า หัวข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ท่านแสดงอาการกิริยาสุภาพ เคารพนับถือกันทั้งต่อหน้าและลับหลัง เพียงใด ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.48, S.D. = 0.58) อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ท่านได้ช่วยเหลือผู้ประสบปัญหาทางสังคมที่ได้รับความเดือดร้อนอย่างเต็มใจเพียงใด ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.36, S.D. = 0.65) อยู่ในระดับมาก และหัวข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยสุดคือ ท่านให้ความร่วมมือช่วยเหลือกิจกรรมของสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้วยความเต็มใจ เต็มที่ เพียงใด ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.30, S.D. = 0.68) อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4.4 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการใช้หลักสาราณียธรรมในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครศรีธรรมราช ตามหลักเมตตาวจีกรรม (การกล่าววาจาสุภาพต่อกัน)

(n = 388)

ข้อ	หลักเมตตาวจีกรรม (การกล่าววาจาสุภาพต่อกัน)	ระดับการใช้		แปลผล
		$\bar{X}$	S.D.	
1.	ท่านได้กล่าวในสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อเพื่อนร่วมงานและผู้ที่ต้องการความช่วยเหลือ เพียงใด	4.32	0.65	มาก
2.	ท่านได้ให้คำแนะนำตักเตือนต่อเพื่อนร่วมงานทั้งต่อหน้าและลับหลังเพียงใด	4.01	0.82	มาก
3.	ท่านใช้วาจาที่สุภาพ ไพเราะ อ่อนหวานกับเพื่อนร่วมงานและผู้ที่ต้องการความช่วยเหลือ เพียงใด	4.37	0.63	มาก
4.	ท่านกล่าวคำยกย่อง ชมเชย เพื่อนร่วมงานทั้งต่อหน้าและลับหลัง เพียงใด	4.25	0.67	มาก
	โดยรวม	**4.24**	**0.58**	**มาก**

จากตารางที่ 4.4 พบว่า การใช้หลักสาราณียธรรมในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครศรีธรรมราช ตามหลักเมตตาวจีกรรม (การกล่าววาจาสุภาพต่อกัน) ซึ่งมีค่าแปลผลโดยรวมค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.24, S.D. = 0.58) อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากสูงสุดไปน้อยสุด พบว่า หัวข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ท่านใช้วาจาที่สุภาพ ไพเราะ อ่อนหวานกับเพื่อนร่วมงานและผู้ที่ต้องการความช่วยเหลือ เพียงใดค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.37, S.D. = 0.63) อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ท่านได้กล่าวในสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อเพื่อนร่วมงานและผู้ที่ต้องการความช่วยเหลือเพียงใด ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.32, S.D. = 0.65) อยู่ในระดับมาก และหัวข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยสุดคือ ท่านได้ให้คำแนะนำตักเตือนต่อเพื่อนร่วมงานทั้งต่อหน้าและลับหลังเพียงใด ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.01, S.D. = 0.82) อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4.5 แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการใช้หลักสาราณียธรรมในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครศรีธรรมราช ตามหลักเมตตามโนกรรม (การมีจิตปรารถนาดีต่อกัน)

(n = 388)

ข้อ	หลักเมตตามโนกรรม (การมีจิตปรารถนาดีต่อกัน)	ระดับการใช้		แปลผล
		$\overline{X}$	S.D.	
1.	ท่านคิดทำในสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อเพื่อนร่วมงานและผู้ที่ต้องการความช่วยเหลือ เพียงใด	4.41	0.55	มาก
2.	ท่านมองเพื่อนร่วมงานและผู้ที่ต้องการความช่วยเหลือในแง่ดี กัลยาณมิตร เพียงใด	4.40	0.57	มาก
3.	ท่านมีความคิดกระตือรือร้นทำงานกับเพื่อนร่วมงานอย่างมีความสุข เพียงใด	4.37	0.60	มาก
4.	ท่านมีความพอใจในการที่จะปฏิบัติงานหน้าที่ให้ดียิ่ง ๆ ขึ้นไป เพียงใด	4.46	0.57	มาก
	โดยรวม	**4.41**	**0.51**	**มาก**

จากตารางที่ 4.5 พบว่า การใช้หลักสาราณียธรรมในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครศรีธรรมราช ตามหลักเมตตามโนกรรม (การมีจิตปรารถนาดีต่อกัน) ซึ่งมีค่าแปลผลโดยรวมค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$ = 4.41, S.D. = 0.51) อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากสูงสุดไปน้อยสุด พบว่า หัวข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ท่านมีความพอใจในการที่จะปฏิบัติงานหน้าที่ให้ดียิ่ง ๆ ขึ้นไป เพียงใด ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$ = 4.46, S.D. = 0.57) อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ท่านคิดทำในสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อเพื่อนร่วมงานและผู้ที่ต้องการความช่วยเหลือ เพียงใด ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$ = 4.41, S.D. = 0.55) อยู่ในระดับมาก และหัวข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยสุดคือ ท่านมีความคิดกระตือรือร้นทำงานกับเพื่อนร่วมงานอย่างมีความสุข เพียงใด ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$ = 4.37, S.D. = 0.60) อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4.6 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการใช้หลักสาราณียธรรมในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครศรีธรรมราช ตามหลักสาธารณโภคี (การแบ่งปันช่วยเหลือ)

(n = 388)

ข้อ	หลักสาธารณโภคี (การแบ่งปันช่วยเหลือ)	ระดับการใช้		แปลผล
		$\bar{X}$	S.D.	
1.	ท่านบริจาคทรัพย์ส่วนตัวเพื่อสาธารณประโยชน์ เพียงใด	3.58	0.81	มาก
2.	ท่านได้บริจาคทรัพย์ส่วนตัวเพื่อช่วยเหลือผู้อื่นที่ได้รับความเดือนร้อน เพียงใด	3.58	0.84	มาก
3.	ท่านได้รับการจัดสรรสวัสดิการหรืออื่น ๆ ตามความเหมาะสมเมื่อทำงานล่วงเวลา เพียงใด	3.50	0.95	ปานกลาง
4.	ท่านได้แสดงความคิดเห็นต่อการช่วยเหลือผู้ได้รับความเดือดร้อนเพียงใด	3.97	0.84	มาก
	โดยรวม	**3.66**	**0.73**	**มาก**

จากตารางที่ 4.6 พบว่า การใช้หลักสาราณียธรรมในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครศรีธรรมราช ตามหลักสาธารณโภคี (การแบ่งปันช่วยเหลือ) ซึ่งมีค่าแปลผลโดยรวมค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 3.66, S.D. = 0.73) อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากสูงสุดไปน้อยสุด พบว่า หัวข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ท่านได้แสดงความคิดเห็นต่อการช่วยเหลือผู้ได้รับความเดือดร้อนเพียงใด ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 3.97, S.D. = 0.84) อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ท่านบริจาคทรัพย์ส่วนตัวเพื่อสาธารณประโยชน์ เพียงใด ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 3.58, S.D. = 0.81) และท่านได้บริจาคทรัพย์ส่วนตัวเพื่อช่วยเหลือผู้อื่นที่ได้รับความเดือนร้อน เพียงใด ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 3.58, S.D. = 0.84) อยู่ในระดับมาก และหัวข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยสุดคือ ท่านได้รับการจัดสรรสวัสดิการหรืออื่น ๆ ตามความเหมาะสมเมื่อทำงานล่วงเวลา เพียงใด ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 3.50, S.D. = 0.95) อยู่ในระดับปานกลาง

ตารางที่ 4.7 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการใช้หลักสาราณียธรรมในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครศรีธรรมราช ตามหลักสีลสามัญญตา (การประพฤติที่สุจริตดีงาม)

(n = 388)

ข้อ	หลักสีลสามัญญตา (การประพฤติที่สุจริตดีงาม)	ระดับการใช้		แปลผล
		$\bar{X}$	S.D.	
1.	ท่านมีความประพฤติสุจริตต่อหน้าที่ที่ตนเองรับผิดชอบเพียงใด	4.50	0.60	มาก
2.	ท่านมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมกับเพื่อน อพม. เพียงใด	4.19	0.63	มาก
3.	ท่านมีความเคารพกฎเกณฑ์กติกาตามที่องค์กรกำหนดเพียงใด	4.39	0.60	มาก
4.	หากท่านถูกตำหนิในการปฏิบัติหน้าที่ ก็ยินดีปรับปรุงตนเองและยังปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มกำลังความสามารถเพียงใด	4.25	0.62	มาก
	โดยรวม	4.33	0.48	มาก

จากตารางที่ 4.7 พบว่า การใช้หลักสาราณียธรรมในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครศรีธรรมราช ตามหลักสีลสามัญญตา (การประพฤติที่สุจริตดีงาม) ซึ่งมีค่าแปลผลโดยรวมค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.33, S.D. = 0.48) อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากสูงสุดไปน้อยสุด พบว่า หัวข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ท่านมีความประพฤติสุจริตต่อหน้าที่ที่ตนเองรับผิดชอบ เพียงใด ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.50, S.D. = 0.60) อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ท่านมีความเคารพกฎเกณฑ์กติกาตามที่องค์กรกำหนด เพียงใด ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.39, S.D. = 0.60) อยู่ในระดับมาก และหัวข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยสุดคือ ท่านมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมกับเพื่อน อพม. เพียงใด ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.19, S.D. = 0.63) อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4.8 แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการใช้หลักสาราณียธรรมในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครศรีธรรมราช ตามหลักทิฏฐิสามัญญตา (การเคารพรับฟังความคิดเห็น)

(n = 388)

ข้อ	หลักทิฏฐิสามัญญตา (การเคารพรับฟังความคิดเห็น)	ระดับการใช้		แปลผล
		$\overline{X}$	S.D.	
1.	ท่านเต็มใจรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นที่แตกต่างจากความคิดเห็นของตนเพียงใด	4.26	0.61	มาก
2.	ท่านให้โอกาสแก่ผู้อื่นได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานอย่างอิสระ เพียงใด	4.34	0.60	มาก
3.	เมื่อมีความขัดแย้งในหมู่ขณะ ท่านได้ร่วมกันหารือกับเพื่อนร่วมงานเพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น เพียงใด	4.04	0.69	มาก
4.	ก่อนการปฏิบัติงานทุกครั้ง ท่านจะเข้าร่วมประชุมและวางแผนการทำงานร่วมกันอยู่เสมอ เพียงใด	4.08	0.71	มาก
	โดยรวม	**4.18**	**0.54**	**มาก**

จากตารางที่ 4.8 พบว่า การใช้หลักสาราณียธรรมในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครศรีธรรมราช ตามหลักทิฏฐิสามัญญตา (การเคารพรับฟังความคิดเห็น) ซึ่งมีค่าแปลผลโดยรวมค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$ = 4.18, S.D. = 0.54) อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากสูงสุดไปน้อยสุด พบว่า หัวข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ท่านให้โอกาสแก่ผู้อื่นได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานอย่างอิสระ เพียงใด ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$ = 4.34, S.D. = 0.60) อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ท่านเต็มใจรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นที่แตกต่าง จากความคิดเห็นของตนเพียงใด ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$ = 4.26, S.D. = 0.61) อยู่ในระดับมาก และหัวข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยสุดคือ เมื่อมีความขัดแย้งในหมู่ขณะ ท่านได้ร่วมกันหารือกับเพื่อนร่วมงานเพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น เพียงใด ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$ = 4.04, S.D. = 0.69) อยู่ในระดับมาก

4.3 ผลการสรุปข้อเสนอแนะเพิ่มเติมจากอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครศรีธรรมราช

การสรุปข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการใช้หลักสาราณียธรรมในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครศรีธรรมราช มีดังต่อไปนี้

1. ควรมีการส่งเสริมกิจกรรมเพื่อให้สุขภาพกายของอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครศรีธรรมราชมีความแข็งแรง พร้อมที่จะลงพื้นที่ให้ความช่วยเหลือประชาชนในพื้นที่ต่าง ๆ รวมทั้งมีการตรวจสุขภาพประจำปี อย่างต่อเนื่อง

2. ควรมีการสร้างแรงจูงใจในการทำงานให้กับอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครศรีธรรมราช เช่น การยกย่องชื่นชม อพม.ที่มีความคิดสร้างสรรค์ในการปฏิบัติงานหรือ อพม. ที่มีการทำงานมีคุณภาพดี ด้วยการทำเกียรติบัตรมอบให้ในวาระสำคัญ

3. ต้องการให้มีการอบรมเพิ่มเติมเกี่ยวกับความรู้ที่ใช้ในการปฏิบัติงาน เช่น การพูดหรือการให้คำปรึกษาที่ดี เป็นต้น

4. ต้องการให้มีการจัดเป็นค่ายคุณธรรมจริยธรรมให้แก่ อพม. เพื่อจะได้มีการนำหลักธรรมต่าง ๆ ในพุทธศาสนามาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น รวมทั้งให้มีความเข้าใจเพื่อนมนุษย์มากขึ้น

5. ควรสร้างความรู้ความเข้าใจให้แก่ผู้นำท้องถิ่น ผู้นำท้องที่ ในระดับตำบลให้เข้าใจลักษณะการปฏิบัติงานของ อพม. เพราะที่ผ่านมาไม่ได้รับการช่วยเหลือหรือการมีส่วนร่วมในระดับตำบลหรือท้องถิ่นมากเท่าที่ควร

4.4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ เรื่อง การใช้หลักสาราณียธรรมในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครศรีธรรมราช

ผู้วิจัยได้ไปสัมภาษณ์กับผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 6 ท่าน ในประเด็นความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้หลักสาราณียธรรมในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยใช้วิธีการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนาแล้วบรรยาย (Descriptive) ให้เหตุผลสรุปประเด็นใน 6 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านหลักเมตตากายกรรม 2) หลักเมตตาวจีกรรม 3) ด้านหลักเมตตามโนกรรม 4) ด้านหลักสาธารณโภคี 5) ด้านหลักสีลสามัญญตา และ 6) ด้านหลักทิฏฐิสามัญญตา ดังนี้

4.4.1 รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิผู้ให้สัมภาษณ์ 6 ท่าน ดังนี้

1) นางสาวนันทิยา เรืองจรูญ	รักษาราชการแทน พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครศรีธรรมราช
2) นางธัญญรัศม์ ชูแก้ว	ประธานอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช
3) นางดวงเดือน จรเอียด	ประธานอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ประจำอำเภอร่อนพิบูลย์
4) นายเจริญ สุดรักษ์	ประธานอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ประจำอำเภอทุ่งสง
5) นางเตือนใจ แสงปลอด	เลขานุการอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เขตเทศบาลนครนครศรีธรรมราช
6) นายเกษม อินทร์แก้ว	รองประธานอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ อำเภอร่อนพิบูลย์

4.4.2 ผลการสัมภาษณ์สรุปได้ดังนี้

แนวทางการส่งเสริมการใช้หลักสาราณียธรรมในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครศรีธรรมราช

1) ตามทัศนคติของท่านแนวทางการส่งเสริมการใช้หลักสาราณียธรรมในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านหลักเมตตากายกรรม (การปฏิบัติการกระทำต่อกันทางกาย) ควรเป็นอย่างไร

1. นางสาวนันทิยา เรืองจรูญ ได้แสดงทัศนคติด้านหลักเมตตากายกรรมว่า “การเกื้อกูลส่งเสริม และช่วยเหลือกันในการทำงานช่วยผู้ประสบปัญหาทางสังคม เพื่อให้ผู้ที่ตกทุกข์ได้ยากพ้นจากปัญหาที่เผชิญอยู่ มีน้ำใจ เอื้อเฟื้อต่อกัน” สัมภาษณ์วันที่ 23 มีนาคม 2567

2. นางธัญญรัศม์ ชูแก้ว ได้แสดงทัศนคติด้านหลักเมตตากายกรรมว่า “ถ้าเป็น อพม. การทำงานเป็นทีม ช่วยเหลือกัน พูดจาปรึกษาหารือ ไม่ขัดแย้งการทำงานกัน การสำรวจเคส เพื่อช่วยเหลือต้องอ่อนน้อมถ่อมตน ให้ผู้ประสบปัญหาผ่อนคลาย” สัมภาษณ์วันที่ 23 มีนาคม 2567

3. นางดวงเดือน จรเอียด ได้แสดงทัศนคติด้านหลักเมตตากายกรรมว่า “อพม. ควรลงไปเยี่ยมผู้ป่วย ผู้เปราะบาง ผู้ที่ประสบปัญหาทางสังคม ช่วยสนับสนุน ถุงยังชีพ สิ่งของเครื่องใช้ที่จำเป็นตามความเหมาะสม ด้วยความสุภาพ อ่อนน้อม เห็นอกเห็นใจกับทุกคนที่ประสบปัญหา” สัมภาษณ์วันที่ 24 มีนาคม 2567

4. นายเจริญ สุดรักษ์ ได้แสดงทัศนคติด้านหลักเมตตากายกรรมว่า “พบผู้ประสบทางการเป็นอยู่ เข้าช่วยเหลือตามความจริง สอบเคส และถ่ายรูปส่งหน่วยงานเพื่อให้ความช่วยเหลือถ้าพิการขอสิทธิ์คนพิการให้ ตามความเหมาะสม” สัมภาษณ์วันที่ 23 มีนาคม 2567

5. นางเตือนใจ แสงปลอด ได้แสดงทัศนคติด้านหลักเมตตากายกรรมว่า “ให้ความช่วยเหลือทางด้านอาชีพ, วัดความดัน, อาสาพาผู้สูงอายุไปโรงพยาบาล” สัมภาษณ์วันที่ 23 มีนาคม 2567

6. นายเกษม อินทร์แก้ว ได้แสดงทัศนคติด้านหลักเมตตากายกรรมว่า “ทางด้านสัมผัสจับต้อง ด้วยการไหว้ การจับมือ อ่อนไหว นิ่มนวลเหมือนกับคำพูด” สัมภาษณ์วันที่ 24 มีนาคม 2567

สรุปได้ว่า แนวทางการส่งเสริมการใช้หลักสาราณียธรรมในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านหลักเมตตากายกรรม (การปฏิบัติการกระทำต่อกันทางกาย) คือ การกระทำทางกายที่ประกอบด้วยเมตตา เช่น การช่วยเหลือทั้งทางด้านการกระทำ และทางด้านสิ่งของ การกระทำการใด ๆ ด้วยความสุภาพ เห็นอกเห็นใจกัน มีความเอื้อเฟื้อการไม่รังแกทำร้ายผู้อื่น และการอดทนต่อกัน

2) ตามทัศนคติของท่านแนวทางการส่งเสริมการใช้หลักสาราณียธรรมในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านหลักเมตตาวจีกรรม (การกล่าววาจาสุภาพต่อกัน) ควรเป็นอย่างไร

1. นางสาวนันทิยา เรืองจรูญ ได้แสดงทัศนคติด้านหลักเมตตาวจีกรรมว่า “สนับสนุนกิจกรรมที่ทำให้เขาได้เรียนรู้ซึ่งกันและกัน เพื่อเป็นเครือข่ายส่งต่อข้อมูล และแนวทางในการทำงานให้คำแนะนำ สอนงาน ให้คำปรึกษากัน ได้เป็นอย่างดี ทั้งในเรื่องงานและด้านอื่น ๆ” สัมภาษณ์วันที่ 23 มีนาคม 2567

2. นางธัญญรัศม์ ชูแก้ว ได้แสดงทัศนคติด้านหลักเมตตาวจีกรรมว่า “ในเรื่องการทำงานกับผู้ประสบปัญหา การพูดคุยให้กำลังใจ ไม่ซ้ำเติมในสิ่งที่เขาประสบปัญหา ไม่พูดจะโกหกปลอบใจ แนะนำการดำรงตนให้สอดคล้องในเรื่องการแก้ปัญหา พร้อมที่จะรับได้ในทุกสถานการณ์” สัมภาษณ์วันที่ 23 มีนาคม 2567

3. นางดวงเดือน จรเอียด ได้แสดงทัศนคติด้านหลักเมตตาวจีกรรมว่า “อพม. จะลงพื้นที่ไปเยี่ยมเคสที่มีปัญหา เพื่อให้กำลังใจในยามที่เขาได้รับความทุกข์ ความผิดหวังในชีวิต ปลุกใจให้เขาสู้ต่อปัญหาในชีวิตต่อไป เราต้องไม่ซ้ำเติมเขา บอกให้เขาคิดดีทำดีมองโลกในแง่ดี แง่บวกต่อไป” สัมภาษณ์วันที่ 24 มีนาคม 2567

4. นายเจริญ สุดรักษ์ ได้แสดงทัศนคติด้านหลักเมตตาวจีกรรมว่า “พูดดี ปลอบใจคนที่ตกทุกข์ หาทางออกให้ตามความต้องการที่เห็นสมควร ไม่พูดในทางที่ไม่ดี” สัมภาษณ์วันที่ 23 มีนาคม 2567

5. นางเตือนใจ แสงปลอด ได้แสดงทัศนคติด้านหลักเมตตาวจีกรรมว่า “ให้กำลังใจในการดำรงชีพ, ประชาสัมพันธ์ให้เพื่อน ๆ อพม. รับรู้ข่าวสาร และสิทธิต่าง ๆ ไปเผยแพร่” สัมภาษณ์วันที่ 23 มีนาคม 2567

6. นายเกษม อินทร์แก้ว ได้แสดงทัศนคติด้านหลักเมตตาวจีกรรมว่า “การพูดจาด้วยความสุภาพ พูดให้เห็นหลักการว่าเราจะให้เกิดความจริงใจ ในการปฏิบัติการให้กับกลุ่มลำบาก ยากจน” สัมภาษณ์วันที่ 24 มีนาคม 2567

สรุปได้ว่า แนวทางการส่งเสริมการใช้หลักสาราณียธรรมในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านหลักเมตตาวจีกรรม (การกล่าววาจาสุภาพต่อกัน) คือ การมีวาจาที่ดี สุภาพ อ่อนหวาน มีปิยวาจา พูดจามีเหตุผล ไม่พูดให้ร้ายคนอื่นหรือพูดให้ผู้อื่นเจ็บช้ำน้ำใจ เดือดร้อนใจ คือ พูดแต่สิ่งที่ดี มีเมตตาต่อกัน และให้กำลังใจกัน

3) ตามทัศนคติของท่านแนวทางการส่งเสริมการใช้หลักสาราณียธรรมในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านหลักเมตตามโนกรรม (การมีจิตปรารถนาดีต่อกัน) ควรเป็นอย่างไร

1. นางสาวนันทิยา เรืองจรูญ ได้แสดงทัศนคติด้านหลักเมตตามโนกรรมว่า “ส่งเสริมกระบวนการและกิจกรรม หรือเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของเครือข่ายกัน สร้างเจตคติที่ดีในการมองผู้ประสบปัญหาทางสังคม และเพื่อนร่วมงาน เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อกัน” สัมภาษณ์วันที่ 23 มีนาคม 2567

2. นางธัญญรัศม์ ชูแก้ว ได้แสดงทัศนคติด้านหลักเมตตามโนกรรมว่า “การทำงานของ อพม. ต้องมาจากใจจิตใจที่ดี บริสุทธิ์ใจ ไม่หวังผลประโยชน์ มีจิตอาสาพร้อมช่วยเหลือ โดยใช้ความเมตตา กรุณา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ แก่ผู้ตกทุกข์ได้ยาก” สัมภาษณ์วันที่ 23 มีนาคม 2567

3. นางดวงเดือน จรเอียด ได้แสดงทัศนคติด้านหลักเมตตามโนกรรมว่า “อพม. ต้องใช้หลักธรรมในการคิดดี ทำดีต่อผู้อื่น หวังดีไม่อิจฉาผู้อื่น มองโลกในแง่ดี ไม่พยายามโกรธแค้นผู้อื่น เราต้องปลงให้ได้ ต้องให้โอกาสคนอื่น รู้แพ้รู้ชนะรู้อภัย เป็นสิ่งดียั่งยืนตลอดไป” สัมภาษณ์วันที่ 24 มีนาคม 2567

4. นายเจริญ สุดรักษ์ ได้แสดงทัศนคติด้านหลักเมตตามโนกรรมว่า “คิดดี ทำดี มองโลกในแง่ดี ตลอดคิดบวก มองโลกทางสร้างสรรค์เป็นหลัก” สัมภาษณ์วันที่ 23 มีนาคม 2567

5. นางเตือนใจ แสงปลอด ได้แสดงทัศนคติด้านหลักเมตตามโนกรรมว่า “ยินดีกับเพื่อนร่วมงานที่ประสบความสำเร็จในการทำงาน, สนับสนุนคนรุ่นใหม่มาเป็น อพม.” สัมภาษณ์วันที่ 23 มีนาคม 2567

6. นายเกษม อินทร์แก้ว ได้แสดงทัศนคติด้านหลักเมตตามโนกรรมว่า “การมีหลักว่าเรามีหลักเมตตาต่อกัน กับผู้รับด้วยจิตใจที่มีหลักธรรม คู่กัน กาย วาจา ใจ ให้เกิดมิตรภาพ” สัมภาษณ์วันที่ 24 มีนาคม 2567

สรุปได้ว่า แนวทางการส่งเสริมการใช้หลักสาราณียธรรมในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านหลักเมตตามโนกรรม (การมีจิตปรารถนาดีต่อกัน) คือ ความคิดที่ประกอบด้วยเมตตาทั้งต่อหน้าและลับหลัง เป็นการคิดดีต่อกัน ปรารถนาดี ไม่คิดอิจฉาริษยา หรือไม่คิดมุ่งร้ายพยาบาท หากทุกคนคิดแล้วปฏิบัติเหมือนกัน ความสามัคคีก็จะเกิดขึ้นในสังคม

4) ตามทัศนคติของท่านแนวทางการส่งเสริมการใช้หลักสาราณียธรรมในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านหลักสาธารณโภคี (การแบ่งปันช่วยเหลือ) ควรเป็นอย่างไร

1. นางสาวนันทิยา เรืองจรูญ ได้แสดงทัศนคติด้านหลักสาธารณโภคีว่า “ทำให้อาสาสมัครได้รู้จักถึงการแบ่งปัน ช่วยเหลือกันโดยไม่เห็นแก่ตัว รู้จักเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อเพื่อนมนุษย์ ทั้งเพื่อนร่วมงานและเคสที่เป็นผู้ประสบปัญหาทางสังคม” สัมภาษณ์วันที่ 23 มีนาคม 2567

2. นางธัญญรัศม์ ชูแก้ว ได้แสดงทัศนคติด้านหลักสาธารณโภคีว่า “การทำงานของ อพม. ในการช่วยเหลือสังคม ช่วยเหลือคน ไม่ดูถูกเหยียดหยาม ติดดิน รับได้ทุกสถานการณ์ ไม่เอารัดเอาเปรียบกับคนที่ด้อยกว่า ที่ทางสังคม ทางฐานะ ต้องมีความเสมอภาคกัน ในการช่วยเหลือไม่แบ่งชนชั้นวรรณะ” สัมภาษณ์วันที่ 23 มีนาคม 2567

3. นางดวงเดือน จรเอียด ได้แสดงทัศนคติด้านหลักสาธารณโภคีว่า “อพม. ควรมีจิตใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อผู้อื่น รู้จักช่วยเหลือแบ่งปันสิ่งของ เป็นผู้ให้สูง เช่น ลงพื้นที่ออกเยี่ยมเคสด้วยการแบ่งปันมอบถุงยังชีพ ช่วยเหลือผู้เดือดร้อนที่กำลังตกทุกข์ได้ยาก ลงสำรวจให้ความอนุเคราะห์เป็นเงินและสิ่งของ ตามความจำเป็นเหมาะสม” สัมภาษณ์วันที่ 24 มีนาคม 2567

4. นายเจริญ สุดรักษ์ ได้แสดงทัศนคติด้านหลักสาธารณโภคีว่า “การช่วยเหลือแบ่งปันให้คนรอบกายในชุมชน และสังคมอย่างทั่วถึง ไม่แบ่งแยก โดยเฉพาะผู้ด้อยโอกาสทางสังคม ต้องดูแลเป็นพิเศษ” สัมภาษณ์วันที่ 23 มีนาคม 2567

5. นางเตือนใจ แสงปลอด ได้แสดงทัศนคติด้านหลักสาธารณโภคีว่า “แบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบแก่เพื่อสมาชิก, ไม่เอาสิ่งของที่เขาบริจาคมาเป็นของตนเอง หรือให้พวกพ้องของตน” สัมภาษณ์วันที่ 23 มีนาคม 2567

6. นายเกษม อินทร์แก้ว ได้แสดงทัศนคติด้านหลักสาธารณโภคีว่า “หลักการแบ่งปันต้องอยู่ในหลักเกณฑ์ และเหตุผล ถ้าเราแบ่งเฉลี่ยกัน จะเกิดความสละกันทั่วถึง” สัมภาษณ์วันที่ 24 มีนาคม 2567

สรุปได้ว่า แนวทางการส่งเสริมการใช้หลักสาราณียธรรมในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านหลักสาธารณโภคี (การแบ่งปันช่วยเหลือ) คือ การรู้จักแบ่งปัน มีจิตอาสา มีจิตสาธารณะ มีการแบ่งให้กันและกันตามโอกาสอันควร ให้โอกาส ให้อภัย ให้ความรู้ ไม่ปล่อยให้ใครเดือดร้อนช่วยเหลือกันเพื่อแสดงความรักความหวังดีของผู้อื่นที่อยู่ในสังคมเดียวกัน

5) ตามทัศนคติของท่านแนวทางการส่งเสริมการใช้หลักสาราณียธรรมในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านหลักสีลสามัญญตา (การประพฤติที่สุจริตดีงาม) ควรเป็นอย่างไร

1. นางสาวนันทิยา เรืองจรูญ ได้แสดงทัศนคติด้านหลักสีลสามัญญตาว่า “เคารพในสิทธิ์ซึ่งกันและกัน ไม่เบียดเบียน ไม่อคติ มองทุกสิ่งด้วยความเป็นธรรม” สัมภาษณ์วันที่ 23 มีนาคม 2567

2. นางธัญญรัศม์ ชูแก้ว ได้แสดงทัศนคติด้านหลักสีลสามัญญตาว่า “การทำงานทุกอย่างต้องมีทีมงาน มีกฎระเบียบข้อบังคับ ข้อบังคับที่สามารถปฏิบัติได้โดยไม่ผิดกฎหมาย เมื่อมีกฎระเบียบข้อบังคับต้องปฏิบัติงานให้เป็นไปตามระเบียบ” สัมภาษณ์วันที่ 23 มีนาคม 2567

3. นางดวงเดือน จรเอียด ได้แสดงทัศนคติด้านหลักสีลสามัญญตาว่า “อพม. ต้องมีจิตใจดี ประพฤติดี มีความซื่อสัตย์ ไม่เป็นนักเลงหัวไม้ มีอิสระเสรีภาพในการทำงานด้านความคิด ต้องปฏิบัติตนให้มีระเบียบวินัย ตามกฎระเบียบของกฎหมาย กฎชุมชน ระเบียบข้อบังคับของกลุ่มอยู่อย่างมีเหตุผล” สัมภาษณ์วันที่ 24 มีนาคม 2567

4. นายเจริญ สุดรักษ์ ได้แสดงทัศนคติด้านหลักสีลสามัญญตาว่า “ข้อดี สามารถช่วยเหลือคนรอบข้าง และเข้าใจ เข้าถึง คนทุกหมู่เหล่า ไม่คิดจะเอาผลประโยชน์ใส่ตัว” สัมภาษณ์วันที่ 23 มีนาคม 2567

5. นางเตือนใจ แสงปลอด ได้แสดงทัศนคติด้านหลักสีลสามัญญตาว่า “ปฏิบัติตนต่อหน่วยงานอย่างเคร่งครัด, รักษากฎ ระเบียบ วินัย ของเสียงส่วนใหญ่” สัมภาษณ์วันที่ 23 มีนาคม 2567

6. นายเกษม อินทร์แก้ว ได้แสดงทัศนคติด้านหลักสีลสามัญญตาว่า “หลักการสุจริตเหมือนกับการซื่อตรง และความถูกต้อง ตามข้อมูล และเหตุผล ประกอบเอกสารภาพประกอบ” สัมภาษณ์วันที่ 24 มีนาคม 2567

สรุปได้ว่า แนวทางการส่งเสริมการใช้หลักสาราณียธรรมในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านหลักสีลสามัญญตา (การประพฤติที่สุจริตดีงาม) คือ ความรักใคร่สามัคคี รักษาศีลหรือกฎกติกาของหมู่คณะ อย่างเคร่งครัด เหมาะสมตามสถานะของตน ประพฤติสุจริต ปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของหมู่คณะไม่เอารัดเอาเปรียบผู้อื่น

6) ตามทัศนคติของท่านแนวทางการส่งเสริมการใช้หลักสาราณียธรรมในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านหลักทิฏฐิสามัญญตา (การเคารพรับฟังความคิดเห็น) ควรเป็นอย่างไร

1. นางสาวนันทิยา เรืองจรูญ ได้แสดงทัศนคติด้านหลักทิฏฐิสามัญญตาว่า “ยึดหลักประโยชน์ส่วนรวม ไม่เห็นแก่ประโยคส่วนตน ยอมรับฟังความคิดเห็นผู้อื่นโดยไม่มีอคติ” สัมภาษณ์วันที่ 23 มีนาคม 2567

2. นางธัญญรัศม์ ชูแก้ว ได้แสดงทัศนคติด้านหลักทิฏฐิสามัญญตาว่า “การทำงานเป็นทีม เป็นสิ่งที่ดีที่สุด ในการเป็นผู้นำทีม ต้องพยายามปรับทัศนคติมองโลกในแง่ดี ปรับปรุงข้อบกพร่อง ชี้แนะแนวทางให้กับทีมงานแบบบัวไม่ให้ช้ำน้ำไม่ให้ขุ่น และต้องยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นเสมอ อย่าเอาความคิดตัวเองเป็นใหญ่” สัมภาษณ์วันที่ 23 มีนาคม 2567

3. นางดวงเดือน จรเอียด ได้แสดงทัศนคติด้านหลักทิฏฐิสามัญญตาว่า “อพม. ต้องใช้เหตุใช้ผลในการตัดสินใจ การทำงานการอยู่ร่วมกันต้องเคารพสิทธิ์ของผู้อื่น ต้องยอมรับฟังความคิดเห็นของสมาชิก และของผู้อื่นที่เราอยู่ร่วมกัน ไม่ยึดความคิดของตนเองเป็นใหญ่ อยู่กันด้วยความรักสามัคคีจะทำให้สังคมมีความสุขตลอดไป” สัมภาษณ์วันที่ 24 มีนาคม 2567

4. นายเจริญ สุดรักษ์ ได้แสดงทัศนคติด้านหลักทิฏฐิสามัญญตาว่า “การได้รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น สามารถมาปรับใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดในชุมชน และสังคมอย่างยั่งยืน” สัมภาษณ์วันที่ 23 มีนาคม 2567

5. นางเตือนใจ แสงปลอด ได้แสดงทัศนคติด้านหลักทิฏฐิสามัญญตาว่า “ยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น, ร่วมกันคิดวิเคราะห์ในการทำงาน ให้งานบรรลุเป้าหมาย” สัมภาษณ์วันที่ 23 มีนาคม 2567

6. นายเกษม อินทร์แก้ว ได้แสดงทัศนคติด้านหลักทิฏฐิสามัญญตาว่า “จะต้องยอมรับฟังเหตุผลของผู้เสนอแนะ เพราะเราจะรู้ความคิดเห็นส่วนตัว ส่วนรวม และส่งต่อตามลำดับชั้น” สัมภาษณ์วันที่ 24 มีนาคม 2567

สรุปได้ว่า แนวทางการส่งเสริมการใช้หลักสาราณียธรรมในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านหลักทิฏฐิสามัญญตา (การเคารพรับฟังความคิดเห็น) คือ ไม่อคติ ไม่ลำเอียง การมีความเห็นร่วมกันไม่เอาเปรียบกัน ไม่เห็นแก่ตัว รับฟังกติกาในสังคม รู้จักเคารพและรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ร่วมมือร่วมใจในการสร้างสรรค์สังคมให้เกิดความสงบสุข

7) ข้อเสนอแนะ

1. นางสาวนันทิยา เรืองจรูญ ได้ให้ข้อเสนอแนะว่า “ถ้าทุกคนยึดถือปฏิบัติได้ตามหลักสาราณียธรรม 6 ในการครองตน ครองคน และครองงานได้จริง ก็จะทำให้มีแต่เจริญงอกงาม” สัมภาษณ์วันที่ 23 มีนาคม 2567

2. นางธัญญรัศม์ ชูแก้ว ได้ให้ข้อเสนอแนะว่า “ถ้า อพม. นำหลักธรรมทั้ง 6 ข้อนี้ไปใช้จะทำให้งานสำเร็จเป็นไปตามเป้าหมาย ซึ่งเป็นสิ่งที่ไม่ยาก เพราะหลักธรรมนี้ส่วนใหญ่มีอยู่ในตัวของ อพม. ในการปฏิบัติงานอยู่แล้ว” สัมภาษณ์วันที่ 23 มีนาคม 2567

3. นางดวงเดือน จรเอียด ได้ให้ข้อเสนอแนะว่า “ควรเผยแพร่ความรู้ทั้ง 6 ด้านนี้ให้กับคนทั่วไปได้รับรู้ และเข้าใจให้มากยิ่งขึ้น เช่น การให้ความรู้โดยการอบรมเป็นต้น” สัมภาษณ์วันที่ 24 มีนาคม 2567

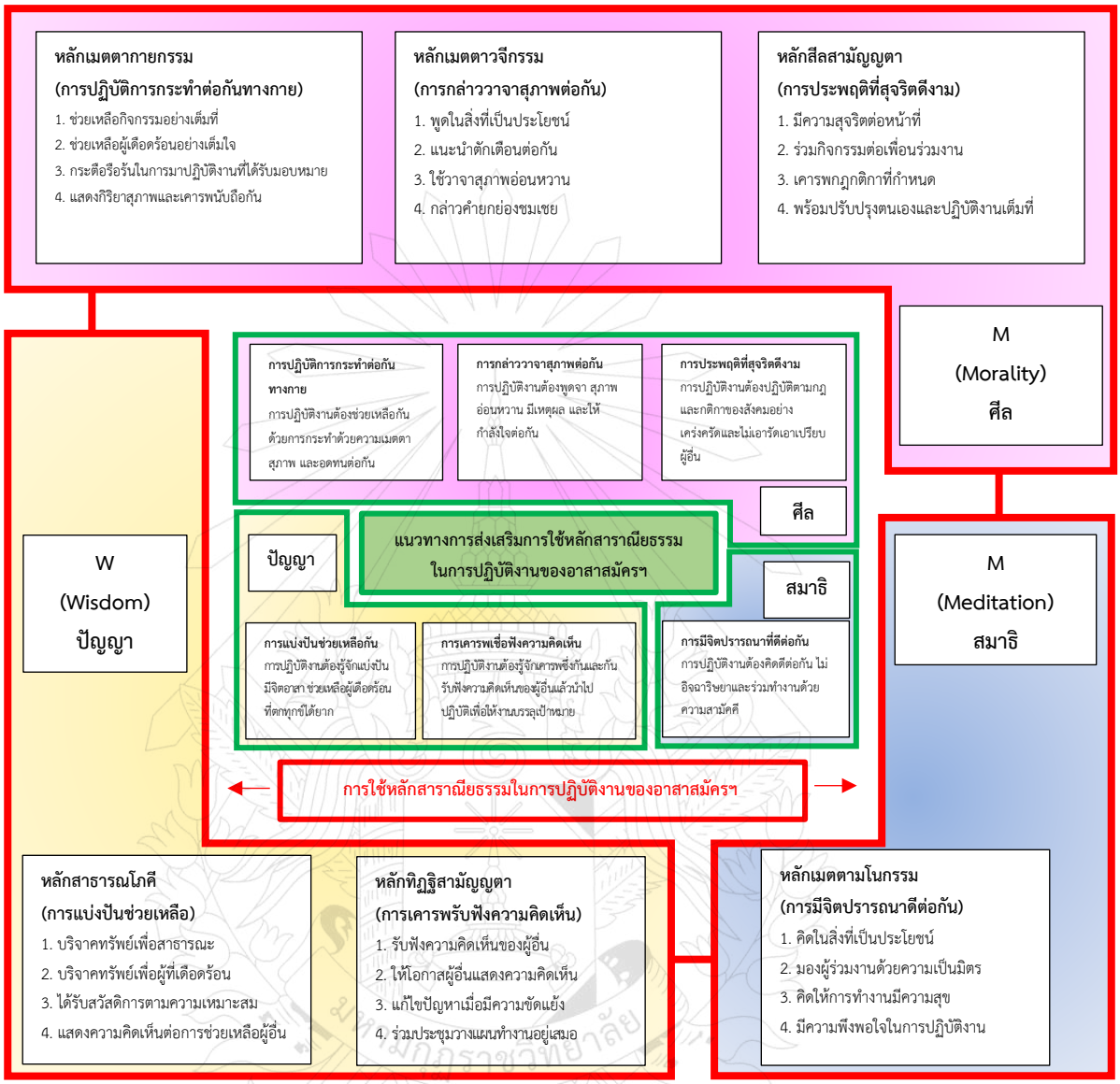
4. นายเจริญ สุดรักษ์ ได้ให้ข้อเสนอแนะว่า “พัฒนาสังคม ต้องพัฒนาบุคลากรพัฒนาการในทางสร้างสรรค์ ช่วยเหลือคนที่ด้อยโอกาสให้เดินได้ ไม่ต้องห่วงหน้าพะวงหลัง” สัมภาษณ์วันที่ 23 มีนาคม 2567

5. นางเตือนใจ แสงปลอด ได้ให้ข้อเสนอแนะว่า “เมื่อมีการประชุมพัฒนาศักยภาพตัว อพม. ให้นิมนต์พระมาเทศหลักธรรม ในเรื่องการครองตน ครองคน ครองงาน” สัมภาษณ์วันที่ 23 มีนาคม 2567

6. นายเกษม อินทร์แก้ว ได้ให้ข้อเสนอแนะว่า “หลักการและเหตุผล จะต้องมีส่วนร่วมกับศีล 5” สัมภาษณ์วันที่ 24 มีนาคม 2567

สรุปได้ว่า สาราณียธรรม 6 เป็นหลักธรรมอันเป็นที่ตั้งแห่งความระลึกถึงเป็นหลักธรรมที่จะเสริมสร้างความรู้สึกที่ดีให้เกิดขึ้นต่อกันและกันอยู่เสมอในยามที่ระลึกถึงกัน ซึ่งจะเป็นเครื่องมือในการเสริมสร้างความสามัคคี มีน้ำหนึ่งใจเดียวกันให้เกิดขึ้นด้วยหากสังคมใดต้องการที่จะเสริมสร้างความสามัคคีและความเป็นปึกแผ่นให้เกิดขึ้น ก็ควรที่จะต้องนำเอาหลักธรรมธรรมทั้ง 6 ประการไปใช้อยู่ตลอดเวลา

องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย MMW Model

สรุปองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย MMW Model

M (Morality)

ศีล หมายถึง ข้อควรปฏิบัติในการปฏิบัติงาน คือ

1. หลักเมตตากายกรรม (การปฏิบัติการกระทำต่อกันทางกาย) ประกอบด้วย

1) ช่วยเหลือกิจกรรมอย่างเต็มที่

2) ช่วยเหลือผู้เดือดร้อนอย่างเต็มใจ

3) กระตือรือร้นในการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย

4) แสดงกิริยา สุภาพ และเคารพนับถือกัน

โดยมีแนวทางการส่งเสริมการใช้ คือ การปฏิบัติงานต้องช่วยเหลือกันด้วยความเมตตา สุภาพ และอดทนต่อกัน

2. หลักเมตตาวจีกรรม (การกล่าววาจาสุภาพต่อกัน) ประกอบด้วย

1) พูดในสิ่งที่เป็นประโยชน์

2) แนะนำตักเตือนต่อกัน

3) ใช้วาจาสุภาพอ่อนหวาน

4) กล่าวคำยกย่องชมเชย

โดยมีแนวทางการส่งเสริมการใช้ คือ การปฏิบัติงานต้องพูดจาสุภาพ อ่อนหวาน มีเหตุผล และให้กำลังใจต่อกัน

3. หลักสีลสามัญญตา (การประพฤติที่สุจริตดีงาม) ประกอบด้วย

1) มีความสุจริตต่อหน้าที่

2) ร่วมกิจกรรมต่อเพื่อนร่วมงาน

3) เคารพกฎกติกาที่กำหนด

4) พร้อมปรับปรุงตนเองและปฏิบัติงานเต็มที่

โดยมีแนวทางการส่งเสริมการใช้ คือ การปฏิบัติงานต้องปฏิบัติตามกฎ และกติกาของสังคม อย่างเคร่งครัด ไม่เอารัดเอาเปรียบผู้อื่น

M (Meditation)

สมาธิ หมายถึง การสำรวมจิตใจ ตั้งมั่น ปรารถนาดี คือ

1. หลักเมตตามโนกรรม (การมีจิตปรารถนาดีต่อกัน) ประกอบด้วย

1) คิดในสิ่งที่เป็นประโยชน์

2) มองผู้ร่วมงานด้วยความเป็นมิตร

3) คิดให้การทำงานมีความสุข

4) มีความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน

โดยมีแนวทางการส่งเสริมการใช้ คือ การปฏิบัติงานต้องคิดดีต่อกัน ไม่อิจฉาริษยา และร่วมทำงานด้วยความสามัคคี

W (Wisdom)

ปัญญา หมายถึง ความเข้าใจ การรู้ตน รู้งาน คือ

1. หลักสาธารณโภคี (การแบ่งปันช่วยเหลือ) ประกอบด้วย

1) บริจาคทรัพย์เพื่อสาธารณะ

2) บริจาคทรัพย์เพื่อผู้ที่เดือดร้อน

3) ได้รับสวัสดิการตามความเหมาะสม

4) แสดงความคิดเห็นต่อการช่วยเหลือผู้อื่น

โดยมีแนวทางการส่งเสริมการใช้ คือ การปฏิบัติงานต้องรู้จักแบ่งปัน มีจิตอาสาช่วยเหลือผู้เดือดร้อนที่ตกทุกข์ได้ยาก

2. หลักทิฏฐิสามัญญตา (การเคารพรับฟังความคิดเห็น) ประกอบด้วย

1) รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

2) ให้โอกาสผู้อื่นแสดงความคิดเห็น

3) แก้ไขปัญหาเมื่อมีความขัดแย้ง

4) ร่วมประชุมวางแผนทำงานอยู่เสมอ

โดยมีแนวทางการส่งเสริมการใช้ คือ การปฏิบัติงานต้องรู้จักเคารพซึ่งกันและกัน รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น แล้วนำไปปฏิบัติเพื่อให้งานบรรลุเป้าหมาย

จากองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า การปฏิบัติงานของอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ควรนำหลักสาราณียธรรม ทั้ง 6 ด้าน ซึ่งครอบคลุมทั้งศีล สมาธิ และปัญญา มาใช้ในการปฏิบัติงานของ อพม. นอกจากนี้ยังพบว่าการส่งเสริมการใช้หลักสาราณียธรรม ควรมีแนวทางดังนี้

1. การปฏิบัติงานต้องช่วยเหลือกันด้วยความเมตตา สุภาพ และอดทนต่อกัน

2. การปฏิบัติงานต้องพูดจาสุภาพ อ่อนหวาน มีเหตุผล และให้กำลังใจต่อกัน

3. การปฏิบัติงานต้องปฏิบัติตามกฎ และกติกาของสังคมอย่างเคร่งครัด ไม่เอารัดเอาเปรียบผู้อื่น

4. การปฏิบัติงานต้องคิดดีต่อกัน ไม่อิจฉาริษยา และร่วมทำงานด้วยความสามัคคี

5. การปฏิบัติงานต้องรู้จักแบ่งปัน มีจิตอาสา ช่วยเหลือ ผู้เดือดร้อนที่ตกทุกข์ได้ยาก

6. การปฏิบัติงานต้องรู้จักเคารพซึ่งกันและกัน รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น แล้วนำไปปฏิบัติเพื่อให้งานบรรลุเป้าหมาย

บทที่ 5
สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “การใช้หลักสาราณียธรรมในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครศรีธรรมราช” ผู้วิจัยขอนำเสนอ วัตถุประสงค์ของการวิจัย กลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย สถิติที่ใช้ในการวิจัย สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ตามลำดับดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการใช้หลักสาราณียธรรมในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครศรีธรรมราช

2. เพื่อศึกษาแนวทางการส่งเสริมการใช้หลักสาราณียธรรมในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครศรีธรรมราช

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ อาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครศรีธรรมราช

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ ได้แก่ อาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 388 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ ประกอบด้วย พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครศรีธรรมราช ประธานอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช ตัวแทนประธานอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ระดับอำเภอ จำนวน 2 คน ตัวแทนอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จำนวน 2 คน รวมทั้งสิ้น 6 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการใช้หลักสาราณียธรรมในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครศรีธรรมราชมีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 0.933 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .951 ประกอบด้วย 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามลักษณะปลายปิด (Close Ended) คำถามเป็นแบบเลือกตอบ (Multiple Choices)

จำนวน 5 ข้อ ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และประสบการณ์เป็นอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครศรีธรรมราช

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับการใช้หลักสาราณียธรรมในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นแบบสอบถามลักษณะปลายปิด (Close Ended) คำถามเป็นแบบเลือกตอบ (Multiple Choices) จำนวน 24 ข้อ และข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ เป็นแบบสัมภาษณ์ โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลผู้ให้สัมภาษณ์ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ ด้วยการกรอกข้อความลงในช่องว่าง ตามความเป็นจริงเท่าที่สามารถเปิดเผยได้

ตอนที่ 2 แนวทางการส่งเสริมการใช้หลักสาราณียธรรมในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้วยการกรอกข้อความลงในช่องว่างตามความคิดเห็น

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะต่อการใช้หลักสาราณียธรรมในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครศรีธรรมราช

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามด้วยตนเอง และทางออนไลน์ด้วย Google Form โดยได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาจำนวน 388 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

การเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยดำเนินการโดยการนัดวันเวลาสัมภาษณ์กับผู้เชี่ยวชาญทั้ง 6 คน จากนั้นดำเนินการสัมภาษณ์ตามวันเวลาที่กำหนด

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยเชิงปริมาณใช้การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ สำหรับสถิติที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

การวิจัยเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา

5.1 สรุปผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “การใช้หลักสาราณียธรรมในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครศรีธรรมราช” นั้น พอสรุปได้ดังนี้

5.1.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมีจำนวน 326 คน คิดเป็นร้อยละ 84.02 มีอายุระหว่าง 50-59 ปี จำนวน 164 คน คิดเป็นร้อยละ 42.27 สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 144 คน คิดเป็นร้อยละ 37.11 ประกอบอาชีพเกษตรกร/รับจ้าง จำนวน 154 คน คิดเป็นร้อยละ 39.69 และมีประสบการณ์เป็นอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครศรีธรรมราช 1-5 ปี จำนวน 188 คน คิดเป็นร้อยละ 48.45

5.1.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการใช้หลักสาราณียธรรมในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากสูงสุดไปน้อยสุด ได้แก่ หลักเมตตามโนกรรม (การมีจิตปรารถนาดีต่อกัน) หลักเมตตากายกรรม (การปฏิบัติการกระทำต่อกันทางกาย) หลักสีลสามัญญตา (การประพฤติที่สุจริตดีงาม) หลักเมตตาวจีกรรม (การกล่าววาจาสุภาพต่อกัน) หลักทิฏฐิสามัญญตา (การเคารพรับฟังความคิดเห็น) และ หลักสาธารณโภคี (การแบ่งปันช่วยเหลือ) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านผลการวิจัยมีดังนี้

1. หลักเมตตากายกรรม (การปฏิบัติการกระทำต่อกันทางกาย) พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ ท่านแสดงอาการกิริยาสุภาพ เคารพนับถือกันทั้งต่อหน้าและลับหลัง เพียงใด ท่านได้ช่วยเหลือผู้ประสบปัญหาทางสังคมที่ได้รับความเดือดร้อนอย่างเต็มใจเพียงใด ท่านมีความกระตือรือร้นในการมาปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมาย เพียงใด และ ท่านให้ความร่วมมือช่วยเหลือกิจกรรมของสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครศรีธรรมราชด้วยความเต็มใจ เต็มที่ เพียงใด

2. หลักเมตตาวจีกรรม (การกล่าววาจาสุภาพต่อกัน) พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ ท่านใช้วาจาที่สุภาพ ไพเราะ อ่อนหวานกับเพื่อนร่วมงานและผู้ที่ต้องการความช่วยเหลือ เพียงใด ท่านได้กล่าวในสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อเพื่อนร่วมงานและผู้ที่ต้องการความช่วยเหลือ เพียงใด ท่านกล่าวคำยกย่อง ชมเชย เพื่อนร่วมงานทั้งต่อหน้าและลับหลัง เพียงใด และท่านได้ให้คำแนะนำตักเตือนต่อเพื่อนร่วมงานทั้งต่อหน้าและลับหลังเพียงใด

3. หลักเมตตามโนกรรม (การมีจิตปรารถนาดีต่อกัน) พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ ท่านมีความพอใจในการที่จะปฏิบัติงานหน้าที่ให้ดียิ่ง ๆ ขึ้นไป เพียงใด ท่านมองเพื่อนร่วมงาน

และผู้ที่ต้องการความช่วยเหลือในแง่ดี กัลยาณมิตร เพียงใด ท่านคิดทำในสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อเพื่อนร่วมงานและผู้ที่ต้องการความช่วยเหลือ เพียงใด และ ท่านมีความคิดกระตือรือร้นทำงานกับเพื่อนร่วมงานอย่างมีความสุข เพียงใด

4. หลักสาธารณโภคี (การแบ่งปันช่วยเหลือ) พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากและปานกลาง โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ ท่านได้แสดงความคิดเห็นต่อการช่วยเหลือผู้ได้รับความเดือดร้อนเพียงใด ท่านได้บริจาคทรัพย์ส่วนตัวเพื่อช่วยเหลือผู้อื่นที่ได้รับความเดือนร้อน เพียงใด ท่านบริจาคทรัพย์ส่วนตัวเพื่อสาธารณประโยชน์ เพียงใด และ ท่านได้รับการจัดสรรสวัสดิการหรืออื่น ๆ ตามความเหมาะสมเมื่อทำงานล่วงเวลา เพียงใด

5. หลักสีลสามัญญตา (การประพฤติที่สุจริตดีงาม) พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ ท่านมีความประพฤติสุจริตต่อหน้าที่ที่ตนเองรับผิดชอบ เพียงใด ท่านมีความเคารพกฎเกณฑ์กติกาตามที่องค์กรกำหนด เพียงใด หากท่านถูกตำหนิในการปฏิบัติหน้าที่ ก็ยินดีปรับปรุงตนเองและยังปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มกำลังความสามารถ เพียงใด และ ท่านมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมกับเพื่อน อพม. เพียงใด

6. หลักทิฏฐิสามัญญตา (การเคารพรับฟังความคิดเห็น) พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ ท่านให้โอกาสแก่ผู้อื่นได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานอย่างอิสระ เพียงใด ท่านเต็มใจรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นที่แตกต่างจากความคิดเห็นของตนเพียงใด ก่อนการปฏิบัติงานทุกครั้งท่านจะเข้าร่วมประชุมและวางแผนการทำงานร่วมกันอยู่เสมอ เพียงใด และเมื่อมีความขัดแย้งในหมู่คณะท่านได้ร่วมกันหารือกับเพื่อนร่วมงานเพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น เพียงใด

5.1.3 แนวทางการส่งเสริมการใช้หลักสาราณียธรรมในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครศรีธรรมราช ควรมีดังนี้

1. ควรได้รับการส่งเสริมสุขภาพกายให้แข็งแรง มีการตรวจสุขภาพประจำปี เพราะการช่วยเหลือประชาชนในพื้นที่ต่าง ๆ ต้องมีร่างกายที่แข็งแรง รวมทั้งการกระทำต่าง ๆ ของ อาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ต้องกระทำด้วยความสุภาพ เห็นอกเห็นใจ และมีความอดทนต่อการให้ความช่วยเหลือแก่ประชาชนที่เดือดร้อน

2. ควรมีการฝึกการให้คำปรึกษาหรือการให้กำลังใจต่อประชาชนที่ต้องการความช่วยเหลือผ่านการกล่าววาจาที่ดี สุภาพ อ่อนหวาน พูดจาอย่างมีเหตุมีผล และต้องสร้างกำลังใจให้แก่ประชาชนที่ขอรับความช่วยเหลือ

3. ควรรู้จักแบ่งปัน มีจิตอาสา มีจิตสาธารณะ และให้ความช่วยเหลือแต่ละโอกาสเพื่อแสดงวามรักความหวังดีต่อเพื่อนมนุษย์

4. ควรมีการรักษาศีล ปฏิบัติธรรม และที่สำคัญต้องเคารพกติตาของหน่วยงานที่สังกัด

5. ควรเปิดกว้างทางความคิด ยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น แม้ความคิดนั้นจะแตกต่างจากความคิดของตนเอง และร่วมกันคิดสร้างสรรค์ในกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อประโยชน์ของประชาชนที่ขอรับความช่วยเหลือ

5.2 องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย (MMW Model)

M (Morality)

ศีล หมายถึง ข้อควรปฏิบัติในการปฏิบัติงาน คือ

1. หลักเมตตากายกรรม (การปฏิบัติการกระทำต่อกันทางกาย) ประกอบด้วย

1) ช่วยเหลือกิจกรรมอย่างเต็มที่

2) ช่วยเหลือผู้เดือดร้อนอย่างเต็มใจ

3) กระตือรือร้นในการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย

4) แสดงกิริยา สุภาพ และเคารพนับถือกัน

โดยมีแนวทางการส่งเสริมการใช้ คือ การปฏิบัติงานต้องช่วยเหลือกันด้วยความเมตตา สุภาพ และอดทนต่อกัน

2. หลักเมตตาวจีกรรม (การกล่าววาจาสุภาพต่อกัน) ประกอบด้วย

1) พูดในสิ่งที่เป็นประโยชน์

2) แนะนำตักเตือนต่อกัน

3) ใช้วาจาสุภาพอ่อนหวาน

4) กล่าวคำยกย่องชมเชย

โดยมีแนวทางการส่งเสริมการใช้ คือ การปฏิบัติงานต้องพูดจาสุภาพ อ่อนหวาน มีเหตุผล และให้กำลังใจต่อกัน

3. หลักสีลสามัญญตา (การประพฤติที่สุจริตดีงาม) ประกอบด้วย

1) มีความสุจริตต่อหน้าที่

2) ร่วมกิจกรรมต่อเพื่อนร่วมงาน

3) เคารพกฎกติกาที่กำหนด

4) พร้อมปรับปรุงตนเองและปฏิบัติงานเต็มที่

โดยมีแนวทางการส่งเสริมการใช้ คือ การปฏิบัติงานต้องปฏิบัติตามกฎ และกติกาของสังคมอย่างเคร่งครัด ไม่เอารัดเอาเปรียบผู้อื่น

M (Meditation)

สมาธิ หมายถึง การสำรวมจิตใจ ตั้งมั่น ปรารถนาดี คือ

1. หลักเมตตามโนกรรม (การมีจิตปรารถนาดีต่อกัน) ประกอบด้วย

1) คิดในสิ่งที่เป็นประโยชน์

2) มองผู้ร่วมงานด้วยความเป็นมิตร

3) คิดให้การทำงานมีความสุข

4) มีความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน

โดยมีแนวทางการส่งเสริมการใช้ คือ การปฏิบัติงานต้องคิดดีต่อกัน ไม่อิจฉาริษยา และร่วมทำงานด้วยความสามัคคี

W (Wisdom)

ปัญญา หมายถึง ความเข้าใจ การรู้ตน รู้งาน คือ

1. หลักสาธารณโภคี (การแบ่งปันช่วยเหลือ) ประกอบด้วย

1) บริจาคทรัพย์เพื่อสาธารณะ

2) บริจาคทรัพย์เพื่อผู้ที่เดือดร้อน

3) ได้รับสวัสดิการตามความเหมาะสม

4) แสดงความคิดเห็นต่อการช่วยเหลือผู้อื่น

โดยมีแนวทางการส่งเสริมการใช้ คือ การปฏิบัติงานต้องรู้จักแบ่งปัน มีจิตอาสาช่วยเหลือผู้เดือดร้อนที่ตกทุกข์ได้ยาก

2. หลักทิฏฐิสามัญญตา (การเคารพรับฟังความคิดเห็น) ประกอบด้วย

1) รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

2) ให้โอกาสผู้อื่นแสดงความคิดเห็น

3) แก้ไขปัญหาเมื่อมีความขัดแย้ง

4) ร่วมประชุมวางแผนทำงานอยู่เสมอ

โดยมีแนวทางการส่งเสริมการใช้ คือ การปฏิบัติงานต้องรู้จักเคารพซึ่งกันและกัน รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น แล้วนำไปปฏิบัติเพื่อให้งานบรรลุเป้าหมาย

จากองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า การปฏิบัติงานของอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ควรนำหลักสาราณียธรรม ทั้ง 6 ด้าน ซึ่งครอบคลุมทั้งศีล สมาธิ และปัญญา มาใช้ในการปฏิบัติงานของ อพม. นอกจากนี้ยังพบว่าการส่งเสริมการใช้หลักสาราณียธรรม ควรมีแนวทางดังนี้

1. การปฏิบัติงานต้องช่วยเหลือกันด้วยความเมตตา สุภาพ และอดทนต่อกัน

2. การปฏิบัติงานต้องพูดจาสุภาพ อ่อนหวาน มีเหตุผล และให้กำลังใจต่อกัน

3. การปฏิบัติงานต้องปฏิบัติตามกฎ และกติกาของสังคมอย่างเคร่งครัด ไม่เอารัดเอาเปรียบผู้อื่น

4. การปฏิบัติงานต้องคิดดีต่อกัน ไม่อิจฉาริษยา และร่วมทำงานด้วยความสามัคคี

5. การปฏิบัติงานต้องรู้จักแบ่งปัน มีจิตอาสา ช่วยเหลือ ผู้เดือดร้อนที่ตกทุกข์ได้ยาก

6. การปฏิบัติงานต้องรู้จักเคารพซึ่งกันและกัน รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น แล้วนำไปปฏิบัติเพื่อให้งานบรรลุเป้าหมาย

5.3 อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การใช้หลักสาราณียธรรมในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครศรีธรรมราช” ผู้วิจัยได้นำผลที่พบจากการวิจัยมาอภิปรายเชื่อมโยงทฤษฎี แนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเด็นต่อไปนี้

1. ผลการใช้หลักสาราณียธรรมในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครศรีธรรมราช อยู่ในระดับมาก ซึ่งสามารถอภิปรายได้ว่า หลักสาราณียธรรม ซึ่งประกอบด้วย 1) หลักเมตตากายกรรม (การปฏิบัติการกระทำต่อกันทางกาย) 2) หลักเมตตาวจีกรรม (การกล่าววาจาสุภาพต่อกัน) 3) หลักเมตตามโนกรรม (การมีจิตปรารถนาดีต่อกัน) 4) หลักสาธารณโภคี (การแบ่งปันช่วยเหลือ) 5) หลักสีลสามัญญตา (การประพฤติที่สุจริตดีงาม) และ 6) หลักทิฏฐิสามัญญตา (การเคารพรับฟังความคิดเห็น) เป็นหลักธรรมที่เหมาะสมและสอดคล้องกับการปฏิบัติงานของบุคลากรในภาคส่วนต่าง ๆ เพื่อให้การปฏิบัติงานมีความสำเร็จ มีประสิทธิภาพ และก่อเกิดความพึงพอใจต่อผู้ขอรับบริการ หรือ ผู้ที่ต้องการความช่วยเหลือ สอดคล้องกับการศึกษาของผู้วิจัยหลายท่าน เช่น กัลยกร ลาภเดโช และสุกิจ ชัยมุสิก (2562, หน้า 263 - 274) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การประยุกต์ใช้หลักสาราณียธรรมในการปฏิบัติงานของบุคลากร เทศบาลนครแหลมฉบัง อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี ผลการวิจัยพบว่า บุคลากรเทศบาลนครแหลมฉบัง อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี ที่ตอบแบบสอบถาม มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้หลักสาราณียธรรมในการปฏิบัติงานทั้ง 6 ด้าน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด 3 ลำดับ ดังนี้ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ ด้านเมตตามโนกรรม รองลงมา ได้แก่ ด้านสีลสามัญญตาและด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ด้านทิฏฐิสามัญญตา ตามลำดับ และการศึกษาของ ยอดขวัญ มณีฉาย (2565, หน้า ก) ได้ทำการศึกษาเรื่องการพัฒนาชุมชนเข้มแข็งโดยใช้หลักสาราณียธรรม ศึกษาเฉพาะกรณีบ้านไสกรูด ตำบลนาไม้ไผ่ อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช ผลการวิจัยพบว่า ทุกคนในชุมชนได้ร่วมกันค้นหาและสะท้อนปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน โดยผู้นำและสมาชิกในชุมชนต่างรับรู้ รับทราบ และมีความเข้าใจในปัญหาซึ่งกันและกัน เพื่อนำไปสู่ร่วมกันวางแผนการแก้ไขปัญหาและพัฒนาให้เกิดประโยชน์ต่อชุมชน จึงนำมาดำเนินงาน ตามแผนที่ได้จัดทำไว้ โดยทุกฝ่ายให้ความร่วมมือ ช่วยเหลือ และสนับสนุน สิ่งต่าง ๆ เพื่อให้คนในชุมชนได้รับประโยชน์มากที่สุดและเกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน

โดยมีความร่วมแรงร่วมใจในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาชุมชนให้มีความเข้มแข็ง ซึ่งเกิดจากการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันของชุมชน ทำให้คนในชุมชนได้พัฒนาตนเองทั้งคุณภาพชีวิต ทักษะองค์ความรู้การดำเนินชีวิต ต่อยอดอาชีพ สร้างรายได้ แบบพออยู่พอกิน และมีคุณธรรมจริยธรรม โดยนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนามาเสริมสร้างจิตใจให้มีศีลธรรมเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ไม่เบียดเบียน และมีจิตสาธารณะพัฒนาชุมชนอันเป็นบ้านเกิดถิ่นฐานของตนเอง

2. จากผลการศึกษาพบว่า อาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ของจังหวัดนครศรีธรรมราช มีการนำหลักเมตตามโนกรรม (การมีจิตปรารถนาดีต่อกัน) ภายใต้หลักสาราณียธรรมมาใช้เป็นในการปฏิบัติงานมากที่สุด เพราะหน้าที่หลักของ อพม. คือการให้ความช่วยเหลือประชาชนที่มีความต้องการความช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ ตามภาระกิจของกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และการเข้ามาทำงานของอพม. เป็นการเข้ามาด้วยจิตอาสา ความปรารถนาที่ดีต่อผู้อื่นต้องการให้ผู้อื่นได้พ้นจากความทุกข์ในระดับหนึ่ง ดังนั้นผู้ที่จะเข้ามาเป็น อพม. จำเป็นอย่างยิ่งต้องมีจิตใจที่ปรารถนาดีต่อผู้อื่น เป็นสำคัญ และถือว่า อพม. เป็นนักสังคมสงเคราะห์ในการช่วยเหลือประชาชน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ พศิน สินมา และพระสุทธิสารเมธี (2566, หน้า 1 - 12) ที่กล่าวว่างานสังคมสงเคราะห์เป็นการปฏิบัติงานที่ให้ความช่วยเหลือแก่บุคคล ชุมชน และสังคมที่กำลังประสบปัญหาและไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ และได้กล่าวว่านักสังคมสงเคราะห์ที่ดีต้องมีจรรยาบรรณเป็นแนวทางในการประพฤติให้ดำรงตนอยู่ในความดีงาม พุทธจริยศาสตร์ เป็นหลักธรรมคำสอนในพระพุทธศาสนาที่ว่าด้วยความประพฤติที่ดีงามซึ่งถูกค้นพบโดยองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการแก้ไขและป้องกันปัญหาในระดับบุคคล ชุมชน และสังคม หลักธรรมที่นำมาประยุกต์ใช้ในงานสังคมสงเคราะห์ คือ สังคหวัตถุ 4 สาราณียธรรม 6 และอคติ 4 การปฏิบัติตามหลักธรรมคำสอนย่อมทำให้มนุษย์ได้รับการพัฒนาทางจิตใจและพุทธจริยศาสตร์ยังมีเกณฑ์การตัดสินที่ชี้ขาดลงไปถึงการกระทำของมนุษย์ การประยุกต์ใช้หลักพุทธจริยศาสตร์ในงานสังคมสงเคราะห์ หลักพุทธจริยศาสตร์มีความจำเป็นและมีความสำคัญต่องานสังคมสงเคราะห์ เพราะนักสังคมสงเคราะห์เป็นผู้ที่มีบทบาท ให้ความช่วยเหลือผู้ใช้บริการและกลุ่มเป้าหมายในระดับบุคคล ชุมชน และสังคม ซึ่งหลักพุทธจริยศาสตร์สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์เพื่อเป็นแนวทางในการให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ใช้บริการที่ประสบปัญหา และนำไปพัฒนาสังคมเพื่อสร้างสวัสดิภาพและความเป็นธรรมให้เกิดขึ้นในสังคม

5.4 ข้อเสนอแนะ

5.4.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. รัฐบาล โดยกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ควรพิจารณาสวัสดิการต่าง ๆ ให้กับอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ อย่างเหมาะสม และเป็นธรรม เพราะถือว่า

เป็นบุคคลที่เป็นแกนหลักสำคัญในการช่วยเหลือประชาชนที่ได้รับความเดือดร้อนในพื้นที่ต่าง ๆ ได้อย่างทั่วถึงและเข้าใจประชาชนกลุ่มนี้

2. สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครศรีธรรมราช ควรจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมให้แก่อาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เป็นประจำทุกปี เพื่อให้อาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ได้นำหลักธรรมมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน เพราะอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ต้องดูแลช่วยเหลือประชาชนผู้ประสบเหตุต่าง ๆ ซึ่งต้องใช้พลังใจในการดูแลเป็นอย่างมาก

3. เพิ่มสัดส่วนของอาสาสมัคร ให้สอดคล้องกับจำนวนประชากร

5.4.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษา ปัจจัยที่ส่งต่อการตัดสินใจเป็นอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครศรีธรรมราช

2. ควรศึกษา ปัญหา อุปสรรคและความท้าทายของการเป็นอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้วยการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ

บรรณานุกรม

1. ภาษาไทย

ก. ข้อมูลปฐมภูมิ

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย. (2563). *ประไตรปิฎกฉบับภาษาไทย มหามกุฏราชวิทยาลัย.* นครปฐม : โรงพิมพ์มหามกุฏราชวิทยาลัย นครปฐม.

ข. ข้อมูลทุติยภูมิ

(1) หนังสือ :

ชม ภูมิภาค. (2526). *การศึกษาเพื่อพัฒนาชีวิตและสังคม.* กรุงเทพฯ: สมาคมการศึกษาแห่งประเทศไทย.

ดนัย ไชยโยธา. (2557). *พจนานุกรมพุทธศาสน์.* กรุงเทพฯ: โอ. เอส. พริ้นติ้งเฮาส์.

ประภาเพ็ญ สุวรรณ. (2420). *การจัดการเปลี่ยนแปลงและพฤติกรรมอนามัย.* กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

ปัญญา ใช้บางยาง. (2546). *ธรรมาธิบาย เล่ม 1.* กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ธรรม.

พระธรรมปิฎก (ประยุทธ์ ปยุตโต). (2538). *ธรรมนูญชีวิต.* กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยในพระบรมราชนูปถัมภ์.

พระมหาสิทธิการ (เยื้อน กลฺยาณธโร). (2543). *หลักสูตรนักธรรมและธรรมศึกษาชั้นตรี.* กรุงเทพฯ: เลี่ยงเชียง.

วันชัย วัฒนศัพท์ และคณะ. (2551). *คู่มือการมีส่วนร่วมของประชาชนการตัดสินใจที่ดีกว่า. โดยให้ชุมชนมีส่วนร่วม.* ขอนแก่น: โรงพิมพ์ศิริภัณฑ์ ออฟเซ็ท.

สมจิตต์ สุพรรณทัศน์. (2527). *เอกสารการสอนชุดวิชาสุขศึกษา หน่วยที่ 1-7 สาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.* นนทบุรี: ป.สัมพันธ์พานิช.

ส่งศรี ชมภูวงศ์. (2554). *ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์.* นครศรีธรรมราช: มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย. สำนักเลขาธิการมหาเถรสมาคมกรมการศาสนา.

ไสว มาลาทอง. (2542). *คู่มือการศึกษาจริยธรรม.* กรุงเทพฯ: โรงพิมพการศาสนา.

สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครศรีธรรมราช. (2565). *รายงานสถานการณ์ทางสังคมจังหวัดนครศรีธรรมราช ประจำปี 2565.* นครศรีธรรมราช: สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์.

บรรณานุกรม (ต่อ)

(2) งานวิจัย ดุษฎีนิพนธ์ วิทยานิพนธ์ และ/หรือสารนิพนธ์ :

กิตติชัย ลาภวุฒิโรจน์. (2558). *ความสัมพันธ์ระหว่าง กระบวนการบริหารกับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากร เทศบาลเมืองวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว.* (วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยบูรพา. ชลบุรี.

ณัฐวัตร เป็งวันปลูก. (2560). *ปัจจัยจูงใจที่ส่งผลต่อ ประสิทธิภาพในการทำงานของข้าราชการทหารประจำสังกัดกองพันทหารราบที่ 1 กรมทหารราบที่ 7.* (การค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่, เชียงใหม่.

นลพรรณ บุญฤทธิ์. (2558). *ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพ ในการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์กบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี.* (วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.

ยอดขวัญ มณีฉาย. (2565). *การพัฒนาชุมชนเข้มแข็งโดยใช้หลักสาราณียธรรม ศึกษาเฉพาะกรณีบ้านไสกรูด ตำบลนาไม้ไผ่ อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช.* (วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.

พระมหาธรรมรัต อริยธมฺโม. (2543). *การศึกษาเชิงวิเคราะห์หลักรัฐศาสตร์ที่มีในพระไตรปิฎก.* (วิทยานิพนธ์ศาสนศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, นครปฐม.

อัครเดช ไม้จันทร์. (2560). *ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพ ในการปฏิบัติงานของพนักงานกลุ่มอุตสาหกรรมติดตั้งเครื่องจักรสายการผลิตในจังหวัดสงขลา.* (วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต) สาขาวิชาบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, สงขลา.

(3) วารสารทางวิชาการ :

กัลยกร ลาภเดโช และสุกิจ ชัยมุสิก. (2562). การประยุกต์ใช้หลักสาราณียธรรมในการปฏิบัติงานของบุคลากร เทศบาลนครแหลมฉบัง อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี, *บัณฑิตศึกษาปริทรรศน์ วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์, 7*(2), 263-274.

คุณากร เกื้อด้วง. (2566). การอยู่ร่วมกันเพื่อสังคมสันติสุขโดยใช้หลักสาราณียธรรม 6 ในเขตอำเภอเมืองจังหวัดกระบี่, *วารสารพุทธสังคมวิทยาปริทรรศน์, 8*(1), 82-93.

ธรรมนูญ มูณีเกิด และคณะ. (2563). การใช้หลักสาราณียธรรมในการปฏิบัติงานของบุคลากรในองค์การบริหารส่วน ตำบลเสาธง อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช, *วารสารสังคมศาสตร์และมานุษยวิทยาเชิงพุทธ, 5*(2), 18-34.

พระมหานำเกียรติ วิสุทฺโธ (ทองทวี). (2564). การบริหารจัดการชุมชนสร้างสรรค์ตามหลักสาราณียธรรม 6, *วารสารบัณฑิตศึกษามหาจุฬาขอนแก่น, 8*(3), 14-24.

บรรณานุกรม (ต่อ)

พระมหาวิเศษ กนฺตธมฺโม. (2562). การจัดการความขัดแย้งตามหลักสาราณียธรรม, *วารสารสหวิทยาการนวัตกรรมปริทรรศน์, 2*(1), 32-38.

พระศราวิน สุรปญฺโญ (ทันชม) และคณะ. (2566). การใช้หลักสาราณียธรรมในการให้บริการสู่ความเป็นเลิศของเทศบาล ตำบลคลองแงะ ตำบลพังลา อำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา, *วารสารมณีเชษฐาราม วัดจอมมณี, 5*(1), 160-177.

พศิน สินมา และพระสุทธิสารเมธี. (2566). การประยุกต์ใช้หลักพุทธจริยศาสตร์ในงานสังคมสงเคราะห์, *วารสารปรัชญาปริทรรศน์, 28*(1), 1-12.

อดิศร คงทอง และคณะ. (2564). หลักสาราณียธรรม: บทสังเคราะห์เพื่อการพัฒนาชุมชนแบบมีส่วนร่วม, *วารสาร มจร เพชรบุรีปริทรรศน์, 4*(2), 69-81.

อรุณรัตน์ สุวรรณบุรี. (2566). แนวทางการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนตามหลักสาราณียธรรม 6 ของโรงเรียนบ้านโคกทราย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 3. *วารสารมหาจุฬานาครทรรศน์, 10*(4), 265-280.

ฮาซันอักริม ดงนะเด็ง. (2564). การให้บริการประชาชนของสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดสงขลา, *วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร, 9*(2), 548-561.

(4) สื่ออิเล็กทรอนิกส์ :

วีรศักดิ์ สุรเมธี. (2555). *สาราณียธรรม 6.* ค้นหาเมื่อ 15 กรกฎาคม 2566. จาก https://www.gotoknow.org/posts/460447.

สามารถ มังสัง. (2562). *สาราณียธรรม 6 : หลักการในการอยู่ร่วมกัน.* ค้นหาเมื่อ 15 กรกฎาคม 2566. จาก https://mgronline.com/daily/detail/9620000029668.

2. ภาษาอังกฤษ

Emerson, H. (1913). *Twelve Principles of Efficiency.* New York: The Engineering Magazine.

Petersen E. & Plowman E. G. (1953). *Business organization and management*. (3rd ed.). ILL: R.D. Irwin.

Yamane, T. (1973). *Statistics: An Introductory Analysis.* (3rd ed.). New York: Harper and Row.

บุคลานุกรม

บุคลานุกรม

เกษม อินทร์แก้ว, รองประธานอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ อำเภอร่อนพิบูลย์, สัมภาษณ์วันที่ 24 มีนาคม 2567.

เจริญ สุดรักษ์, ประธานอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ประจำอำเภอทุ่งสง, สัมภาษณ์วันที่ 23 มีนาคม 2567.

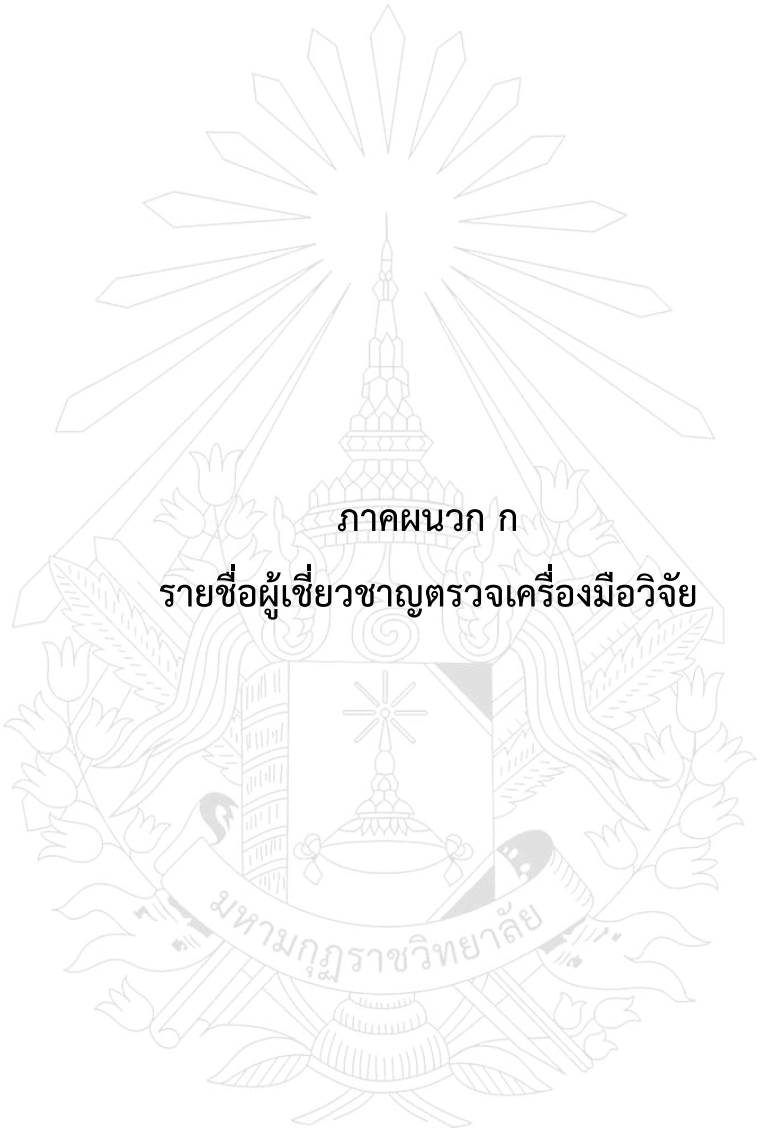
ดวงเดือน จรเอียด, ประธานอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ประจำอำเภอร่อนพิบูลย์, สัมภาษณ์วันที่ 24 มีนาคม 2567.

เตือนใจ แสงปลอด, เลขานุการอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เขตเทศบาลนครนครศรีธรรมราช, สัมภาษณ์วันที่ 23 มีนาคม 2567.

ธัญญรัศม์ ชูแก้ว, ประธานอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช, สัมภาษณ์วันที่ 23 มีนาคม 2567.

นันทิยา เรืองจรูญ, รักษาราชการแทน พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช, สัมภาษณ์วันที่ 23 มีนาคม 2567.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัย

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัย

1) พระครูปลัดอธิษฐ์ สุวฑฺโฒ (สุขพานิช),ดร.

วุฒิการศึกษา : ปร.ด (รัฐศาสตร์)

ตำแหน่งปัจจุบัน : อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต และหลักสูตรรัฐศาสตรดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมโศกราช

2) ดร.สิทธิพงษ์ สิทธิภัทรประภา

วุฒิการศึกษา : Ph.D. (Political Communication)

ตำแหน่งปัจจุบัน : กรรมการและอาจารย์ประจำ หลักสูตรหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต และหลักสูตรรัฐศาสตรดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมโศกราช

3) นางสาวนันทิยา เรืองจรูญ

วุฒิการศึกษา : ปริญญาโท นิติศาสตรมหาบัณฑิต

ตำแหน่งปัจจุบัน : นักพัฒนาสังคมชำนาญการ

ภาคผนวก ข
หนังสือขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัย

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช โทร. ๐-๗๕๘๐-๙๑๒๙

ที่ อว ๗๙๑๖(๒)/ว ๐๐๐๑ **วันที่** ๑๒ มีนาคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน พระครูปลัด อธิษฐ์ สุวฑฺโฒ, ดร.

ด้วย นายกรณ์ภูกฤษณ์ ธีรโรจนวงศ์ นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช กำลังดำเนินการทำสารนิพนธ์เรื่อง “การใช้หลักสาราณียธรรมในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครศรีธรรมราช (THE APPLICATION OF SARANIYADHAMMA PRINCIPLES IN THE WORK OF VOLUNTEERS FOR SOCIAL DEVELOPMENT AND HUMAN SECURITY IN NAKHON SI THAMMARAT PROVINCE)” โดยมี รศ.ดร.กันตภณ หนูทองแก้ว เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

ในการนี้จึงเรียนเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา โครงสร้างของเครื่องมือที่นักศึกษาสร้างขึ้น ทั้งนี้เพื่อให้การวิจัยมีความถูกต้องและสมบูรณ์ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้และเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป รายละเอียดดังเอกสารที่แนบมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาต่อไป

(พระครูบวรชัยวัฒน์. ดร.)
ผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์ศรีธรรมาโศกราช
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช โทร. ๐-๗๕๘๐-๙๑๒๙
ที่ อว ๗๙๑๖(๒)/ว ๐๐๐๑ **วันที่** ๑๒ มีนาคม ๒๕๖๗
เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน ดร.สิทธิพงษ์ สิทธิภัทรประภา

ด้วย นายกรณ์ภูกฤษณ์ ธีรโรจนวงศ์ นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช กำลังดำเนินการทำสารนิพนธ์เรื่อง “การใช้หลักสาราณียธรรมในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครศรีธรรมราช (THE APPLICATION OF SARANIYADHAMMA PRINCIPLES IN THE WORK OF VOLUNTEERS FOR SOCIAL DEVELOPMENT AND HUMAN SECURITY IN NAKHON SI THAMMARAT PROVINCE)” โดยมี รศ.ดร.กันตภณ หนูทองแก้ว เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

ในการนี้จึงเรียนเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา โครงสร้างของเครื่องมือที่นักศึกษาสร้างขึ้น ทั้งนี้เพื่อให้การวิจัยมีความถูกต้องและสมบูรณ์ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้และเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป รายละเอียดดังเอกสารที่แนบมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาต่อไป

(พระครูบวรชัยวัฒน์. ดร.)
ผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์ศรีธรรมาโศกราช
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครศรีธรรมราช
รับที่ 1473 วันที่ 14 มี.ค. 67 เวลา

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช
๑๒๘ หมู่ที่ ๖ ตำบลนาพรุ อำเภอพระพรหม
จังหวัดนครศรีธรรมราช ๘๐๐๐๐
โทร.๐-๗๕๘๐-๙๑๒๘-๙ www.ssc.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๙๑๖(๒)/ว ๐๐๐๑

๑๒ มีนาคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เจริญพร พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครศรีธรรมราช

ด้วย นายกรณ์ภูกฤษณ์ ธีรโรจนวงศ์ นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช กำลังดำเนินการทำสารนิพนธ์เรื่อง "การใช้หลักสาราณียธรรมในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครศรีธรรมราช (THE APPLICATION OF SARANIYADHAMMA PRINCIPLES IN THE WORK OF VOLUNTEERS FOR SOCIAL DEVELOPMENT AND HUMAN SECURITY IN NAKHON SI THAMMARAT PROVINCE)" โดยมี รศ.ดร.กันตภณ หนูทองแก้ว เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

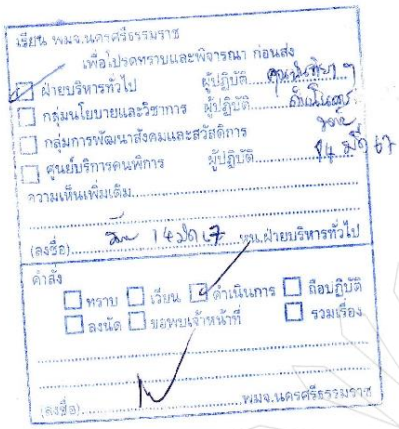
ในการนี้จึงเจริญพรเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา โครงสร้างของเครื่องมือที่นักศึกษาสร้างขึ้น ทั้งนี้เพื่อให้การวิจัยมีความถูกต้องและสมบูรณ์ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้และเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป รายละเอียดดังเอกสารที่แนบมาพร้อมนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาด้วยและขออนุโมทนาขอบคุณ มา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระครูบวรชัยวัฒน์, ดร.)
ผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์ศรีธรรมาโศกราช
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

บัณฑิตศึกษา
โทร. ๐-๗๕๘๐-๙๑๒๘

เรียน ผมจ.นครศรีธรรมราช
เพื่อโปรดทราบและพิจารณา ก่อนส่ง
☑ ฝ่ายบริหารทั่วไป ผู้ปฏิบัติ ...
☐ กลุ่มนโยบายและวิชาการ ผู้ปฏิบัติ ...
☐ กลุ่มการพัฒนาสังคมและสวัสดิการ
☐ ศูนย์บริการคนพิการ ผู้ปฏิบัติ ... 14 มิ.ย. 61
ความเห็นเพิ่มเติม ...
(ลงชื่อ) ... หน.ฝ่ายบริหารทั่วไป
คำสั่ง
☐ ทราบ ☐ เรียน ☑ ดำเนินการ ☐ ถือปฏิบัติ
☐ ลงนัด ☐ ขอพบเจ้าหน้าที่ ☐ รวมเรื่อง
(ลงชื่อ) ... ผมจ.นครศรีธรรมราช

มหามกุฏราชวิทยาลัย

ภาคผนวก ค
หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวมรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

สนง.พมจ.กระบี่
รับที่ 1454 /๖๗
๒๕ มี.ค. ๒๕๖๗

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช
๑๒๘ หมู่ที่ ๒ ตำบลนาพรุ อำเภอพระพรหม
จังหวัดนครศรีธรรมราช ๘๐๒๒๐
โทร.๐-๗๕๘๐-๙๑๒๘-๙ www.ssc.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๙๑๖(๒)/ว ๐๐๔๒

๑๕ มีนาคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขอความร่วมมือเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย (สำหรับ Try out)

เจริญพร พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดกระบี่ (นายศิร ศรีเมฆชัยกุล)

ด้วย นายกรณ์ภูกฤษณ์ ธีรโรจนวงศ์ นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช กำลังดำเนินการทำสารนิพนธ์เรื่อง "การใช้หลักสาราณียธรรมในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครศรีธรรมราช (THE APPLICATION OF SARANIYADHAMMA PRINCIPLES IN THE WORK OF VOLUNTEERS FOR SOCIAL DEVELOPMENT AND HUMAN SECURITY IN NAKHON SI THAMMARAT PROVINCE)" โดยมี รศ.ดร.กันตภณ หนูทองแก้ว เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

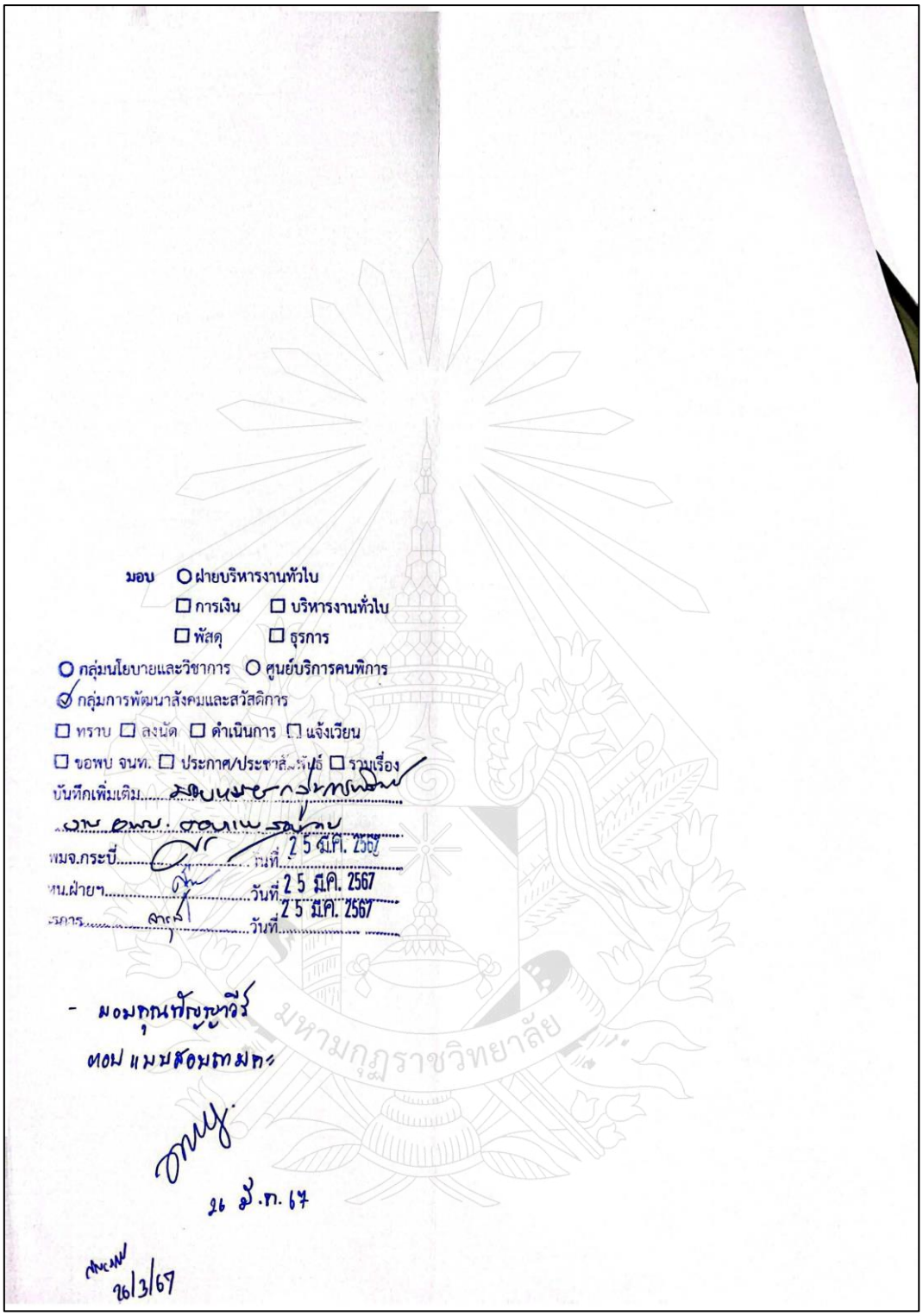
ในการทำสารนิพนธ์เรื่องนี้ นักศึกษามีความประสงค์ขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย (สำหรับ Try out) ในพื้นที่ของท่าน เพื่อนำข้อมูลที่ได้ใช้ประกอบการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป ทางมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์ด้วยดีจากท่าน จึงขออนุโมทนาขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาต่อไป

ขอเจริญพร

(พระครูบวรชัยวัฒน์, ดร.)
ผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์ศรีธรรมาโศกราช
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

บัณฑิตศึกษา
โทร. ๐-๗๕๘๐-๙๑๒๘

มอบ ○ ฝ่ายบริหารงานทั่วไป
☐ การเงิน ☐ บริหารงานทั่วไป
☐ พัสดุ ☐ ธุรการ
○ กลุ่มนโยบายและวิชาการ ○ ศูนย์บริการคนพิการ
☑ กลุ่มการพัฒนาสังคมและสวัสดิการ
☐ ทราบ ☐ สงนัด ☐ ดำเนินการ ☐ แจ้งเวียน
☐ ขอพบ จนท. ☐ ประกาศ/ประชาสัมพันธ์ ☐ รวมเรื่อง
บันทึกเพิ่มเติม ...
พมจ.กระบี่ ... วันที่ 25 มี.ค. 2567
หน.ฝ่ายฯ ... วันที่ 25 มี.ค. 2567
ผอ.การ ... วันที่ 25 มี.ค. 2567

- มอบคุณพัญญาวีร์
ตอบแบบสอบถามด้วย

26 มี.ค. 67

26/3/67

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช
๑๒๘ หมู่ที่ ๖ ตำบลนาพรุ อำเภอพระพรหม
จังหวัดนครศรีธรรมราช ๘๐๐๐๐
โทร. ๐-๗๕๘๐-๙๑๒๘-๙ www.ssc.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๙๑๖(๒)/ว ๐๐๐๒

๑๘ มีนาคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย
เจริญพร นางสาวนันทิยา เรืองจรูญ

ด้วย นายกรณ์ภูกฤษณ์ ธีรโรจนวงศ์ นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช กำลังดำเนินการทำสารนิพนธ์เรื่อง "การใช้หลักสาราณียธรรมในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครศรีธรรมราช (THE APPLICATION OF SARANIYADHAMMA PRINCIPLES IN THE WORK OF VOLUNTEERS FOR SOCIAL DEVELOPMENT AND HUMAN SECURITY IN NAKHON SI THAMMARAT PROVINCE)" โดยมี รศ.ดร.กันตภณ หนูทองแก้ว เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้ นายกรณ์ภูกฤษณ์ ธีรโรจนวงศ์ ได้เก็บรวบรวมข้อมูล (สัมภาษณ์) เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการทำสารนิพนธ์ต่อไป สำหรับ วัน เวลา นั้น นักศึกษาจะเป็นผู้มาติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาด้วยและขออนุโมทนาขอบคุณ มา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระครูบวรชัยวัฒน์, ดร.)
ผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์ศรีธรรมาโศกราช
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

บัณฑิตศึกษา
โทร. ๐-๗๕๘๐-๙๑๒๘

อนุญาตให้นักศึกษาเก็บข้อมูลวิจัย
เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการวิจัย
และการศึกษา
นางสาวนันทิยา เรืองจรูญ

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช
๑๒๘ หมู่ที่ ๖ ตำบลนาพรุ อำเภอพระพรหม
จังหวัดนครศรีธรรมราช ๘๐๐๐๐
โทร. ๐-๗๕๘๐-๙๑๒๘-๙ www.ssc.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๙๑๖(๒)/ว ๐๐๐๒

๑๘ มีนาคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย
เจริญพร นางธัญญรัศม์ ชูแก้ว

ด้วย นายกรณ์ภูกฤษณ์ ธีรโรจนวงศ์ นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช กำลังดำเนินการทำสารนิพนธ์เรื่อง "การใช้หลักสาราณียธรรมในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครศรีธรรมราช (THE APPLICATION OF SARANIYADHAMMA PRINCIPLES IN THE WORK OF VOLUNTEERS FOR SOCIAL DEVELOPMENT AND HUMAN SECURITY IN NAKHON SI THAMMARAT PROVINCE)" โดยมี รศ.ดร.กันตภณ หนูทองแก้ว เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้ นายกรณ์ภูกฤษณ์ ธีรโรจนวงศ์ ได้เก็บรวบรวมข้อมูล (สัมภาษณ์) เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการทำสารนิพนธ์ต่อไป สำหรับ วัน เวลา นั้น นักศึกษาจะเป็นผู้มาติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาด้วยและขออนุโมทนาขอบคุณ มา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระครูบวรชัยวัฒน์, ดร.)
ผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์ศรีธรรมาโศกราช
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

บัณฑิตศึกษา
โทร. ๐-๗๕๘๐-๙๑๒๘

ยินดีให้สัมภาษณ์เพื่องานวิจัย
ธัญญรัศม์ ชูแก้ว
(ธัญญรัศม์ ชูแก้ว)

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช
๑๒๘ หมู่ที่ ๖ ตำบลนาพรุ อำเภอพระพรหม
จังหวัดนครศรีธรรมราช ๘๐๐๐๐
โทร. ๐-๗๕๘๐-๙๑๒๘-๙ www.ssc.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๙๑๖(๒)/ว ๐๐๐๒

๑๘ มีนาคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

เจริญพร นางดวงเดือน จรเอียด

ด้วย นายกรณ์ภูกฤษณ์ ธีรโรจนวงศ์ นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช กำลังดำเนินการทำสารนิพนธ์เรื่อง "การใช้หลักสาราณียธรรมในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครศรีธรรมราช (THE APPLICATION OF SARANIYADHAMMA PRINCIPLES IN THE WORK OF VOLUNTEERS FOR SOCIAL DEVELOPMENT AND HUMAN SECURITY IN NAKHON SI THAMMARAT PROVINCE)" โดยมี รศ.ดร.กันตภณ หนูทองแก้ว เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้ นายกรณ์ภูกฤษณ์ ธีรโรจนวงศ์ ได้เก็บรวบรวมข้อมูล (สัมภาษณ์) เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการทำสารนิพนธ์ต่อไป สำหรับ วัน เวลา นั้น นักศึกษาจะเป็นผู้มาติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาด้วยและขออนุโมทนาขอบคุณ มา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระครูบวรชัยวัฒน์, ดร.)
ผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์ศรีธรรมาโศกราช
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

บัณฑิตศึกษา
โทร. ๐-๗๕๘๐-๙๑๒๘

มหามกุฏราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช
๑๒๘ หมู่ที่ ๖ ตำบลนาพรุ อำเภอพระพรหม
จังหวัดนครศรีธรรมราช ๘๐๐๐๐
โทร.๐-๗๕๘๐-๙๑๒๘-๙ www.ssc.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๙๑๖(๒)/ว ๐๐๐๒

๑๘ มีนาคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

เจริญพร นายเจริญ สุดรักษ์

ด้วย นายกรณ์ภูกฤษณ์ ธีรโรจนวงศ์ นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช กำลังดำเนินการทำสารนิพนธ์เรื่อง "การใช้หลักสาราณียธรรมในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครศรีธรรมราช (THE APPLICATION OF SARANIYADHAMMA PRINCIPLES IN THE WORK OF VOLUNTEERS FOR SOCIAL DEVELOPMENT AND HUMAN SECURITY IN NAKHON SI THAMMARAT PROVINCE)" โดยมี รศ.ดร.กันตภณ หนูทองแก้ว เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้ นายกรณ์ภูกฤษณ์ ธีรโรจนวงศ์ ได้เก็บรวบรวมข้อมูล (สัมภาษณ์) เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการทำสารนิพนธ์ต่อไป สำหรับ วัน เวลา นั้น นักศึกษาจะเป็นผู้มาติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาด้วยและขออนุโมทนาขอบคุณ มา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระครูบวรชัยวัฒน์, ดร.)
ผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์ศรีธรรมาโศกราช
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

บัณฑิตศึกษา
โทร. ๐-๗๕๘๐-๙๑๒๘

ยินดีให้ความร่วมมือ
งานวิจัย
(นางสาว สุดรักษ์)

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช
๑๒๘ หมู่ที่ ๖ ตำบลนาพรุ อำเภอพระพรหม
จังหวัดนครศรีธรรมราช ๘๐๐๐๐
โทร. ๐-๗๕๘๐-๙๑๒๘-๙ www.ssc.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๙๑๖(๒)/ว ๐๐๐๒

๑๘ มีนาคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย
เจริญพร นายเกษม อินทร์แก้ว

ด้วย นายกรณ์ภูกฤษณ์ ธีรโรจนวงศ์ นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช กำลังดำเนินการทำสารนิพนธ์เรื่อง "การใช้หลักสาราณียธรรมในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครศรีธรรมราช (THE APPLICATION OF SARANIYADHAMMA PRINCIPLES IN THE WORK OF VOLUNTEERS FOR SOCIAL DEVELOPMENT AND HUMAN SECURITY IN NAKHON SI THAMMARAT PROVINCE)" โดยมี รศ.ดร.กันตภณ หนูทองแก้ว เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้ นายกรณ์ภูกฤษณ์ ธีรโรจนวงศ์ ได้เก็บรวบรวมข้อมูล (สัมภาษณ์) เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการทำสารนิพนธ์ต่อไป สำหรับ วัน เวลา นั้น นักศึกษาจะเป็นผู้มาติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาด้วยและขออนุโมทนาขอบคุณ มา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระครูบวรชัยวัฒน์, ดร.)
ผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์ศรีธรรมาโศกราช
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

บัณฑิตศึกษา
โทร. ๐-๗๕๘๐-๙๑๒๘

0936181514
0910936114

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช
๑๒๘ หมู่ที่ ๖ ตำบลนาพรุ อำเภอพระพรหม
จังหวัดนครศรีธรรมราช ๘๐๐๐๐
โทร. ๐-๗๕๘๐-๙๑๒๘-๙ www.ssc.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๙๑๖(๒)/ว ๐๐๐๒

๑๘ มีนาคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย
เจริญพร นางเตือนใจ แสงปลอด

ด้วย นายกรณ์ภูกฤษณ์ ธีรโรจนวงศ์ นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช กำลังดำเนินการทำสารนิพนธ์เรื่อง "การใช้หลักสาราณียธรรมในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครศรีธรรมราช (THE APPLICATION OF SARANIYADHAMMA PRINCIPLES IN THE WORK OF VOLUNTEERS FOR SOCIAL DEVELOPMENT AND HUMAN SECURITY IN NAKHON SI THAMMARAT PROVINCE)" โดยมี รศ.ดร.กันตภณ หนูทองแก้ว เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้ นายกรณ์ภูกฤษณ์ ธีรโรจนวงศ์ ได้เก็บรวบรวมข้อมูล (สัมภาษณ์) เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการทำสารนิพนธ์ต่อไป สำหรับ วัน เวลา นั้น นักศึกษาจะเป็นผู้มาติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาด้วยและขออนุโมทนาขอบคุณ มา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระครูบวรชัยวัฒน์, ดร.)
ผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์ศรีธรรมาโศกราช
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

บัณฑิตศึกษา
โทร. ๐-๗๕๘๐-๙๑๒๘

ยินดีให้สัมภาษณ์งานวิจัย
นางเตือนใจ แสงปลอด

ภาคผนวก ง
แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

แบบสอบถาม
เรื่อง
การใช้หลักสาราณียธรรมในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครพัฒนาสังคม และความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครศรีธรรมราช

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามชุดนี้ จัดทำขึ้นเพื่อทราบการใช้หลักสาราณียธรรมในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครศรีธรรมราช ท่านเป็นบุคคลหนึ่งที่ได้รับเลือกให้เป็นผู้ตอบแบบสอบถาม กรุณาตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริงและตอบให้ครบทุกข้อ คำตอบของท่านจะเป็นประโยชน์ในการศึกษาวิจัย เพื่อนำผลมาใช้เป็นข้อมูลสำหรับส่งเสริมการใช้หลักสาราณียธรรมในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครศรีธรรมราช

2. แบบสอบถามชุดนี้ ประกอบด้วย 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการใช้หลักสาราณียธรรมในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยใช้หลักเกณฑ์การกำหนดมาตราวัดเป็น 5 ระดับ

ขอขอบพระคุณ
กรณ์ภูกฤษณ์ ธีรโรจนวงศ์
นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ลงใน ☐ หน้าข้อความที่เป็นจริง

1. เพศ

☐ 1. ชาย ☐ 2. หญิง

2. อายุ

☐ 1. 18-30 ปี ☐ 2. 30-39 ปี
☐ 3. 40-49 ปี ☐ 4. 50-59 ปี
☐ 5. 60 ปีขึ้นไป

3. ระดับการศึกษา

☐ 1. ประถมศึกษา ☐ 2. มัธยมศึกษาตอนต้น
☐ 3. มัธยมศึกษาตอนปลาย ☐ 4. อนุปริญญา/ปวส.
☐ 5. ปริญญาตรีขึ้นไป

4. อาชีพ

☐ 1. เกษตรกร/รับจ้าง ☐ 2. ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว
☐ 3. รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ ☐ 4. พ่อบ้าน/แม่บ้าน
☐ 5. นักเรียน/ นักศึกษา ☐ 6. พนักงานบริษัทเอกชน

5. ประสบการณ์เป็นอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครศรีธรรมราช

☐ 1. น้อยกว่า 1 ปี ☐ 2. 1-5 ปี
☐ 3. 6-10 ปี ☐ 4. 11 ปีขึ้นไป

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการใช้หลักสาราณียธรรมในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครศรีธรรมราช

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องสภาพการปฏิบัติท่านเห็นว่าเหมาะสม โดยมีหลักเกณฑ์การพิจารณาดังนี้

5	หมายถึง	มากที่สุด
4	หมายถึง	มาก
3	หมายถึง	ปานกลาง
2	หมายถึง	น้อย
1	หมายถึง	น้อยที่สุด

3

การใช้หลักสาราณียธรรมในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช	ระดับการปฏิบัติ				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
หลักเมตตากายกรรม (การปฏิบัติการกระทำต่อกันทางกาย)					
1. ท่านให้ความร่วมมือช่วยเหลือกิจกรรมของสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครศรีธรรมราชด้วยความเต็มใจ เต็มที่ เพียงใด					
2. ท่านได้ช่วยเหลือผู้ประสบปัญหาทางสังคมที่ได้รับความเดือดร้อนอย่างเต็มใจเพียงใด					
3. ท่านมีความกระตือรือร้นในการมาปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมาย เพียงใด					
4. ท่านแสดงอาการกิริยาสุภาพ เคารพนับถือกันทั้งต่อหน้าและลับหลัง เพียงใด					
หลักเมตตาวจีกรรม (การกล่าววาจาสุภาพต่อกัน)					
5. ท่านได้กล่าวในสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อเพื่อนร่วมงานและผู้ที่ต้องการความช่วยเหลือ เพียงใด					
6. ท่านได้ให้คำแนะนำตักเตือนต่อเพื่อนร่วมงานทั้งต่อหน้าและลับหลังเพียงใด					
7. ท่านใช้วาจาที่สุภาพ ไพเราะ อ่อนหวานกับเพื่อนร่วมงานและผู้ที่ต้องการความช่วยเหลือ เพียงใด					
8. ท่านกล่าวคำยกย่อง ชมเชย เพื่อนร่วมงานทั้งต่อหน้าและลับหลัง เพียงใด					
หลักเมตตามโนกรรม (การมีจิตปรารถนาดีต่อกัน)					
9. ท่านคิดทำในสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อเพื่อนร่วมงานและผู้ที่ต้องการความช่วยเหลือ เพียงใด					
10.ท่านมองเพื่อนร่วมงานและผู้ที่ต้องการความช่วยเหลือในแง่ดี กัลยาณมิตร เพียงใด					
11. ท่านมีความคิดกระตือรือร้นทำงานกับเพื่อนร่วมงานอย่างมีความสุข เพียงใด					
12. ท่านมีความพอใจในการที่จะปฏิบัติงานหน้าที่ให้ดียิ่ง ๆ ขึ้นไป เพียงใด					
หลักสาธารณโภคี (การแบ่งปันช่วยเหลือ)					
13. ท่านบริจาคทรัพย์ส่วนตัวเพื่อสาธารณประโยชน์เพียงใด					
14. ท่านได้บริจาคทรัพย์ส่วนตัวเพื่อช่วยเหลือผู้อื่นที่ได้รับความเดือนร้อน เพียงใด					

การใช้หลักสาราณียธรรมในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช	ระดับการปฏิบัติ				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
15. ท่านได้รับการจัดสรรสวัสดิการหรืออื่น ๆ ตามความเหมาะสมเมื่อทำงานล่วงเวลา เพียงใด					
16. ท่านได้แสดงความคิดเห็นต่อการช่วยเหลือผู้ได้รับความเดือดร้อนเพียงใด					
หลักสีลสามัญญตา (การประพฤติที่สุจริตดีงาม)					
17. ท่านมีความประพฤติสุจริตต่อหน้าที่ที่ตนเองรับผิดชอบ เพียงใด					
18. ท่านมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมกับเพื่อน อพม. เพียงใด					
19. ท่านมีความเคารพกฎเกณฑ์กติกาตามที่องค์กรกำหนด เพียงใด					
20. หากท่านถูกตำหนิในการปฏิบัติหน้าที่ ก็ยินดีปรับปรุงตนเองและยังปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มกำลังความสามารถ เพียงใด					
หลักทิฏฐิสามัญญตา (การเคารพรับฟังความคิดเห็น)					
21. ท่านเต็มใจรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นที่แตกต่างจากความคิดเห็นของตนเพียงใด					
22. ท่านให้โอกาสแก่ผู้อื่นได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานอย่างอิสระ เพียงใด					
23. เมื่อมีความขัดแย้งในหมู่ขณะ ท่านได้ร่วมกันหารือกับเพื่อนร่วมงานเพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น เพียงใด					
24. ก่อนการปฏิบัติงานทุกครั้ง ท่านจะเข้าร่วมประชุมและวางแผนการทำงานร่วมกันอยู่เสมอ เพียงใด					

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบคุณที่ให้ความร่วมมือ

แบบสัมภาษณ์
เรื่อง
การใช้หลักสาราณียธรรมในการปฏิบัติงานของอาสาสมัคร
พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครศรีธรรมราช

คำชี้แจง

1. แบบสัมภาษณ์สำหรับงานวิจัยฉบับนี้ เป็นการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง มีวัตถุประสงค์เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูลสำหรับงานวิจัย เรื่อง “การใช้หลักสาราณียธรรมในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครศรีธรรมราช” แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 แนวทางการพัฒนาการใช้หลักสาราณียธรรมในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครศรีธรรมราช

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

2. โปรดตอบคำถามตามสภาพที่เป็นจริง คำตอบของท่านมีคุณค่ายิ่งต่อการวิจัย เพราะจะทำให้ทราบข้อเท็จจริงอันจะนำไปสู่การศึกษาแนวการใช้หลักสาราณียธรรมในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครศรีธรรมราช ข้อมูลที่ท่านตอบจะไม่มีผลกระทบต่อท่านแต่อย่างใด หากท่านรู้สึกไม่สบายใจสามารถไม่ตอบคำถามได้ ผู้วิจัยขอรับรองว่าข้อมูลที่ได้รับจากการสัมภาษณ์ครั้งนี้จะเป็นข้อมูลในภาพรวมเท่านั้น

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณสำหรับความร่วมมือในการให้สัมภาษณ์ของท่านไว้ ณ โอกาสนี้

กรณ์ภูกฤษณ์ ธีรโรจนวงศ์
นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช

ตอนที่ 1 ข้อมูลผู้ให้สัมภาษณ์

ชื่อ ผู้ให้สัมภาษณ์.....นามสกุล.....

ที่อยู่ปัจจุบัน .....หมู่ที่ .....ตำบล.....อำเภอ.....

จังหวัด.....รหัสไปรษณีย์.....

วันและเวลาที่สัมภาษณ์ วัน.....ที่.....เดือน.....พ.ศ.....เวลา.....

ตำแหน่งงาน .....

ตอนที่ 2 แนวทางการส่งเสริมการใช้หลักสาราณียธรรมในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครศรีธรรมราช

2.1 ตามทัศนคติของท่านแนวทางการส่งเสริมการใช้หลักสาราณียธรรมในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครศรีธรรมราช **ด้านหลักเมตตากายกรรม (การปฏิบัติการกระทำต่อกันทางกาย)** ควรเป็นอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

2.2 ตามทัศนคติของท่านแนวทางการส่งเสริมการใช้หลักสาราณียธรรมในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครศรีธรรมราช **ด้านหลักเมตตาวจีกรรม (การกล่าววาจาสุภาพต่อกัน)** ควรเป็นอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

2.3 ตามทัศนคติของท่านแนวทางการส่งเสริมการใช้หลักสาราณียธรรมในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครศรีธรรมราช **ด้านหลักเมตตามโนกรรม (การมีจิตปรารถนาดีต่อกัน)** ควรเป็นอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

2.4 ตามทัศนคติของท่านแนวทางการส่งเสริมการใช้หลักสาราณียธรรมในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครศรีธรรมราช **ด้านหลักสาธารณโภคี (การแบ่งปันช่วยเหลือ)** ควรเป็นอย่างไร

.....
.....
.....
.....
.....

2.5 ตามทัศนคติของท่านแนวทางการส่งเสริมการใช้หลักสาราณียธรรมในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครศรีธรรมราช **ด้านหลักสีลสามัญญตา (การประพฤติที่สุจริตดีงาม)** ควรเป็นอย่างไร

.....
.....
.....
.....
.....

2.6 ตามทัศนคติของท่านแนวทางการส่งเสริมการใช้หลักสาราณียธรรมในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครศรีธรรมราช **ด้านหลักทิฏฐิสามัญญตา (การเคารพรับฟังความคิดเห็น)** ควรเป็นอย่างไร

.....
.....
.....
.....
.....

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....
.....
.....
.....
.....
.....

ขอขอบคุณที่ให้ความร่วมมือ

ภาคผนวก จ

ผลการประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถาม/แบบสัมภาษณ์ และการคำนวณหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ

1

การตรวจสอบความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ของแบบสัมภาษณ์

โดยใช้เทคนิค IOC (Index Of Item-Objective Congruence)

เรื่อง การใช้หลักสาราณียธรรมในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช

ข้อ	คำถาม	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ			รวม	ค่า	สรุปผล	ข้อเสนอแนะ
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	(ΣX)	IOC		
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์								
1	ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
ตอนที่ 2 แนวทางการส่งเสริมการใช้หลักสาราณียธรรมในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครพัฒนาสังคม และความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครศรีธรรมราช								
1	ตามทัศนคติของท่านแนวทางการส่งเสริมการใช้หลักสาราณียธรรมในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครศรีธรรมราช **ด้านหลักเมตตากายกรรม (การปฏิบัติการกระทำต่อกันทางกาย)** ควรเป็นอย่างไร	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
2	ตามทัศนคติของท่านแนวทางการส่งเสริมการใช้หลักสาราณียธรรมในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครศรีธรรมราช **ด้านหลักเมตตาวจีกรรม (การกล่าววาจาสุภาพต่อกัน)** ควรเป็นอย่างไร	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
3	ตามทัศนคติของท่านแนวทางการส่งเสริมการใช้หลักสาราณียธรรมในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครศรีธรรมราช **ด้านหลักเมตตามโนกรรม (การมีจิตปรารถนาดีต่อกัน)** ควรเป็นอย่างไร	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
4	ตามทัศนคติของท่านแนวทางการส่งเสริมการใช้หลักสาราณียธรรมในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครศรีธรรมราช **ด้านหลักสาธารณโภคี (การแบ่งปันช่วยเหลือ)** ควรเป็นอย่างไร	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	

ข้อ	คำถาม	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ			รวม	ค่า	สรุปผล	ข้อเสนอแนะ
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	(ΣX)	IOC		
5	ตามทัศนคติของท่านแนวทางการส่งเสริมการใช้หลักสาราณียธรรมในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครศรีธรรมราช **ด้านหลักสีลสามัญญตา (การประพฤติที่สุจริตดีงาม)** ควรเป็นอย่างไร	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
6	ตามทัศนคติของท่านแนวทางการส่งเสริมการใช้หลักสาราณียธรรมในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครศรีธรรมราช **ด้านหลักทิฏฐิสามัญญตา (การเคารพรับฟังความคิดเห็น)** ควรเป็นอย่างไร	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม								
1	ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	

สรุป การตรวจสอบความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ของแบบสัมภาษณ์

โดยใช้เทคนิค IOC (Index Of Item-Objective Congruence)

เรื่อง การใช้หลักสาราณียธรรมในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

จังหวัดนครศรีธรรมราช

ข้อ	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ			รวม	ค่า	สรุปผล	ข้อเสนอแนะ
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	(ΣX)	IOC		
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์							
1	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
ตอนที่ 2 แนวทางการส่งเสริมการใช้หลักสาราณียธรรมในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครศรีธรรมราช							
1	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
2	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
3	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
4	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
5	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
6	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม							
1	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	

ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของ แบบสัมภาษณ์

เรื่อง การใช้หลักสาราณียธรรมในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคง

ของมนุษย์จังหวัดนครศรีธรรมราช

แต่ละข้อได้ค่า 1.00

ความเห็น .....

.....

.....

(รศ.ดร.กันตภณ หนูทองแก้ว)

อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

1

การตรวจสอบความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ของแบบสอบถาม

โดยใช้เทคนิค IOC (Index Of Item-Objective Congruence)

เรื่อง การใช้หลักสาราณียธรรมในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

จังหวัดนครศรีธรรมราช

ข้อ	คำถาม	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ			รวม	ค่า	สรุปผล	ข้อเสนอแนะ
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	(ΣX)	IOC		
ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล								
1	เพศ ☐ 1. ชาย ☐ 2. หญิง	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
2	อายุ ☐ 1. 18-25 ปี ☐ 2. 26-35 ปี ☐ 3. 36-45 ปี ☐ 4. 46-55 ปี ☐ 5. 56 ปีขึ้นไป	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	ปรับปรุงช่วงอายุ
3	ระดับการศึกษา ☐ 1. ประถมศึกษา ☐ 2. มัธยมศึกษาตอนต้น ☐ 3. มัธยมศึกษาตอนปลาย ☐ 4. อนุปริญญา/ปวส. ☐ 5. ปริญญาตรีขึ้นไป	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
4	อาชีพ ☐ 1. เกษตรกร/รับจ้าง ☐ 2. ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว ☐ 3. รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ ☐ 4. พ่อบ้าน/แม่บ้าน ☐ 5. นักเรียน/ นักศึกษา ☐ 6. พนักงานบริษัทเอกชน	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	

ข้อ	คำถาม	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ			รวม	ค่า	สรุปผล	ข้อเสนอแนะ
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	(ΣX)	IOC		
5	ประสบการณ์เป็นอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครศรีธรรมราช ☐1. น้อยกว่า 1 ปี ☐2. 1-5 ปี ☐3. 6-10 ปี ☐4. 11 ปีขึ้นไป	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการใช้หลักสาราณียธรรมในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครศรีธรรมราช								
หลักเมตตากายกรรม (การปฏิบัติการกระทำต่อกันทางกาย)								
1	ท่านให้ความร่วมมือช่วยเหลือกิจกรรมของสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครศรีธรรมราชด้วยความเต็มใจ เต็มที่ เพียงใด	+1	+1	0	2	0.666	ใช้ได้	
2	ท่านได้ช่วยเหลือผู้ประสบภัยที่ได้รับความเดือดร้อนอย่างเต็มใจเพียงใด	+1	+1	0	2	0.666	ใช้ได้	
3	ท่านมีความกระตือรือร้นในการมาปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมาย เพียงใด	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
4	ท่านแสดงอากากิริยาสุภาพ เคารพนับถือกันทั้งต่อหน้าและลับหลัง เพียงใด	+1	+1	0	2	0.666	ใช้ได้	
หลักเมตตาวจีกรรม (การกล่าววาจาสุภาพต่อกัน)								
5	ท่านได้กล่าวในสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อเพื่อนร่วมงานและผู้ที่ต้องการความช่วยเหลือเพียงใด	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
6	ท่านได้ให้คำแนะนำตักเตือนต่อเพื่อนร่วมงานทั้งต่อหน้าและลับหลังเพียงใด	+1	+1	0	2	0.666	ใช้ได้	
7	ท่านใช้วาจาที่สุภาพ ไพเราะ อ่อนหวานกับเพื่อนร่วมงานและผู้ที่ต้องการความช่วยเหลือเพียงใด	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
8	ท่านกล่าวคำยกย่อง ชมเชย เพื่อนร่วมงานทั้งต่อหน้าและลับหลัง เพียงใด	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	

ข้อ	คำถาม	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ			รวม	ค่า	สรุปผล	ข้อเสนอแนะ
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	(ΣX)	IOC		
หลักเมตตามโนกรรม (การมีจิตปรารถนาดีต่อกัน)								
9	ท่านคิดทำในสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อเพื่อนร่วมงานและผู้ที่ต้องการความช่วยเหลือ เพียงใด	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
10	ท่านมองเพื่อนร่วมงานและผู้ที่ต้องการความช่วยเหลือในแง่ดี กัลยาณมิตร เพียงใด	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
11	ท่านมีความคิดกระตือรือร้นทำงานกับเพื่อนร่วมงานอย่างมีความสุข เพียงใด	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
12	ท่านมีความพอใจในการที่จะปฏิบัติงานหน้าที่ให้ดียิ่ง ๆ ขึ้นไป เพียงใด	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
หลักสาธารณโภคี (การแบ่งปันช่วยเหลือ)								
13	ท่านบริจาคทรัพย์ส่วนตัวเพื่อสาธารณประโยชน์ เพียงใด	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
14	ท่านได้บริจาคทรัพย์ส่วนตัวเพื่อช่วยเหลือผู้อื่นที่ได้รับความเดือนร้อน เพียงใด	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
15	ท่านได้รับการจัดสรรสวัสดิการหรืออื่น ๆ ตามความเหมาะสมเมื่อทำงานล่วงเวลา เพียงใด	+1	+1	0	2	0.666	ใช้ได้	
16	ท่านได้แสดงความคิดเห็นต่อการช่วยเหลือผู้ได้รับความเดือดร้อนเพียงใด	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
หลักสีลสามัญญตา (การประพฤติที่สุจริตดีงาม)								
17	ท่านมีความประพฤติสุจริตต่อหน้าที่ที่ตนเองรับผิดชอบ เพียงใด	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
18	ท่านมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมกับเพื่อน อพม. เพียงใด	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
19	ท่านมีความเคารพกฎเกณฑ์กติกาตามที่องค์กรกำหนด เพียงใด	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
20	หากท่านถูกตำหนิในการปฏิบัติหน้าที่ ก็ยินดีปรับปรุงตนเองและยังปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มกำลังความสามารถ เพียงใด	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	

ข้อ	คำถาม	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ			รวม	ค่า	สรุปผล	ข้อเสนอแนะ
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	(ΣX)	IOC		
หลักทิฏฐิสามัญญตา (การเคารพรับฟังความคิดเห็น)								
21	ท่านเต็มใจรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นที่แตกต่างจากความคิดเห็นของตนเพียงใด	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
22	ท่านให้โอกาสแก่ผู้อื่นได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานอย่างอิสระ เพียงใด	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
23	เมื่อมีความขัดแย้งในหมู่ขณะ ท่านได้ร่วมกันหารือกับเพื่อนร่วมงานเพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น เพียงใด	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
24	ก่อนการปฏิบัติงานทุกครั้ง ท่านจะเข้าร่วมประชุมและวางแผนการทำงานร่วมกันอยู่เสมอ เพียงใด	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม (ถ้ามี)								
1	ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม	+1	+1	0	2	0.666	ใช้ได้	

มหาวิทยาลัยราชภัฏ

สรุป การตรวจสอบความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ของแบบสอบถาม
โดยใช้เทคนิค IOC (Index Of Item-Objective Congruence)
เรื่อง การใช้หลักสาราณียธรรมในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
จังหวัดนครศรีธรรมราช

ข้อ	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ			รวม	ค่า	สรุปผล	ข้อเสนอแนะ
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	(ΣX)	IOC		
ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล							
1	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
2	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	ปรับปรุงช่วงอายุ
3	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
4	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
5	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการใช้หลักสาราณียธรรมในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครศรีธรรมราช							
หลักเมตตากายกรรม (การปฏิบัติการกระทำต่อกันทางกาย)							
1	+1	+1	0	2	0.666	ใช้ได้	
2	+1	+1	0	2	0.666	ใช้ได้	
3	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
4	+1	+1	0	2	0.666	ใช้ได้	
หลักเมตตาวจีกรรม (การกล่าววาจาสุภาพต่อกัน)							
5	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
6	+1	+1	0	2	0.666	ใช้ได้	
7	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
8	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
หลักเมตตามโนกรรม (การมีจิตปรารถนาดีต่อกัน)							
9	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
10	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
11	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
12	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
หลักสาธารณโภคี (การแบ่งปันช่วยเหลือ)							
13	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
14	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
15	+1	+1	0	2	0.666	ใช้ได้	
16	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	

6

ข้อ	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ			รวม	ค่า	สรุปผล	ข้อเสนอแนะ
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	(ΣX)	IOC		
หลักสีลสามัญญตา (การประพฤติที่สุจริตดีงาม)							
17	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
18	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
19	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
20	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
หลักทิฏฐิสามัญญตา (การเคารพรับฟังความคิดเห็น)							
21	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
22	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
23	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
24	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม (ถ้ามี)							
1	+1	+1	0	2	0.666	ใช้ได้	

ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถาม
เรื่อง การใช้หลักสาราณียธรรมในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
จังหวัดนครศรีธรรมราช

ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เฉลี่ยทั้งฉบับ = $\frac{24(1) + 6(0.666)}{30}$

= 0.933

ความเห็น

.....

.....

.....

(รศ.ดร.กันตภณ หนูทองแก้ว)
อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

มหามกุฏราชวิทยาลัย

ผลการหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability)

การใช้หลักสาราณียธรรมในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครพัฒนาสังคม และความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครศรีธรรมราช

Case Processing Summary

		N	%
Cases	Valid	30	100.0
	Excluded(a)	0	.0
	Total	30	100.0

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.951	24

มหาวิทยาลัยราชภัฏ

Item-Total Statistics

	Mean	Std. Deviation	N
VAR00001	4.5333	.62881	30
VAR00002	4.6333	.61495	30
VAR00003	4.4333	.62606	30
VAR00004	4.6333	.49013	30
VAR00005	4.3667	.71840	30
VAR00006	3.9333	.94443	30
VAR00007	4.4333	.56832	30
VAR00008	4.4333	.62606	30
VAR00009	4.5667	.56832	30
VAR00010	4.4333	.62606	30
VAR00011	4.4333	.62606	30
VAR00012	4.6000	.62146	30
VAR00013	3.7000	.70221	30
VAR00014	3.6333	.80872	30
VAR00015	3.5000	.86103	30
VAR00016	4.1000	.88474	30
VAR00017	4.5667	.72793	30
VAR00018	4.2667	.69149	30
VAR00019	4.5000	.62972	30
VAR00020	4.3000	.59596	30
VAR00021	4.3667	.55605	30
VAR00022	4.4667	.57135	30
VAR00023	4.0667	.86834	30
VAR00024	4.2000	.80516	30

ภาคผนวก ฉ

รูปภาพการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ภาพประกอบการสัมภาษณ์

นางธัญญรัศม์ ชูแก้ว

ประธานอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครศรีธรรมราช

เมื่อวันที่ 23 มีนาคม 2567

ภาพประกอบการสัมภาษณ์

นางสาวนันทิยา เรืองจรูญ

ผู้แทน พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครศรีธรรมราช

เมื่อวันที่ 23 มีนาคม 2567

ภาพประกอบการสัมภาษณ์

นายเจริญ สุดรักษ์

ประธานอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์อำเภอทุ่งสง

เมื่อวันที่ 23 มีนาคม 2567

ภาพประกอบการสัมภาษณ์

นางเตือนใจ แสงปลอด

อาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์อำเภอเมืองนครศรีธรรมราช

เมื่อวันที่ 23 มีนาคม 2567

ภาพประกอบการสัมภาษณ์

นางดวงเดือน จรเอียด

ประธานอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์อำเภอร่อนพิบูลย์

เมื่อวันที่ 24 มีนาคม 2567

ภาพประกอบการสัมภาษณ์

นายเกษม อินทร์แก้ว

รองประธานอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์อำเภอร่อนพิบูลย์

เมื่อวันที่ 24 มีนาคม 2567

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล : นายกรณ์ภูกฤษณ์ ธีรโรจนวงศ์

วัน/เดือน/ปีเกิด : วันพฤหัสบดีที่ 19 มิถุนายน พ.ศ.2529

ชาติภูมิ : นครศรีธรรมราช

ที่อยู่ปัจจุบัน : 1042/99 ซอยเศรษฐี 99 ถนนพัฒนาการคูขวาง ตำบลคลัง
อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช 80000
โทร. 09 5416 6979

การศึกษา : ปริญญาตรี บริหารธุรกิจบัณฑิต มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

หน้าที่การงานปัจจุบัน : นักพัฒนาสังคมปฏิบัติการ
สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดกระบี่